HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a treia)

16 decembrie 2010*

În cauza T-19/07,

Systran SA, cu sediul în Paris (Franța),

Systran Luxembourg SA, cu sediul în Luxemburg (Luxemburg),

reprezentate de J.-P. Spitzer și E. De Boissieu, avocați,

reclamante,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată inițial de doamna E. Montaguti și de domnul F. Benyon și ulterior de domnul E. Traversa și de doamna E. Montaguti, în calitate de agenți, asistați de A. Berenboom și M. Isgour, avocați,

pârâtă,

având ca obiect o acțiune în repararea prejudiciului pe care reclamantele pretind că l-au suferit din cauza nelegalităților comise în urma unei cereri de ofertă a Comisiei referitoare la întreținerea și consolidarea lingvistică a sistemului său de traducere automată,

* Limba de procedură: franceza.

TRIBUNALUL (Camera a treia),

compus din domnul J. Azizi, președinte, doamna E. Cremona și domnul S. Frimodt Nielsen (raportor), judecători,

grefier: doamna T. Weiler, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 27 octombrie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

Situația de fapt

I — *Cu privire la diferitele versiuni ale programului informatic Systran*

1 Trebuie deosebite patru versiuni ale programului informatic de traducere automată Systran (denumit de asemenea „sistemul Systran”):

— versiunea inițială (denumită în continuare „Systran Mainframe”), creată în 1968 de domnul Toma și comercializată de societatea californiană World Translation Center, Inc. (WTC) și de alte societăți afiliate (denumite în continuare, împreună, „grupul WTC”);

— versiunea utilizată inițial de Comisia Europeană (denumită în continuare „EC-Systran Mainframe”), care a făcut obiectul unei serii de contracte încheiate în perioada 1975-1987 între grupul WTC și Comisie, al unei serii de contracte între Comisie și prestatori de servicii și al unei serii de contracte între grupul Systran (care a preluat grupul WTC) și Comisie;

— noua versiune (denumită în continuare „Systran Unix”), care a fost creată de prima reclamantă, Systran SA (denumită în continuare „Systran”), în urma achiziționării grupului WTC în 1986, pentru a funcționa cu ajutorul sistemelor de operare Unix și Windows; această versiune a fost dezvoltată de grupul Systran începând din 1993;

— noua versiune utilizată de Comisie (denumită în continuare „EC-Systran Unix”), care a făcut obiectul unui contract încheiat în 1997 între prima reclamantă, Systran Luxembourg SA (denumită în continuare „Systran Luxembourg”), și Comisie.

II — *Istoricul relațiilor dintre părți*

2 Istoricul relațiilor contractuale dintre părți, grupul WTC și apoi grupul Systran, care l-a preluat pe primul, pe de o parte, și Comisia, pe de altă parte, este necesar pentru a putea defini întinderea drepturilor de proprietate și de utilizare referitoare la diferitele versiuni ale programului informatic Systran utilizate de Comisie, respectiv EC-Systran Mainframe, apoi EC-Systran Unix. Comisia se prevalează de acest istoric pentru a susține că prezenta acțiune are un temei contractual, în timp ce reclamantele subliniază că niciunul dintre aceste contracte, pe care, de altfel, nu le invocă, nu are vreo incidență asupra drepturilor lor de proprietate intelectuală și asupra acțiunii.

A — *Prima perioadă: de la Systran Mainframe la EC-Systran Mainframe*

3 Părțile recunosc faptul că creatorul programului informatic de traducere automată Systran este domnul Toma și că societățile din grupul WTC erau proprietarele exclusive ale versiunii Systran Mainframe a acestui program informatic.

1. Contractele inițiale dintre WTC (și alte societăți) și Comisie

4 La 22 decembrie 1975, WTC și Comisia au semnat un contract referitor, pe de o parte, la instalarea și dezvoltarea sistemului de traducere automată Systran engleză-franceză și, pe de altă parte, la dezvoltarea inițială a sistemului de traducere automată Systran franceză-engleză (denumit în continuare „contractul inițial").

5 Articolul 1 primul paragraf din contractul inițial, intitulat „Obiectul", are următorul cuprins:

„Contractantul realizează, pe seama Comisiei, dezvoltarea ulterioară a sistemului său de traducere automată SYSTRAN engleză-franceză (denumit în continuare «Sistemul de bază») și dezvoltarea inițială a unui sistem de traducere automată SYSTRAN franceză-engleză."

6 Articolul 3 din contractul inițial, intitulat „Remunerație", indică:

„Drept contrapartidă pentru sarcinile efectuate în temeiul prezentului contract, Comisia plătește Contractantului suma de 161 800 USD potrivit următoarelor modalități:

[…]

Această sumă include o compensație pentru cesiunea dreptului de utilizare a Sistemului de bază pe toată durata contractului. Se înțelege că aceasta trebuie să acopere toate cheltuielile suportate de Contractant în executarea prezentului contract, inclusiv cheltuielile de personal, timpul de calculator, cheltuielile de deplasare și cheltuielile cu materialele accesorii."

7 Articolul 4 din contractul inițial, intitulat „Utilizarea sistemului după încetarea contractului", are următorul cuprins:

„a) Părțile contractante convin că drepturile asupra sistemului astfel cum există acesta la data expirării contractului (denumit în continuare «Sistemul modificat») și asupra documentației aferente acestuia sunt acordate de Contractant Comisiei cu caracter limitat, adică exclusiv pentru nevoile proprii ale Comisiei și pentru nevoi similare ale administrațiilor publice ale statelor membre ale Comunității și numai în scopul traducerii din engleză în franceză și din franceză în engleză, însă pe termen nelimitat. […]

b) Dacă, după executarea prezentului contract, Comisia dorește să continue să dezvolte, pe plan intern sau prin intermediul unui terț, Sistemul modificat aplicând alte perechi de limbi ale Comunității, aceasta plătește Contractantului o sumă forfetară care nu depășește 100 000 USD pentru prima pereche de limbi

și 80 000 USD pentru fiecare pereche ulterioară sau 200 000 USD pentru orice combinație care cuprinde o limbă nouă. Aceste sume acoperă dreptul Comisiei de a utiliza în mod exclusiv și liber Sistemul modificat dezvoltat, pe termen nelimitat.

Dacă, pe de altă parte, după executarea prezentului contract, Comisia dorește să ceară Contractantului o dezvoltare ulterioară a Sistemului modificat prin aplicarea unei alte perechi de limbi, aceasta îi plătește o sumă forfetară care nu depășește 25 000 USD pentru prima pereche și 20 000 USD pentru fiecare pereche ulterioară sau 50 000 USD pentru orice combinație care cuprinde o limbă nouă.

c) Contractantul dispune de dreptul de a utiliza în nume propriu și în interesul său Sistemul modificat, astfel cum a fost dezvoltat în cadrul prezentului contract și al contractelor de dezvoltare ulterioare prin aplicarea altor perechi de limbi, conform celui de al doilea paragraf al literei b), cu excepția vocabularelor special dezvoltate pentru Comisie. Accesul la vocabulare va fi acordat Contractantului de la caz la caz, în schimbul unei redevențe anuale de închiriere care nu depășește 20 % din costuri; acestea nu vor fi puse gratuit la dispoziția contractantului decât în scop demonstrativ."

8 Potrivit articolului 5 litera f) din contractul inițial, legea aplicabilă contractului era legea luxemburgheză, iar instanțele competente în caz de litigiu erau cele din Luxemburg.

9 După contractul inițial, din 1976 până în 1987, Comisia a încheiat numeroase contracte cu societăți din grupul WTC în scopul, pe de o parte, de a ameliora sistemul Systran și, pe de altă parte, de a dezvolta noi perechi de limbi (în total nouă perechi de limbi).

10 Pe de altă parte, Comisia a încheiat cu diverse societăți, străine de grupul WTC și fără ca acestea să fie parte la contract, contracte prin care erau autorizate să utilizeze sistemul Systran în folosul autorităților guvernamentale ale statelor membre și al

instituțiilor Comunității. În unul dintre aceste contracte, denumit „Protocol privind un acord de cooperare tehnică", încheiat la 18 ianuarie 1985 cu o societate franceză, Gachot SA, Comisia arăta că „sistemul Systran, programe informatice și dicționare, rămân[ea] proprietatea Comisiei" (articolul 4, intitulat „Drepturi de utilizare"). În aplicarea acestui protocol, Comisia autoriza societatea Gachot să exploateze „sistemul său de traducere automată Systran în folosul organismelor din sectorul public european" și, în contrapartidă, societatea Gachot furniza Comisiei informații cu privire la calitatea traducerilor realizate, care să îi permită ameliorarea performanțelor sistemului (articolul 1, intitulat „Obiect"). Cooperarea dintre Comisie și societatea Gachot se realiza fără aport financiar (articolul 3, intitulat „Cheltuieli").

2. Contractul de colaborare dintre grupul Systran și Comisie

11 Printr-o serie de contracte care au intervenit începând din septembrie 1985, societatea Gachot a achiziționat societățile din grupul WTC, care erau proprietarele tehnologiei Systran și ale versiunii Systran Mainframe, și a devenit Systran în urma acestei achiziții.

12 Printr-o scrisoare din 2 februarie 1987, adresată de directorul general al Direcției Generale (DG) Telecomunicații, Industria Informației și Inovare societății Gachot, Comisia a solicitat să se răspundă la mai multe întrebări, răspunsurile fiind comunicate printr-o scrisoare din 5 februarie 1987:

„Întrebarea 1: Domnul Gachot poate dovedi că este într-adevăr (el sau societatea Gachot […]) proprietarul sau acționarul majoritar al societăților WTC și Systran Institut și că acceptă toate obligațiile pe care aceste societăți le au față de Comisie?"

„Răspuns: Societatea noastră a răscumpărat într-adevăr totalitatea acțiunilor [de la domnul] Toma în WTC și Latsec, pe de o parte, și 76 % din acțiunile Systran Institut, pe de altă parte. Suntem, așadar, abilitați să vorbim în numele totalității Grupului și să îl reprezentăm în relațiile cu Comisia."

„Întrebarea 2: Ce se va întâmpla cu aceste obligații dacă domnul Gachot (sau [societatea] Gachot) încetează să mai fie proprietar (sau acționar majoritar) al acestor societăți? Domnul Gachot se angajează să asigure respectarea acestor obligații de către eventualii cumpărători?"

„Răspuns: Nu se preconizează nicio cesiune. Dimpotrivă, Grupul nostru urmărește o politică de dezvoltare permanentă în acest domeniu. Pe de altă parte, Comisia nu trebuie să își facă griji în această materie, întrucât contractele sunt încheiate între WTC și Comisie, cu alte cuvinte între persoane juridice, și orice schimbare care ar interveni în ceea ce privește deținerea titlurilor acestor societăți nu poate în niciun caz să repună în discuție contractele încheiate."

„Întrebarea 3: Domnul Gachot poate confirma că, în urma încheierii diferitelor contracte cu WTC și Systran Institut, Comisia deține drepturi de exploatare neexclusivă pentru sectorul public european în privința a [nouă] versiuni lingvistice ale Systran?"

„Răspuns: Este clar, din contractele încheiate între WTC și Comisie […], că Comisia are drepturi de utilizare neexclusive pentru nevoile proprii, precum și pentru nevoile agențiilor guvernamentale ale țărilor membre ale Comunității, și aceasta pentru versiunile lingvistice ale Systran II în [perechile] de limbi achiziționate de aceasta […]"

„Întrebarea 8: Domnul Gachot este în continuare de acord să autorizeze organisme interguvernamentale al căror teritoriu depăşeşte teritoriul Comunităţii să utilizeze [programul informatic] Systran, în contrapartida unor redevenţe ce îi vor fi plătite?"

„Răspuns: Societatea Gachot preconizează, desigur, să pună sistemul Systran la dispoziţia unor organisme internaţionale al căror teritoriu îl depăşeşte pe cel al Comunităţii, în funcţie de diversele acorduri care se vor încheia între societatea Gachot şi astfel de organisme […]"

„Întrebarea 14: Societatea WTC ar fi dispusă să cedeze Comisiei drepturile de exploatare, în aceleaşi condiţii ca mai sus, pentru un sistem Systran spaniol-englez? Preţul care ar trebui plătit ar fi echivalent cu cel oferit pentru sistemul german-englez?"

„Răspuns: Societatea WTC este întru totul de acord să cedeze Comisiei o licenţă de exploatare neexclusivă pentru spaniolă-engleză, eventual şi pentru italiană-engleză şi portugheză-engleză. Preţul şi condiţiile vor depinde în esenţă de cât de avansate vor fi sistemele la momentul la care vor fi achiziţionate de Comisie."

„Întrebarea 15: Societatea WTC ar fi dispusă să dezvolte noi sisteme care să cuprindă limbile daneză şi greacă ca limbi-ţintă şi să le cedeze Comisiei cu drepturi de exploatare (neexclusive) pentru sectorul public şi privat?"

„Răspuns: WTC este întru totul de acord să dezvolte orice sistem care cuprinde perechi de limbi europene, precum și alte sisteme de care Comisia ar putea avea nevoie."

„Întrebarea 16: Domnul Gachot ar fi interesat [de] o conversie a sistemului Systran în limbaj C compatibil cu sistemul de operare Unix, ceea ce i-ar crește portabilitatea în plan informatic? Acesta ar fi dispus să finanțeze întreaga investiție necesară sau o parte din aceasta (care se ridică probabil la un milion ECU)?"

„Răspuns: Conversia sistemului Systran în limbaj C compatibil cu sistemul de operare Unix este un proiect pe care îl avem în vedere. Însă, într-o primă etapă, am considerat mult mai important să ne concentrăm eforturile pe îmbunătățirea calității traducerii, precum și pe unificarea diferitelor versiuni ale [sistemului] Systran. Conversia [sistemului] Systran compatibil cu sistemul de operare Unix, deși foarte interesantă, depinde de materializarea mijloacelor de finanțare […]"

13 Prin faxul din 5 martie 1987, adresat de un funcționar al DG Telecomunicații, Industria Informației și Inovare societății Gachot, Comisia descria după cum urmează conținutul „convenției Systran", care era în curs de negociere:

„Drepturi, obiective și obligații

În cadrul Convenției, drepturile dobândite de cele două părți sunt perfect echilibrate.

Grupul Systran este proprietarul programelor informatice de bază, iar drepturile de utilizare ale Comisiei referitoare la cele nouă [perechi] de limbi nu se întind decât la instituțiile comunitare și la organismele oficiale ale statelor membre.

În schimb, Comisia este proprietara vocabularelor pe care le-a pus la punct începând din 1975.

Fiecare dintre părți a investit aproximativ 8 milioane ECU pentru a dobândi drepturile sale și caută, așadar, să își fructifice investițiile.

Comisia are obligația morală de a se asigura că economia comunitară beneficiază de investiția plătită de contribuabilii săi, în timp ce Grupul Systran dorește să înceapă rapid comercializarea sistemului în Europa.

Aceste două obiective sunt pe deplin convergente și realizabile în cadrul Convenției propuse.

În plus, Comisia și Grupul Systran au interesul să facă [din programul informatic] Systran un instrument eficace [prin] intermediul unei armonizări a programelor informatice și a vocabularelor […]"

14 La 4 august 1987, grupul Systran și Comisia au semnat un contract referitor la organizarea în comun a dezvoltării și a ameliorării sistemului de traducere Systran pentru limbile oficiale, actuale și viitoare, ale Comunității, precum și punerea sa în aplicare (denumit în continuare „contractul de colaborare").

15 Contractul de colaborare indica, în cadrul unei „[e]xpuneri preliminare", următoarele:

„1. Sistemul Systran, conceput de societatea WTC, este un sistem de traducere automată, care cuprinde un program informatic de bază, programe lingvistice și periferice și diferite dicționare bilingve.

2. La 22 septembrie 1975, Comisia a încheiat cu societatea WTC un contract privind utilizarea sistemului Systran de către Comisie și dezvoltarea inițială a acestui sistem de către WTC.

Comisia și societatea WTC au încheiat ulterior alte contracte vizând, pe de o parte, ameliorarea sistemului existent și, pe de altă parte, dezvoltarea sistemului pentru [noi perechi] de limbi.

Aceste contracte, încheiate între 1976 și 1985, aveau ca obiect dezvoltarea, ameliorarea programelor informatice de traducere și a dicționarelor de bază pentru limbile în cauză.

3. Întreținerea și dezvoltarea ulterioară a sistemelor au fost asigurate printr-o serie de contracte încheiate de Comisie cu societăți de service. Aceste contracte vizau nevoile și finalitățile specifice Comisiei.

4. Începând din 1985, Comisia a încheiat cu diverse societăți contracte prin care aceste societăți erau autorizate să utilizeze sistemul Systran în folosul autorităților guvernamentale și al instituțiilor Comunităților Europene, în schimbul unor informații care să permită Comisiei să amelioreze performanțele sistemului.

5. Părţile constată, aşadar, că Comisia dispune de o licenţă de utilizare a sistemului de bază şi a ameliorărilor [...] aduse de WTC, limitată la utilizarea pe teritoriul Comunităţilor Europene în sectoarele menţionate la [alineatul] 4 de mai sus.

6. Ameliorările şi dezvoltările aduse sistemului Systran de Comisie şi de contractanţii săi [menţionate la alineatul 3 de mai sus], îndeosebi dicţionarele, sunt proprietatea exclusivă a Comisiei.

7. Părţile consideră că interesul lor şi al utilizatorilor Systran este ca acest sistem să fie ameliorat permanent. Acestea au decis să încheie prezentul contract de colaborare pentru a-şi uni eforturile şi a continua astfel ameliorarea.

În acest spirit, părţile îşi recunosc reciproc un drept de utilizare a sistemului Systran, susceptibil să evolueze prin punerea la punct a unor îmbunătăţiri care vor fi realizate graţie utilizării sistemului atât în sectorul privat, cât şi în sectorul public."

16 Articolul 4 din contractul de colaborare, referitor la „[d]repturi de proprietate", prevede:

„Diferitele versiuni lingvistice ale Systran şi componentele lor rămân proprietatea partenerilor cărora le aparţineau la data semnării.

Societățile din Grupul Systran se angajează să nu cedeze drepturile lor de proprietate decât după informarea prealabilă și acordul serviciilor Comisiei. Cesionarul va trebui să accepte să preia drepturile și obligațiile acestor societăți care rezultă din prezentul contract de colaborare."

17 Introducerea anexei I la contractul de colaborare prevede:

„În timp ce Comisia a fost totdeauna proprietara vocabularelor și a altor componente pe care le-a dezvoltat pentru diferitele versiuni ale Systran, drepturile de proprietate asupra programului informatic de bază fuseseră repartizate între mai multe societăți, iar Comisia încheiase contracte și acorduri referitoare la utilizarea sistemului și a ameliorărilor și dezvoltărilor sale, printre altele cu [WTC] și Systran Institut.

Întrucât societatea Gachot […] este, de la începutul anului 1986, principalul acționar al acestor societăți, prezentul contract global pentru dezvoltarea și utilizarea Systran a fost încheiat între toate părțile interesate […]"

18 Articolul 4 bis din contractul de colaborare, referitor la „[a]meliorări și redevențe", prevede:

„Orice dezvoltare și orice ameliorare a sistemului, ce rezultă din exploatarea sa de către [g]rupul Systran, v[or] fi imediat comunicat[e] Comisiei și puse la dispoziția acesteia.

Orice dezvoltare și orice ameliorare a sistemului, ce rezultă din exploatarea sa de către Comisie, v[or] fi imediat comunicat[e] [g]rupului Systran și puse la dispoziția acestuia.

Orice modificare a sistemului care nu provine din exploatarea propriu-zisă a acestuia va face obiectul unei negocieri între părți.

Pentru o perioadă inițială de doi ani, fiecare parte va putea utiliza dezvoltările și ameliorările aduse de cealaltă parte, fără a trebui să plătească vreo redevență pentru aceasta.

La încheierea acestei perioade și având în vedere experiența dobândită, Comisia și Grupul Systran vor defini condițiile contractuale ale viitoarei lor colaborări."

19 Articolul 5 din contractul de colaborare, referitor la „[d]repturi de utilizare", prevede:

„a) Comisia dispune de dreptul de a utiliza în sectorul public pe teritoriul Comunității sistemul comun în versiunea sa cea mai evoluată și de a acorda licențe de utilizare a acestui sistem organismelor publice naționale și internaționale stabilite pe teritoriul Comunității astfel cum sunt definite la [alineatul] 4 din expunerea preliminară.

b) […]

c) Societățile [g]rupului Systran se angajează să permită oricărui organism privat să utilizeze sistemul în condiții conforme uzanțelor comerciale."

20 Potrivit articolelor 11 și 12 din contractul de colaborare, legea aplicabilă contractului era legea belgiană, iar orice diferend între părți privind interpretarea, executarea sau neexecutarea contractului era supus unui arbitraj.

21 Între 1988 și 1989, Comisia a încheiat patru contracte cu societatea Gachot pentru obținerea unei licențe de utilizare a programului informatic Systran pentru perechile de limbi germană-engleză, germană-franceză, engleză-greacă, spaniolă-engleză și spaniolă-franceză.

22 Printr-o scrisoare recomandată din 11 decembrie 1991, Comisia a pus capăt contractului de colaborare conform articolului 8 din acesta, cu un preaviz de șase luni. În temeiul acestei dispoziții, se prevedea că, la expirarea unei perioade de trei ani, fiecare dintre părți va dispune de sistemul Systran în starea la care ajunsese pentru fiecare dintre ele. Potrivit Comisiei, această reziliere se justifica prin faptul că Systran nu și-ar fi respectat obligațiile contractuale și intenționa să solicite plata dezvoltărilor având ca obiect două perechi de limbi (franceză-italiană și franceză-spaniolă) care ar fi fost realizate de Comisie și puse la dispoziția Systran în temeiul contractului de colaborare. La data încetării contractului de colaborare, versiunea EC-Systran Mainframe cuprindea 16 versiuni lingvistice.

23 În continuare, grupul Systran a creat și a comercializat o nouă versiune a programului informatic Systran capabilă să funcționeze cu ajutorul sistemelor de operare Unix și Windows (Systran Unix), în timp ce Comisia a dezvoltat versiunea EC-Systran Mainframe, fiind vorba despre cele 16 perechi de limbi menționate mai sus la care s-a adăugat perechea de limbi greacă-franceză realizată cu ajutorul unui cocontractant extern, care funcționa pe baza sistemului de operare Mainframe care era incompatibil cu sistemele de operare Unix și Windows.

B — *A doua perioadă: de la Systran Unix la EC-Systran Unix*

24 Pentru a permite versiunii EC-Systran Mainframe să funcționeze pe baza sistemelor de operare Unix și Windows, au fost încheiate patru contracte între Systran Luxembourg și Comisie (denumite în continuare „contractele de migrare”).

25 La 19 decembrie 1997, înainte de semnarea primului contract de migrare, Comisia a cerut printr-o scrisoare societății Systran să își dea acordul cu privire la mai multe puncte, printre care următoarele două:

„1. Utilizarea [n]umelui Systran

Cu ocazia prezentărilor, precum și în documentație sau corespondență, facem adesea referire la «sistemul de traducere informatică al Comisiei». Dat fiind că acesta din urmă se bazează pe sistemul Systran, ar fi mai logic să se utilizeze numele Systran sau […] [V]ersiunea CE a Systran cu aceste ocazii.

2. Principiul unei utilizări reciproce a sistemelor [societății] Systran […] și ale Comisiei

Comisia va putea utiliza produsele societății Systran […] pe serverul său. Aceasta din urmă va putea, la rândul său, să utilizeze sistemul Comisiei.

Societatea Systran […] și filialele sale se angajează încă de pe acum să nu formuleze nicio pretenție pecuniară decurgând din contractele încheiate în trecut între «[g]rupul Systran» și Comisie."

26 La 22 decembrie 1997, ziua semnării primului contract de migrare, Systran a răspuns la această cerere a Comisiei indicând:

„1. Utilizarea [n]umelui Systran

Vă confirmăm acordul nostru pentru utilizarea de către Comisie a mărcii SYSTRAN. Această utilizare va trebui să fie sistematică pentru orice sistem de traducere automată derivat din sistemul Systran inițial. În consecință, vă acordăm un drept de utilizare a mărcii SYSTRAN exclusiv în scopul difuzării și punerii la dispoziție a sistemului de traducere automată Systran.

2. Principiul unei utilizări reciproce a sistemelor [societății] Systran […] și ale Comisiei

Vă confirmăm acordul nostru pentru utilizarea de către Comisie a produselor Systran cu ajutorul sistemelor de operare Unix și/sau Windows pentru nevoile sale interne.

Societatea Systran se angajează să nu formuleze nicio pretenție pecuniară decurgând din executarea contractelor încheiate în trecut între grupul Systran și Comisie."

27 Articolul 2 din primul contract de migrare, încheiat între Systran Luxembourg și Comisie, definește „[s]istemul de traducere automată al Comisiei" după cum urmează:

„Sistemul de traducere automată al Comisiei, denumit «Systran EC version» [versiunea CE a Systran], desemnează o versiune particulară a sistemului de traducere automată Systran dezvoltată inițial de «World Translation Center», La Jolla, USA, și pe

care Comisia Europeană l-a dezvoltat ulterior în scopuri proprii începând din 1976. Sistemul de traducere automată al Comisiei este diferit de «Systran Original Version» [versiunea originală a sistemului Systran], respectiv sistemul de traducere automată dezvoltat și comercializat de Systran SA France și de filialele sale."

(The Commission's machine translation system, or 'Systran EC version', designates a specific version of the Systran machine translation system originally developed by the World Translation Center, La Jolla, USA, which since 1976 has been further developed by the European Commission for internal purposes. The Commission's machine translation system is distinct from the 'Systran Original Version', which refers to the machine translation system developed and commercialised by Systran S.A. of France and its subsidiaries.)

28 Articolul 13 din primul contract de migrare, intitulat „Brevete, certificate de utilitate (modele de utilitate), mărci, desene și modele industriale, drepturi de proprietate industrială și intelectuală", prevede:

„1. Comisia este informată imediat cu privire la orice rezultat sau brevet obținut de Contractant [respectiv Systran Luxembourg] în executarea prezentului contract; acest rezultat sau brevet aparține Comunităților Europene, care pot dispune de el în mod liber, cu excepția cazurilor în care există deja drepturi de proprietate industrială sau intelectuală.

2. Sistemul de traducere automată al Comisiei, inclusiv componentele sale, chiar modificate pe parcursul executării contractului, rămâne proprietatea Comisiei, cu excepția cazurilor în care există deja drepturi de proprietate industrială sau intelectuală.

[…]

5. În cazul unei proceduri angajate de un terț, în special dacă este vorba despre revendicarea unui drept, chiar după executarea contractului, partea implicată informează de îndată ce este posibil cealaltă parte; cele două părți acționează împreună și își comunică reciproc toate informațiile și elementele de probă pe care le dețin sau pe care le obțin."

[1. Any results or patent obtained by the Contractor (namely Systran Luxembourg) in performance of this contract shall be immediately reported to the Commission and shall be the property of the European Communities, which may use them as they see fit, except where industrial or intellectual property rights already exist.

2. The Commission's machine translation system, together with all its components shall, whether modified or not in the course of the contract, remain the property of the Commission, except where industrial or intellectual property rights already exist.

[…]

5. At the first sign of proceedings by a third party, in particular of a claim, even after completion of the contract, the party involved shall notify the other party as soon as possible and the two parties shall then act in unison and provide each other with all the information and evidence that they possess or obtain.]

29 Potrivit articolelor 15 și 16 din primul contract de migrare, legea aplicabilă contractului era legea luxemburgheză, iar orice diferend între Comunitate și Systran Luxembourg referitor la acest contract era de competența instanțelor luxemburgheze.

30 Pe de altă parte, prima clauză adițională a celui de al patrulea contract de migrare stabilea încetarea acestui contract la 15 martie 2002 și preciza că, la acea dată

„Contractantul se angaj[a] să îndeplinească până la 15 martie 2002 toate sarcinile care fac obiectul acestui contract, în special: dovada actualizată a tuturor drepturilor (mărci, brevete, drepturi de proprietate intelectuală şi industrială, drept de autor etc.) revendicate de grupul Systran legate de sistemul de traducere automată Systran". Potrivit Comisiei, Systran Luxembourg nu i-a comunicat aceste informaţii.

C — *A treia perioadă: începând de la cererea de ofertă din 4 octombrie 2003*

31 La 4 octombrie 2003, Comisia a lansat o cerere de ofertă pentru întreţinerea şi consolidarea lingvistică a sistemului de traducere automată al Comisiei. În urma acestei cereri de ofertă, două dintre cele zece loturi pe care le cuprindea contractul au fost atribuite societăţii Gosselies. Este vorba despre loturile care utilizează limba engleză sau limba franceză ca limbă sursă.

32 Printr-o scrisoare din 31 octombrie 2003, Systran a indicat Comisiei următoarele:

„Am luat cunoştinţă de cererea de ofertă lansată la 4 octombrie 2003 […] În urma lecturii acestui document, considerăm că lucrările pe care preconizaţi să le realizaţi ar fi de natură să aducă atingere drepturilor de proprietate intelectuală ale societăţii noastre. Preocupaţi de menţinerea climatului de cooperare constructivă dintre societatea noastră şi Comisie, am dori să cunoaştem opinia dumneavoastră în această privinţă. Pentru motivele expuse mai sus, se înţelege că nu putem răspunde la această cerere de ofertă."

33 În răspunsul său din 17 noiembrie 2003, Comisia a arătat următoarele:

„Am luat cunoştinţă de scrisoarea dumneavoastră din 31 octombrie. Considerăm că lucrările pe care preconizăm să le realizăm nu sunt de natură să aducă atingere unor

drepturi de proprietate intelectuală. Vă împărtășesc dorința de a menține bune relații profesionale, cu respectarea procedurilor Comisiei."

34 În urma acestui schimb de scrisori, au fost schimbate alte scrisori între Systran și Comisie, iar Comisia a organizat întâlniri în vederea prezentării unor clarificări cu privire la cererile acestei societăți.

35 În cadrul acestor contacte, reclamantele au invocat următoarele elemente:

— grupul Systran deține un program informatic de traducere automată denumit „Systran" (sau „sistemul Systran") și dezvoltă diferitele versiuni ale acestuia;

— în urma unei serii de contracte încheiate între grupul Systran și Comisie, Systran a adaptat programul său informatic pentru a crea o versiune denumită „EC-Systran";

— între 1999 și 2002, grupul Systran a asigurat migrarea versiunii EC-Systran pentru a-i permite să funcționeze cu ajutorul sistemului de operare Unix; în acest scop, grupul Systran a utilizat drepturile preexistente ale Systran asupra programului informatic original și asupra nucleului sistemului Systran compatibil cu sistemul de operare Unix, rescris complet de grupul Systran în 1993 pentru nevoile proprii.

36 Comisia a răspuns indicând că aceste elemente, precum și documentația tehnică prezentată de expertul informatic al reclamantelor la 6 ianuarie 2005 nu constituiau „dovada drepturilor de proprietate intelectuală" invocate de grupul Systran asupra programului informatic Systran. În lipsa unor „documente probante" în această privință, Comisia a considerat că grupul Systran nu avea dreptul de a se opune lucrărilor realizate de societatea care a câștigat cererea de ofertă.

37 Pe scurt, grupul Systran nu s-a putut prevala de drepturile pe care le-ar deține asupra programului informatic Systran, a cărui versiune Systran Unix o comercializează, pentru a interzice ceea ce acesta consideră a fi contrafacerea acestui program informatic de către Comisie.

Procedura și concluziile părților

38 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 25 ianuarie 2007, reclamantele au introdus prezenta acțiune.

39 În cadrul măsurilor de organizare a procedurii, părțile au fost invitate la 1 decembrie 2008 să răspundă la o serie de întrebări referitoare la temeiul contractual sau extracontractual al acțiunii (denumită în continuare „prima serie de întrebări").

40 Părțile au răspuns la prima serie de întrebări la 30 ianuarie și la 2 februarie 2009.

41 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a treia) a decis deschiderea procedurii orale și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii, a invitat părțile să răspundă la o nouă serie de întrebări referitoare la versiunea Systran Unix, la drepturile de utilizator, la natura intervențiilor cerute în temeiul contractului de achiziții în litigiu și la activitățile societății Gosselies în ceea ce privește conceperea și comercializarea de programe informatice de traducere (denumită în continuare „a doua serie de întrebări").

42 Părțile au răspuns la a doua serie de întrebări la 14 octombrie 2009.

43 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în cadrul ședinței din 27 octombrie 2009.

44 Cu ocazia acestei ședințe, părțile au fost invitate de Tribunal să participe la o reuniune informală de conciliere. În urma acestei reuniuni, părțile au indicat că vor comunica Tribunalului conținutul acordului lor tranzacțional în cazul în care acesta va interveni anterior pronunțării hotărârii. Tribunalul nu a primit nicio comunicare în acest sens.

45 În procesul-verbal al ședinței au fost amintite principalele elemente care au reieșit din ședință în privința naturii contractuale sau extracontractuale a acțiunii, comportamentul nelegal reproșat Comisiei și evaluarea prejudiciului invocat de reclamante. Acest proces-verbal, precum și procesul-verbal al reuniunii informale au fost notificate părților.

46 Prin Ordonanța din 26 martie 2010, Tribunalul (Camera a treia) a dispus redeschiderea procedurii orale pentru a invita părțile să răspundă, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii, la o serie de întrebări cu privire la elementele care trebuie reținute pentru evaluarea prejudiciului (denumită în continuare „a treia serie de întrebări").

47 Părțile au răspuns la a treia serie de întrebări la 4 și la 5 mai 2010.

48 Având în vedere aceste răspunsuri, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii, reclamantele și Comisia au fost invitate să prezinte observații cu privire la răspunsurile celeilalte părți la a treia serie de întrebări. Tribunalul a dorit de asemenea să obțină câteva clarificări cu privire la anumite elemente invocate de părți în răspunsurile lor (denumită în continuare „a patra serie de întrebări").

49 Părțile au prezentat observațiile lor și au răspuns la a patra serie de întrebări la 11 iunie 2010. Procedura orală a fost apoi închisă.

50 Reclamantele solicită Tribunalului:

— dispunerea încetării imediate a faptelor de contrafacere și de divulgare săvârșite de Comisie;

— dispunerea confiscării tuturor suporturilor deținute de Comisie și de societatea Gosselies pe care sunt reproduse dezvoltările informatice realizate de aceasta din urmă pornind de la versiunile EC-Systran Unix și Systran Unix cu încălcarea drepturilor lor, precum și a predării acestora către Systran sau, cel puțin, a distrugerii controlate a acestora;

— obligarea Comisiei la plata sumei minime de 1 170 328 de euro pentru Systran Luxembourg și de 48 804 000 de euro, ce urmează a fi definitivată, pentru Systran;

— dispunerea publicării, pe cheltuiala Comisiei, în ziare specializate, în reviste specializate și pe site-urile internet specializate alese de Systran a deciziei pe care o va pronunța Tribunalul;

— în orice caz, obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

51 Comisia solicită Tribunalului:

— declararea inadmisibilității acțiunii;

— în subsidiar, respingerea acțiunii ca nefondată;

— obligarea reclamantelor la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

I — *Cu privire la admisibilitate*

A — *Cu privire la capătul de cerere prin care se solicită Tribunalului să oblige Comisia la repararea prejudiciului pretins*

52 Comisia invocă trei motive de inadmisibilitate cu privire la al treilea capăt de cerere, prin care se urmărește obligarea sa la repararea prejudiciului pretins de reclamante. În primul rând, această cerere de despăgubire ar fi inadmisibilă din cauza temeiului său contractual, în măsura în care Tribunalul nu ar putea evalua afirmațiile privind contrafacerea și divulgarea know-how-ului decât în temeiul diferitelor contracte încheiate între grupul Systran și Comisie, care nu cuprind vreo clauză compromisorie care să desemneze Tribunalul. În al doilea rând, cererea de despăgubire ar fi de asemenea inadmisibilă din cauza lipsei de claritate a cererii introductive, în condițiile în care aceasta nu ar oferi informații detaliate cu privire la dispozițiile legale care ar fi fost încălcate de Comisie și ar oferi puține precizări cu privire la faptele de contrafacere și de divulgare a know-how-ului pretinse de reclamante. În al treilea rând, Tribunalul nu ar fi competent să se pronunțe în materie de contrafacere în cadrul unei acțiuni în despăgubire, astfel cum reiese din Ordonanța din 5 septembrie 2007, Document Security Systems/BCE (T-295/05, Rep., p. II-2835, denumită în continuare „Ordonanța Document Security Systems").

1. Cu privire la temeinicia acțiunii

a) Argumentele părților

53 Comisia susține că Tribunalul nu poate evalua existența contrafacerii și caracterul culpabil al divulgării fără a se baza pe diferitele contracte care au guvernat relațiile dintre grupul Systran și Comisie între 1975 și 2002. Eventuala răspundere a Comunității ce ar putea rezulta din exploatarea versiunilor EC-Systran Unix și Systran Unix ale programului informatic Systran ar fi de natură contractuală. Din acest motiv, ar trebui să se facă trimitere la articolul 288 primul paragraf CE, potrivit căruia „răspunderea contractuală a Uniunii este guvernată de legea aplicabilă contractului respectiv". În lipsa unei clauze compromisorii în sensul articolului 238 CE, Tribunalul ar fi, așadar, vădit necompetent.

54 Ca răspuns la o întrebare a Tribunalului prin care Comisiei i se cere să indice în temeiul căror dispoziții contractuale se consideră îndreptățită să procedeze astfel cum a făcut-o în cadrul contractului de achiziții în litigiu fără a obține autorizarea reclamantelor, Comisia arată, pe de o parte, că are îndoieli că reclamantele ar fi titularele dreptului de proprietate intelectuală asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran și, pe de altă parte, că ea „contestă formal faptul că reclamantele ar fi titularele vreunor drepturi asupra programului informatic EC-Systran Unix". În special, Comisia susține că deține „drepturi de proprietate exclusive" în ceea ce privește „codurile-sursă ale părților lingvistice ale programului informatic" în temeiul diferitelor contracte încheiate între 1975 și 2002 și al muncii depuse de serviciile sale pentru dezvoltarea acestor părți. În temeiul acestor contracte, Comisia ar dispune, atât anterior, cât și ulterior migrării, de dreptul de a asigura evoluția versiunii EC-Systran Unix în cooperare cu contractanți terți. În acest sens, Comisia citează articolul 4 din protocolul de acord de cooperare tehnică, alineatul 6 din expunerea preliminară a

contractului de colaborare și articolul 13 alineatele 1 și 2 din contractele de migrare încheiate cu Systran Luxembourg, potrivit cărora sistemul de traducere automată al Comisiei ar rămâne proprietatea sa.

55 Reclamantele arată, în esență, că Tribunalul este competent în temeiul articolului 288 al doilea paragraf CE. În speță, prezenta acțiune s-ar întemeia pe faptul că Comisia ar fi realizat sau ar fi dispus realizarea unor modificări neautorizate și, prin urmare, extracontractuale ale programului informatic Systran Unix sau ale versiunii sale EC-Systran Unix, în condițiile în care aceasta nu deținea drepturi care să îi permită să le modifice și cu atât mai puțin să dispună modificarea lor fără autorizarea reclamantelor.

56 În răspunsurile lor la întrebările adresate de Tribunal, reclamantele subliniază că Comisia nu a fost niciodată autorizată să furnizeze elementele în litigiu vreunui terț. În lipsa unei prevederi contractuale care să o autorizeze să efectueze utilizările și divulgările care au avut loc, Comisia, acționând în afara cadrului stabilit prin contracte, și-ar fi angajat răspunderea extracontractuală, care este de competența exclusivă a Tribunalului.

b) Aprecierea Tribunalului

Observații cu privire la competențele în materie contractuală și extracontractuală

57 Competența Tribunalului de a soluționa o acțiune în despăgubire diferă în funcție de natura contractuală sau extracontractuală a răspunderii în cauză. În materia răspunderii contractuale, articolul 238 CE prevede că Curtea este competentă să se pronunțe

în temeiul unei clauze compromisorii cuprinse într-un contract de drept public sau de drept privat, încheiat de Comunitate sau în numele acesteia. În materia răspunderii extracontractuale, articolul 235 CE prevede că Curtea este competentă să soluționeze litigiile care au ca obiect repararea prejudiciilor menționate la al doilea paragraf al articolului 288 CE, care are în vedere prejudiciile cauzate de instituții sau de agenții lor în exercițiul funcțiunilor lor.

58 Astfel, în materia răspunderii contractuale, Tribunalul nu este competent decât în prezența unei clauze compromisorii în sensul articolului 238 CE. În lipsa unei astfel de clauze, Tribunalul nu poate, în temeiul articolului 235 CE, să soluționeze, în realitate, o acțiune în despăgubiri de origine contractuală. În caz contrar, Tribunalul și-ar extinde competența dincolo de litigiile a căror soluționare îi este limitativ rezervată de articolul 240 CE, în condițiile în care această dispoziție încredințează instanțelor naționale competența de drept comun pentru soluționarea litigiilor în care Comunitatea este parte (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 20 mai 2009, Guigard/Comisia, C-214/08 P, nepublicată în Repertoriu, punctele 35-41, Ordonanța Tribunalului din 18 iulie 1997, Oleifici Italiani/Comisia, T-44/96, Rec., p. II-1331, punctele 35 și 38, și Hotărârea Tribunalului din 25 mai 2004, Distilleria Palma/Comisia, T-154/01, Rec., p. II-1493, punctul 50).

59 În schimb, în materia răspunderii extracontractuale, Curtea este competentă fără a fi necesar ca părțile în litigiu să își manifeste acordul prealabil. Competența Curții reiese, astfel, direct din articolul 235 CE și din articolul 288 al doilea paragraf CE pentru acțiunile prin care se urmărește repararea de către Comunitate a prejudiciilor de natură extracontractuală cauzate de Comisie.

60 Pentru a determina competența sa în temeiul articolului 235 CE, Tribunalul trebuie să examineze, în raport cu diferitele elemente pertinente ale dosarului, dacă cererea de despăgubire prezentată de reclamante se întemeiază în mod obiectiv și global pe obligații de origine contractuală sau extracontractuală care să permită caracterizarea

temeiului contractual sau extracontractual al litigiului. Aceste elemente pot fi deduse, printre altele, din examinarea pretențiilor părților, din faptul generator al prejudiciului a cărui reparare este cerută și din conținutul dispozițiilor contractuale sau extracontractuale invocate pentru soluționarea problemei în litigiu (a se vedea în acest sens Hotărârea Guigard/Comisia, punctul 58 de mai sus, punctele 35-38).

61 În această privință, trebuie arătat că competența Tribunalului în materie contractuală derogă de la dreptul comun și trebuie, prin urmare, să fie interpretată în mod restrictiv, astfel încât Tribunalul nu poate soluționa decât cereri care decurg din contract sau care au o legătură directă cu obligațiile care decurg din acesta (a se vedea Hotărârea Curții din 20 februarie 1997, IDE/Comisia, C-114/94, Rec., p. I-803, punctul 82 și jurisprudența citată). Aceasta ar fi situația dacă din situația de fapt ar reieși că Comisia era autorizată prin contract să încredințeze unui terț lucrările prevăzute în cererea de ofertă și dacă obiectul litigiului ar consta, în realitate, dat fiind că aceste lucrări erau prevăzute în una sau mai multe dispoziții contractuale, într-o cerere de despăgubire de origine contractuală (a se vedea în acest sens Hotărârea Guigard/Comisia, punctul 58 de mai sus, punctele 35 și 36, în ceea ce privește luarea în considerare a situației de fapt, și punctul 38, în ceea ce privește obiectul real al cererii de despăgubire).

62 Este necesar de asemenea să se sublinieze că, deși, pentru aprecierea temeiniciei acestei argumentații, Tribunalul trebuie să examineze conținutul diferitelor contacte încheiate între grupul WTC/Systran și Comisie între 1975 și 2002, care sunt invocate de Comisie în sprijinul argumentației sale, un asemenea exercițiu ține de examinarea competenței și nu poate avea drept consecință – prin el însuși – modificarea naturii litigiului dându-i un temei contractual. În caz contrar, natura litigiului și, prin urmare, instanța competentă ar fi susceptibile să se schimbe pentru simplul motiv că pârâtul evocă existența unei relații contractuale oarecare cu reclamantul, în condițiile în care analiza contractelor invocate ar permite să se constate că acestea sunt lipsite

de incidență în această privință. Prin urmare, atunci când intervine în materia răspunderii extracontractuale, Tribunalul poate bineînțeles să examineze conținutul unui contract, cum o face în privința oricărui document invocat de o parte în sprijinul argumentației sale, pentru a ști dacă acesta este de natură să pună în discuție competența de atribuire care îi este conferită expres prin articolul 235 CE. Această examinare ține de aprecierea faptelor invocate pentru stabilirea competenței Tribunalului, a cărei absență este o cauză de inadmisibilitate de ordine publică în sensul articolului 113 din Regulamentul de procedură.

63 Cu titlu de comparație, într-o cauză referitoare la o cerere de reînnoire a unui contract în care reclamantul invoca încălcarea unor obligații de origine contractuală și extracontractuală, Curtea a statuat că simpla invocare a unor norme juridice care nu decurgeau din acest contract, dar care erau obligatorii pentru părți, nu poate avea drept consecință modificarea naturii contractuale a litigiului și imposibilitatea soluționării acestuia de către instanța competentă (Hotărârea Guigard/Comisia, punctul 58 de mai sus, punctul 43). Astfel, într-o cauză referitoare la consecințele unei cereri de ofertă în care reclamantele se întemeiază numai pe încălcarea unor obligații de origine extracontractuală, simpla invocare de către cocontractantul lor a unor obligații de origine contractuală care nu ar privi comportamentul în litigiu nu poate avea drept consecință modificarea naturii extracontractuale a litigiului și imposibilitatea soluționării acestuia de către instanța competentă.

64 În plus, în general, părții care pretinde încălcarea unei obligații îi revine sarcina de a stabili conținutul acesteia și aplicarea sa situației din cauză. Pentru acest motiv, este necesar să se examineze argumentele referitoare la cererea de despăgubire prezentate de reclamante înaintea celor prezentate de Comisie referitoare la existența unei autorizări contractuale de divulgare către un terț a informațiilor susceptibile de a fi protejate în temeiul dreptului de autor și al know-how-ului.

Examinarea cererii de despăgubiri prezentate de reclamante

65 În speță, cererea de despăgubiri a reclamantelor este prezentată numai în temeiul articolului 235 CE și al articolului 288 al doilea paragraf CE. Reclamantele nici nu invocă, nici nu se întemeiază pe dispoziții contractuale încheiate cu Comisia. Aceste dispoziții contractuale nu sunt invocate decât de Comisie în susținerea tezei potrivit căreia aceasta ar avea dreptul de a realiza ceea ce i se reproșează în prezenta cauză.

66 În susținerea cererii de despăgubiri, reclamantele invocă două comportamente nelegale și prejudiciabile de natură extracontractuală. În primul rând, Comisia ar fi divulgat nelegal know-how-ul Systran unui terț în măsura în care realizarea prestațiilor descrise în cererea de ofertă ar fi determinat în mod necesar divulgarea neautorizată și modificarea codului-sursă al programului informatic Systran, ai cărui proprietari unici ar fi reclamantele. În al doilea rând, Comisia ar fi realizat un act de contrafacere cu ocazia realizării de către societatea Gosselies a unor dezvoltări neautorizate ale versiunii EC-Systran Unix, o versiune a programului informatic Systran care ar fi aproape identică cu versiunea Systran Unix și, prin urmare, dependentă, dezvoltată și comercializată de grupul Systran, unicul proprietar al drepturilor de proprietate intelectuală aferente.

67 În speță, faptul generator al prejudiciilor pretinse a căror reparare este solicitată, cu alte cuvinte comportamentul pretins culpabil care le prejudiciază pe reclamante, ar fi, așadar, constituit în special din divulgarea neautorizată de către Comisie către un terț, societatea Gosselies, a codurilor-sursă asupra cărora grupul Systran revendică proprietatea și protecția în temeiul principiilor generale comune ordinilor juridice ale statelor membre referitoare la dreptul de autor și la know-how.

68 Mai precis, reclamantele susțin că, în calitate de autor al programului informatic Systran și al versiunii Systran Unix, acestea se pot opune oricărei exploatări, modificări, adaptări sau ameliorări a operei derivate reprezentate de EC-Systran Unix care nu ar fi autorizată de titularul drepturilor asupra programului informatic de origine. Reclamantele ar beneficia astfel de un „drept de opoziție", destinat să garanteze protecția anumitor date care sunt proprietatea lor împotriva unei utilizări de către Comisie sau a unei transmiteri către un terț pe care nu ar fi autorizat-o.

69 În sprijinul acestui drept, reclamantele invocă cu titlu de principii generale comune ordinilor juridice ale statelor membre Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice din 9 septembrie 1886, cu modificările ulterioare (denumită în continuare „Convenția de la Berna"), Directiva 91/250/CEE a Consiliului din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator (JO L 122, p. 42, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 114) și Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală (versiune rectificată în JO L 195, p. 16, Ediție specială, 17/vol. 2, p. 56). Aceste dispoziții, care ar putea constitui, dacă este cazul, obligații de natură extracontractuală, astfel cum Comisia a recunoscut cu ocazia ședinței în răspunsul la o întrebare adresată în această privință de Tribunal, ar fi preluate în sistemele de drept ale statelor membre. În esență, aceste dispoziții ar consacra următoarele principii generale: prin simplul fapt al creării unui program pentru calculator, autorul acestuia dispune asupra sa de un drept de proprietate intelectuală exclusiv și opozabil *erga omnes*; calitatea de autor aparține, până la proba contrară, celui sau celor sub numele cărora este făcut public programul pentru calculator; autorul unui program pentru calculator dispune, cu unele excepții, de dreptul exclusiv de a realiza și de a autoriza reproducerea, adaptarea sau difuzarea acestuia.

70 Este necesar să se considere că, procedând astfel, reclamantele au prezentat suficiente elemente care să permită să se concluzioneze, în această etapă a analizei, că grupul Systran se poate prevala de drepturile de autor asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran pe care a dezvoltat-o și pe care o comercializează în nume propriu.

71 În schimb, în lipsa unei dovezi care să ateste că reclamantele nu ar fi titularele drepturilor în cauză, Comisia nu a reușit, în mod evident, să pună în discuție competența Tribunalului prin contestarea drepturilor de autor invocate de grupul Systran în ceea ce privește versiunea programului informatic Systran.

72 În primul rând, sunt insuficiente în această privință simplele îndoieli exprimate de Comisie în ceea ce privește calitatea reclamantelor de titulare ale drepturilor de proprietate intelectuală asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran (a se vedea punctul 54 de mai sus). O asemenea argumentație nu îndeplinește standardul de probă necesar pentru a pune în discuție posibilitatea grupului Systran de a se prevala de drepturi de autor asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran în raport cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre citate anterior, în condițiile în care aceasta se sprijină pe afirmații generale și insuficient de precise având în vedere caracteristicile programului informatic în cauză și rapoartele de expertiză juridică și tehnică prezentate de reclamante.

73 În al doilea rând, fără a anticipa rezultatul discuției care ține de fondul litigiului, trebuie arătat că Tribunalul a solicitat Comisiei să explice conținutul îndoielilor sale referitoare la drepturile de proprietate revendicate de reclamante, iar acestora din urmă să se pronunțe în această privință. Experții prezentați de reclamante au expus astfel o serie de argumente juridice și tehnice în susținerea existenței unor drepturi de autor ale grupului Systran atât asupra programului informatic rescris, cât și asupra versiunilor acestui program informatic care îi utilizează codul-sursă (opinia domnului P. Sirinelli, profesor la Universitatea Panthéon-Sorbonne Paris-I, cu privire la protecția prin dreptul de autor a unui program informatic rescris, denumită în continuare „a doua opinie Sirinelli"; nota tehnică a domnului H. Bitan cu privire la caracterul nou și distinct, în planul scrierii, al compoziției și al structurii, al programului informatic Systran Unix în raport cu programul informatic Systran Mainframe și cu programul informatic EC-Systran Mainframe, denumită în continuare „a doua notă tehnică Bitan"). În particular, din acestea rezultă că versiunea Systran Unix nu este o simplă preluare a versiunii Systran Mainframe preexistente, cum încearcă să susțină Comisia, ci chiar rescrierea în limbaj C a integralității programelor scrise inițial în asamblor, și că

aceste versiuni sunt cu totul diferite. Nu se contestă nici faptul că versiunea Systran Unix a înlocuit versiunea Systran Mainframe, care, cu trecerea timpului, se perimase.

74 În pofida unei cereri exprese a Tribunalului în acest sens, Comisia nu a putut prezenta dovezi tehnice de natură să infirme existența unor drepturi de autor ale grupului Systran asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran sau asupra elementelor informatice care compun programul acestuia sau care constituie codul-sursă operațional al acestuia, în special în ceea ce privește părțile referitoare la nucleul de bază și la programele lingvistice ale programului informatic, reclamantele necontestând drepturile de proprietate ale Comisiei asupra dicționarelor create de serviciile acesteia pentru a ține seama de specificitatea limbajului utilizat de această instituție.

75 În al treilea rând, pe măsura derulării procedurii contencioase, Comisia a fost obligată să recunoască faptul că grupul Systran dispunea efectiv de drepturi de proprietate intelectuală în acest context. Astfel, Comisia a recunoscut în etapa duplicii că nu contesta faptul că Systran era titularul drepturilor asupra programului informatic Systran Unix comercializat de acesta din urmă, indicând totodată că ar fi probabil ca grupul Systran să fi utilizat dezvoltările ulterioare efectuate pentru Comisie în cadrul versiunilor EC-Systran Mainframe și EC-Systran Unix pentru a le integra în versiunea Systran Unix. Mai precis, Comisia a arătat cu ocazia ședinței că nu contesta efectiv că grupul Systran este titularul drepturilor asupra acestor programe informatice, indiferent dacă este vorba despre versiunea Mainframe sau, evident, despre versiunea Unix, exprimând însă o mică rezervă în privința elementelor care ar fi fost integrate în mod nelegal în versiunea inițială a Systran Unix, în urma contractelor încheiate anterior cu ea.

76 Cu toate acestea, astfel cum s-a arătat de către Tribunal în cadrul celei de a doua serii de întrebări și din nou cu ocazia ședinței, trebuie să se constate că versiunea Systran Unix precedă cu mai mulți ani versiunea EC-Systran Unix. Prin urmare, este greu de crezut ca grupul Systran să fi putut integra, în versiunea Systran Unix pe care

a dezvoltat-o și a comercializat-o, dezvoltările efectuate ulterior, în cadrul versiunii EC-Systran Unix, pentru a răspunde nevoilor proprii ale Comisiei pe plan lingvistic și terminologic. Comisia nu a fost în măsură să sprijine afirmația sa în această privință.

77 De asemenea, niciun element material nu permite sprijinirea argumentului Comisiei potrivit căruia ar fi probabil ca elemente ale versiunii EC-Systran Mainframe, dezvoltată pornind de la versiunea Systran Mainframe a reclamantelor, să fi fost integrate în mod nelegal în versiunea inițială a Systran Unix. Acest argument este, de altfel, contrazis, în ceea ce privește codul-sursă al programului informatic, în special în ceea ce privește nucleul și programele lingvistice care sunt legate de acesta, de explicațiile expertului tehnic al reclamantelor potrivit cărora un program scris în asamblor diferă semnificativ de un program scris în limbaj C (a se vedea a doua notă tehnică Bitan, în special exemplul prelucrării în asamblor și în limbaj C al seriei de caractere „Hello world!"). Această explicație tehnică nu este contestată de Comisie.

78 În ceea ce privește protecția invocată în temeiul know-how-ului, reclamantele susțin că know-how-ul se definește în general ca „un ansamblu de informații tehnice care sunt secrete, substanțiale și identificate în orice manieră adecvată". Reclamantele consideră în această privință că divulgarea de către Comisie către un terț a unor astfel de informații, în lipsa vreunei autorizări din partea lor, constituie un comportament nelegal susceptibil să angajeze răspunderea extracontractuală a Comunității în temeiul articolului 288 al doilea paragraf CE.

79 În sprijinul acestui argument, reclamantele fac trimitere, în mod întemeiat, la Hotărârea Curții din 7 decembrie 1985, Adams/Comisia (145/83, Rec., p. 3539, punctul 34), în care s-a recunoscut că obligația de confidențialitate impusă Comisiei și personalului său în temeiul articolului 287 CE constituia un principiu general de drept. Principiul general în virtutea căruia întreprinderile au dreptul la protecția secretelor lor comerciale, a cărui expresie o constituie articolul 287 CE, a fost reafirmat în Hotărârea

Curții din 19 mai 1994, SEP/Comisia (C-36/92 P, Rec., p. I-1911, punctul 36). Articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, proclamată la 7 decembrie 2000 la Nisa (JO C 364, p. 1), evocă de asemenea necesitatea ca administrația să respecte „interesele legitime legate de confidențialitate și de secretul profesional și comercial".

80 Secretele comerciale includ informațiile tehnice referitoare la know-how în cazul cărora nu numai divulgarea către public, ci și simpla transmitere către un subiect de drept diferit de cel care a furnizat informația poate leza grav interesele acestuia (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 18 septembrie 1996, Postbank/Comisia, T-353/94, Rec., p. II-921, punctul 87). Pentru ca informațiile tehnice să intre, prin natura lor, în domeniul de aplicare al articolului 287 CE, este necesar, mai întâi, ca acestea să nu fie cunoscute decât de un număr restrâns de persoane. Apoi, trebuie să fie vorba despre informații a căror divulgare este susceptibilă să producă un prejudiciu serios persoanei care le-a furnizat sau unor terți. În sfârșit, trebuie ca interesele susceptibile de a fi lezate prin divulgarea informațiilor să fie în mod obiectiv demne de a fi protejate (Hotărârea Tribunalului din 30 mai 2006, Bank Austria Creditanstalt/Comisia, T-198/03, Rec., p. II-1429, punctul 71, și Hotărârea Tribunalului din 12 octombrie 2007, Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse/Comisia, T-474/04, Rep., p. II-4225, punctul 65).

81 În speță, trebuie, așadar, să se considere că o informație tehnică, ce ține de secretul comercial al unei întreprinderi și a fost comunicată Comisiei în scopuri precise, nu poate fi comunicată unui terț în alte scopuri fără autorizarea întreprinderii respective.

82 Este necesar să se concluzioneze că reclamantele invocă, suficient de temeinic pentru ca Tribunalului să îi fie recunoscută competența care îi este conferită în temeiul articolului 235 CE, încălcarea de către Comisie a unor obligații de origine extracontractuală referitoare la dreptul de autor și la know-how-ul asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran.

83 Comisia nu a fost în măsură să conteste această concluzie și este necesar să fie examinată a doua parte a argumentației sale, potrivit căreia ar dispune de o autorizare de natură contractuală care îi permite să facă ceea ce i se reproșează în prezenta cauză.

Examinarea elementelor invocate de Comisie în susținerea existenței unei autorizări contractuale de divulgare către un terț a informațiilor susceptibile de a fi protejate în temeiul dreptului de autor și al know-how-ului

84 În prezenta cauză, comportamentele nelegale și prejudiciabile de care ar fi dat dovadă Comisia constau în special în pretinsa divulgare către un terț, societatea Gosselies, fără acordul reclamantelor, a unor informații susceptibile de a fi protejate în temeiul drepturilor de autor și al know-how-ului grupului Systran.

85 Niciun element din dosar nu permite să se constate că Comisia ar fi fost autorizată pe cale contractuală să comunice societății Gosselies informațiile referitoare la know-how-ul aferent versiunii Systran Unix.

86 În primul rând, niciun contract semnat între părți nu privește în mod expres problema eventualei atribuiri către un terț a anumitor lucrări referitoare la versiunea EC-Systran Unix. Atunci când Systran a contactat Comisia pentru a avea în vedere această problemă, Comisia s-a limitat în realitate la negarea drepturilor Systran asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran și a considerat că grupul Systran nu avea dreptul de a se opune lucrărilor încredințate societății Gosselies (a se vedea punctele 31-37 de mai sus).

87 În al doilea rând, în răspunsul la o întrebare adresată de Tribunal în acest sens, Comisia invocă trei dispoziții contractuale pentru a susține că putea apela la societatea Gosselies pentru a asigura evoluția versiunii EC-Systran Unix a programului informatic Systran fără ca grupul Systran să se poată opune acestei încredințări prin invocarea drepturilor de autor și a know-how-ului referitoare la versiunea Systran Unix a acestui program informatic (a se vedea punctul 53 de mai sus).

88 *Primo*, Comisia invocă articolul 4, intitulat „Drepturi de utilizare", din protocolul de acord de cooperare tehnică, încheiat la 18 ianuarie 1985 de Comisie cu societatea Gachot, înainte ca această societate să preia grupul WTC și să devină Systran, care prevede printre altele că „sistemul Systran, programe informatice și dicționare, rămâne proprietatea Comisiei".

89 Trebuie să se constate că această dispoziție nu este de natură să justifice natura contractuală a prezentului litigiu. Mai întâi, dispoziția citată anterior nu este opozabilă reclamantelor, ale căror drepturi de proprietate asupra programului informatic Systran, în special asupra versiunii Systran Mainframe, nu se bazează pe protocolul semnat la 18 ianuarie 1985 de Comisie cu societatea Gachot (a se vedea punctul 10 de mai sus). Astfel, drepturile de proprietate ale grupului Systran asupra programului informatic Systran și asupra versiunii sale Systran Mainframe au luat naștere prin preluarea grupului WTC de către societatea Gachot la o dată ulterioară (a se vedea punctul 11 de mai sus și documentele prezentate în anexele 5-7 la replică). Apoi, dacă nimeni nu contestă că, la 18 ianuarie 1985, societatea Gachot nu dispunea de niciun drept de proprietate asupra sistemului Systran, nu este posibil nici să se deducă din dispoziția citată anterior că, începând de la această dată și în virtutea acestui protocol, Comisia poate revendica deplina proprietate asupra sistemului Systran și a programelor sale informatice, inclusiv asupra nucleului de bază și a codurilor-sursă ale acestuia. O astfel de concluzie aduce atingere drepturilor de proprietate deținute la acea dată de grupul WTC asupra sistemului Systran, în special asupra versiunii Systran Mainframe, care nu sunt contestate de Comisie (a se vedea punctul 3 de mai sus), drepturi care vor fi ulterior cedate societății Gachot care va deveni Systran. În sfârșit, trebuie arătat,

în orice caz, că prezenta cauză nu privește drepturile deținute de grupul Systran asupra versiunii Systran Mainframe, o versiune devenită perimată, ci drepturile deținute de grupul Systran asupra versiunii Systran Unix care a urmat acestei versiuni și este scrisă într-un limbaj diferit pentru a funcționa într-o nouă configurație informatică.

„[a]meliorările

90 *Secundo*, Comisia invocă alineatul 6 al expunerii preliminare a contractului de colaborare semnat între Comisie și grupul Systran (respectiv, la acea dată, societatea WTC, societatea Latsec, societatea Systran Institut și societatea Gachot), potrivit căruia „ [a]meliorările și dezvoltările aduse sistemului Systran de Comisie și de contractanții săi [menționate la alineatul 3], îndeosebi dicționarele, sunt proprietatea exclusivă a Comisiei". Această dispoziție trebuie, așadar, coroborată cu alineatul 3 al expunerii menționate, potrivit căruia:

„Întreținerea și dezvoltarea ulterioară a sistemelor au fost asigurate printr-o serie de contracte încheiate de Comisie cu societăți de service. Aceste contracte vizau nevoile și finalitățile specifice Comisiei."

91 Nici aceste dispoziții nu permit justificarea naturii contractuale a prezentului litigiu. Astfel, în temeiul acestor două alineate ale expunerii preliminare, ameliorările și dezvoltările aduse sistemului Systran de către Comisie și de către contractanții săi externi anterior semnării contractului de colaborare la 4 august 1987, în special în ceea ce privește dicționarele, sunt proprietatea exclusivă a Comisiei. Această proprietate exclusivă nu este contestată de reclamante, în ale căror înscrisuri nu se invocă vreun drept de proprietate asupra dicționarelor, asupra ameliorărilor și asupra dezvoltărilor realizate în mod specific de Comisie sau pe seama acesteia pentru a răspunde nevoilor sale terminologice. Drepturile invocate de reclamante se sprijină, în ceea ce

le privește, pe sistemul de bază, și anume esența nucleului și a rutinelor lingvistice, al căror autor este grupul Systran, care dispune pentru acestea de know-how.

92 Pe de altă parte, alte alineate ale aceleiași expuneri preliminare permit precizarea relației dintre Comisie și societățile grupului Systran și aprecierea drepturilor susceptibile de a fi revendicate de acest grup asupra sistemului Systran, la un moment la care nu existau încă decât versiuni compatibile cu sistemul de operare Mainframe. Astfel, potrivit textului expunerii preliminare:

„1. Sistemul Systran, conceput de societatea WTC, este un sistem de traducere automată, care cuprinde un program informatic de bază, programe lingvistice și periferice și diferite dicționare bilingve.

2. La 22 septembrie 1975, Comisia a încheiat cu societatea WTC un contract privind utilizarea sistemului Systran de către Comisie și dezvoltarea inițială a acestui sistem de către WTC.

Comisia și societatea WTC au încheiat ulterior alte contracte vizând, pe de o parte, ameliorarea sistemului existent și, pe de altă parte, dezvoltarea sistemului pentru [noi perechi] de limbi.

Aceste contracte, încheiate între 1976 și 1985, aveau ca obiect dezvoltarea, ameliorarea programelor informatice de traducere și a dicționarelor de bază pentru limbile în cauză.

[…]

5. Părțile constată, așadar, că Comisia dispune de o licență de utilizare a sistemului de bază și a ameliorărilor […] aduse de WTC, limitată la utilizarea pe teritoriul Comunităților Europene în sectoarele menționate la [alineatul] 4 de mai sus.

[…]

7. Părțile consideră că interesul lor și al utilizatorilor Systran este ca acest sistem să fie ameliorat permanent. Acestea au decis să încheie prezentul contract de colaborare pentru a-și uni eforturile și a continua astfel ameliorarea.

În acest spirit, părțile își recunosc reciproc un drept de utilizare a sistemului Systran, susceptibil să evolueze prin punerea la punct a unor îmbunătățiri care vor fi realizate grație utilizării sistemului atât în sectorul privat, cât și în sectorul public."

93 Din aceste dispoziții, care vizează relația contractuală existentă la acea dată între Comisie și grupul Systran, reiese, pe de o parte, că rolul grupului Systran în crearea sistemului Systran și în dezvoltarea sa inițială și ulterioară pentru Comisie este recunoscut expres și, pe de altă parte, că nu sunt evocate decât drepturi de utilizare conferite de grupul Systran Comisiei, iar nu și drepturi de proprietate, *a fortiori* exclusive, asupra integralității acestui sistem. În orice caz, în aceste dispoziții nu există nicio referire la intervenția unui terț pentru efectuarea de modificări ale acestui sistem fără autorizarea prealabilă a acestora de către grupul Systran.

94 În sfârșit, ca și în privința articolului 4 din protocolul de acord de cooperare tehnică, trebuie arătat că prezenta cauză nu privește drepturi deținute de grupul Systran asupra versiunii Systran Mainframe, o versiune devenită perimată, ci asupra drepturilor

deținute de acest grup asupra versiunii Systran Unix care i-a urmat și care este scrisă într-un limbaj diferit pentru a funcționa într-o nouă configurație informatică.

95 *Tertio*, Comisia invocă alineatele 1 și 2 ale articolului 13 din contractele de migrare, intitulat „Brevete, certificate de utilitate (modele de utilitate), mărci, desene și modele industriale, drepturi de proprietate industrială și intelectuală", potrivit cărora sistemul de traducere automată al Comisiei ar rămâne proprietatea acesteia. În speță, trebuie arătat că aceste două paragrafe au, în primul contract de migrare, următorul cuprins:

„1. Comisia este informată imediat cu privire la orice rezultat sau brevet obținut de Contractant [respectiv Systran Luxembourg] în executarea prezentului contract; acest rezultat sau brevet aparține Comunităților Europene, care pot dispune de el în mod liber, cu excepția cazurilor în care există deja drepturi de proprietate industrială sau intelectuală.

2. Sistemul de traducere automată al Comisiei, inclusiv componentele sale, chiar modificate pe parcursul executării contractului, rămâne proprietatea Comisiei, cu excepția cazurilor în care există deja drepturi de proprietate industrială sau intelectuală."

96 Articolul 13 alineatele 1 și 2 din primul contract de migrare rezervă astfel în mod expres problema drepturilor preexistente de proprietate intelectuală sau industrială. Comisia nu poate, așadar, să invoce această dispoziție pentru a susține că reclamantele au renunțat să își revendice drepturile de autor și know-how-ul referitoare la sistemul Systran. Aceste drepturi, în special cele care privesc versiunea Systran Unix a programului informatic Systran, există deja la data semnării contractelor de migrare,

care au intervenit într-un moment în care versiunea EC-Systran Mainframe utilizată de Comisie devenea perimată.

97 În plus, din articolul 13 din primul contract de migrare reiese cu claritate – cum au arătat reclamantele cu ocazia ședinței – că alineatul 1 nu vizează decât partea numită „EC" din punerea la punct a versiunii EC-Systran Unix a programului informatic Systran, și anume toate rezultatele și brevetele susceptibile de a fi obținute de Systran Luxembourg, contractantul în cauză, în cadrul executării contractelor de migrare. Proprietatea asupra a tot ceea ce preexistă acestor rezultate și brevete eventuale, și anume versiunea Systran Unix, din care este derivată versiunea EC-Systran Unix, este scoasă din domeniul contractual. Astfel, aceste contracte nu repun în discuție drepturile asupra părții din nucleul de bază al versiunii Systran Unix nemodificate în versiunea EC-Systran Unix. În ceea ce privește alineatul 2 al acestei dispoziții, acesta vizează expres „sistemul de traducere automată al Comisiei", și anume versiunea EC-Systran Mainframe a programului informatic Systran (a se vedea definiția dată la articolul 2 din primul contract de migrare, reprodus la punctul 27 de mai sus), rezervând, așadar, problema drepturilor deținute asupra versiunii Systran Mainframe, aceste două versiuni fiind deopotrivă perimate în urma apariției versiunii Systran Unix.

98 Pe de altă parte, trebuie să se constate că Systran nu este semnatară a contractelor de migrare și că nu poate, prin urmare, să fi cedat ceva Comisiei în ceea ce privește drepturile referitoare la versiunea Systran Unix a programului informatic Systran, pe care l-a dezvoltat și îl comercializează. În temeiul principiului efectului relativ al contractelor, care poate fi considerat un principiu general comun ordinilor juridice ale statelor membre în materie contractuală, contractele de migrare nu sunt, așadar, opozabile ca atare societății Systran. În această privință, chiar dacă s-ar presupune că Systran Luxembourg nu a comunicat Comisiei până la 15 martie 2002 „dovada actualizată a tuturor drepturilor […] revendicate de grupul Systran legate de sistemul de traducere automată Systran" (a se vedea punctul 30 de mai sus), aceasta nu poate conduce la privarea Systran de posibilitatea de invoca împotriva Comisiei drepturile pe care le deține ca urmare a achiziției societăților grupului WTC sau, în special, ca

urmare a creării și a comercializării versiunii Systran Unix, cunoscute de Comisie. Trebuie arătat de asemenea că, astfel cum reclamantele au susținut cu ocazia ședinței fără a fi contrazise cu privire la acest aspect de către Comisie, Systran Luxembourg nu era, la data semnării contractelor de migrare, o societate pe deplin integrată în grupul Systran, ci o întreprindere comună ce reunea deopotrivă interesele întreprinderilor care lucraseră anterior cu Comisia pentru asigurarea întreținerii versiunii EC-Systran și interesele grupului Systran în Luxemburg.

99 În ultimul rând și în orice caz, este o chestiune de principiu în materia proprietății intelectuale faptul că o clauză de cesiune a unor drepturi de proprietate nu poate fi prezumată. Din principiu, o astfel de clauză nu poate fi implicită, ci trebuie să fie expresă. În speță, din documentele comunicate de părți Tribunalului nu reiese nicio dispoziție contractuală referitoare la o cesiune a drepturilor de proprietate intelectuală ale Systran sau chiar ale unei întreprinderi din grupul Systran susceptibile de a fi invocate în privința versiunii Systran Unix a programului informatic Systran.

100 Din cele ce precedă rezultă că niciuna dintre dispozițiile contractuale citate de Comisie nu permite sprijinirea tezei potrivit căreia prezentul litigiu ar avea în mod necesar o natură contractuală. Aceste dispoziții contractuale, care fac referire la o perioadă din trecut, chiar depășită în ceea ce privește contractele referitoare la versiunea Systran Mainframe, devenită perimată în anii '90 ca urmare a evoluției configurației informatice, nu permit să se stabilească faptul că Comisia a fost sau este autorizată de grupul Systran să divulge unui terț informații susceptibile de a fi protejate în temeiul drepturilor de autor și al know-how-ului invocate în ceea ce privește versiunea Systran Unix a programului informatic Systran, dezvoltată și comercializată de acest grup.

101 Având în vedere cele ce precedă, este necesar să se concluzioneze că din conținutul cererii de despăgubire a reclamantelor și din principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre invocate pentru a stabili drepturile lor asupra versiunii

Systran Unix a programului informatic Systran și necesitatea de a obține acordul prealabil al autorului său înainte de a divulga către un terț conținutul acesteia care va fi preluat în versiunea derivată EC-Systran Unix rezultă că acestea stabilesc potrivit cerințelor legale și situației de fapt elementele necesare pentru a permite Tribunalului să își exercite competența extracontractuală care îi este conferită prin tratat.

102 În plus, examinarea diferitelor dispoziții contractuale invocate de Comisie pentru a stabili temeiul contractual al cererii de despăgubire permite să se constate lipsa unei cesiuni a dreptului de autor sau a unei autorizări de divulgare către un terț a informațiilor referitoare la versiunea Systran Unix de către grupul Systran.

103 Din această apreciere de ansamblu reiese că litigiul în cauză este de natură extracontractuală. Este vorba, astfel, despre aprecierea caracterului pretins culpabil și prejudiciabil al divulgării de către Comisie către un terț a unor informații protejate de un drept de proprietate sau a know-how-lui fără autorizarea expresă a titularului acestora în raport cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre aplicabile în materie, iar nu cu dispoziții contractuale prevăzute în contracte încheiate în trecut referitor la aspecte care nu privesc dreptul de autor și know-how-ul deținute de Systran asupra versiunii Systran Unix.

104 Susținerile Comisiei referitoare la inadmisibilitatea acțiunii din cauza pretinsului său caracter contractual trebuie, așadar, respinse.

2. Cu privire la lipsa de claritate a cererii introductive

a) Argumentele părților

105 Comisia susține că acțiunea este inadmisibilă întrucât nu îndeplinește condiția prevăzută la articolul 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură, potrivit căruia cererea introductivă trebuie să cuprindă „obiectul litigiului și expunerea sumară a motivelor invocate". Cererea introductivă nu ar oferi informații detaliate cu privire la dispozițiile legale care ar fi fost încălcate de Comisie și ar oferi puține precizări cu privire la faptele de contrafacere și de divulgare a know-how-ului pretinse de reclamante.

106 Reclamantele arată, în esență, că cererea introductivă este suficient de precisă pentru a permite Comisiei să își pregătească apărarea, iar Tribunalului să judece cauza.

b) Aprecierea Tribunalului

107 În temeiul articolului 21 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție, aplicabil procedurii în fața Tribunalului în temeiul articolului 53 primul paragraf din același statut și al articolului 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, orice cerere trebuie să indice obiectul litigiului și să cuprindă o expunere sumară a motivelor invocate. Această indicare trebuie să fie suficient de clară și de precisă pentru a permite pârâtului să își pregătească apărarea, iar Tribunalului să își exercite controlul jurisdicțional. În vederea garantării securității juridice și a bunei administrări

a justiției, este necesar ca elementele esențiale de fapt și de drept pe care se întemeiază o acțiune să rezulte, cel puțin în mod sumar, dar coerent și comprehensibil, din chiar textul cererii introductive (Ordonanța Tribunalului din 28 aprilie 1993, De Hoe/Comisia, T-85/92, Rec., p. II-523, punctul 20, și Ordonanța Tribunalului din 11 iulie 2005, Internationaler Hilfsfonds/Comisia, T-294/04, Rec., p. II-2719, punctul 23).

108 Pentru îndeplinirea acestor cerințe, o cerere prin care se urmărește repararea prejudiciilor produse de o instituție trebuie să cuprindă în special elementele care permit identificarea comportamentului pe care reclamantul îl reproșează acesteia (Ordonanța Internationaler Hilfsfonds/Comisia, punctul 107 de mai sus, punctul 24).

109 În speță, reclamantele indică, în cererea lor introductivă, că Comisia ar fi divulgat în mod nelegal know-how-ul Systran către un terț, în urma atribuirii unei cereri de ofertă, și că, prin aceasta, Comisia ar fi realizat un act de contrafacere cu încălcarea drepturilor sale de autor. Este vorba despre cele două comportamente nelegale și prejudiciabile care ar fi fost adoptate de Comisie (a se vedea punctul 66 de mai sus). Având în vedere aceste indicații, Comisia a fost în măsură să își pregătească apărarea.

110 Susținerile Comisiei referitoare la inadmisibilitatea acțiunii din cauza lipsei de claritate a cererii introductive trebuie, așadar, să fie respinse.

3. Cu privire la competența Tribunalului de a constata o contrafacere în cadrul unei acțiuni în răspundere extracontractuală

a) Argumentele părților

111 Comisia susține că acțiunea este inadmisibilă întrucât Tribunalul nu este competent să se pronunțe în materie de contrafacere în cadrul unei acțiuni în răspundere extracontractuală, astfel cum s-ar fi recunoscut prin Ordonanța Document Security Systems, punctul 52 de mai sus. În această privință, Comisia arată că, spre deosebire de armonizarea comunitară globală intervenită în materia dreptului mărcilor, dreptul de autor nu a făcut obiectul decât al unei armonizări parțiale, care privește însă protecția programelor informatice (Directiva 91/250). Nu ar fi mai puțin adevărat că, pentru dreptul de autor, ca și pentru dreptul brevetelor, acțiunea în contrafacere nu figurează printre căile de atac pentru care competența este atribuită instanțelor comunitare. Situația ar fi aceeași în ceea ce privește know-how-ul, care nu ar face obiectul niciunei armonizări comunitare. Comisia respinge în această privință orice analogie cu soluția degajată în Hotărârea Adams/Comisia, punctul 79 de mai sus, pentru motivul că reclamantele nu invocă încălcarea articolului 287 CE, ci nu fac decât să invoce o divulgare culpabilă a know-how-ului fără vreo altă precizare sau probă. În plus, spre deosebire de cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Adams/Comisia, citată anterior, informațiile primite în prezenta cauză ar fi fost primite în cadrul unor relații contractuale, iar nu în cadrul transmiterii de documente predate cu titlu confidențial.

112 Reclamantele arată că, având în vedere armonizarea comunitară care există în privința protecției unui program informatic în temeiul dreptului de autor (Directiva 91/250), Tribunalul este competent să aprecieze încălcarea de către Comisie a unui drept de autor de program informatic. Prezenta acțiune nu poate, așadar, să fie condiționată de exercitarea unei căi de atac naționale care nu ar putea permite, spre deosebire de cauza în care s-a pronunțat Ordonanța Document Security Systems, punctul 52

de mai sus, referitoare la protecția brevetelor, obținerea reparării prejudiciului. Ar fi vorba despre asigurarea unei protecții jurisdicționale efective. În ceea ce privește divulgarea culpabilă a know-how-ului, reclamantele subliniază interesul pe care îl prezintă Hotărârea Adams/Comisia, punctul 79 de mai sus, care ridică obligația de confidențialitate impusă Comisiei și personalului acesteia prin articolul 287 CE la rangul de principiu general de drept.

b) Aprecierea Tribunalului

113 Comisia se prevalează de Ordonanța Document Security Systems, punctul 52 de mai sus, pentru a susține că Tribunalul nu ar fi competent să se pronunțe în materie de contrafacere în cadrul unei acțiuni în despăgubire.

114 Cu toate acestea, trebuie să se arate că, în cauza în care s-a pronunțat această ordonanță, Tribunalul a făcut distincția între acțiunea în contrafacerea brevetelor introdusă de reclamantă și acțiunea în despăgubire propriu-zisă. Astfel, în concluziile sale, reclamanta solicita Tribunalului să statueze că Banca Centrală Europeană (BCE) încălcase drepturile conferite prin brevetul respectiv și să o oblige la plata unor daune interese pentru încălcarea drepturilor conferite de brevetul în litigiu (Ordonanța Document Security Systems, punctul 52 de mai sus, punctul 25). În răspuns, Tribunalul a arătat mai întâi că nu dispunea de competența de a soluționa o acțiune în contrafacerea unor brevete (Ordonanța Document Security Systems, punctul 52 de mai sus, punctele 50-75). În ceea ce privește acțiunea în despăgubire propriu-zisă, Tribunalul a indicat în mod expres că era competent să se pronunțe cu privire la aceasta în temeiul dispozițiilor coroborate ale articolului 235 CE și ale articolului 288 al doilea paragraf CE (Ordonanța Document Security Systems, punctul 52 de mai sus,

punctul 76). Această acțiune în despăgubiri a fost însă declarată vădit nefondată, în măsura în care reclamanta nu prezentase în acea cauză niciun element de natură să stabilească nelegalitatea comportamentului reproșat pârâtei (Ordonanța Document Security Systems, punctul 52 de mai sus, punctele 80-82).

115 În speță, trebuie arătat că noțiunea de contrafacere a dreptului de autor este invocată alături de cea a protecției confidențialității know-how-ului cu unicul scop de a califica comportamentul Comisiei ca nelegal în cadrul unei acțiuni în răspundere extracontractuală. Această apreciere a caracterului nelegal al comportamentului în cauză se efectuează în raport cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre și nu necesită o decizie prealabilă a unei autorități naționale competente cum era cazul diferitelor brevete în litigiu în cauza în care s-a pronunțat Ordonanța Document Security Systems, punctul 52 de mai sus. Astfel, BCE introdusese acțiuni în anulare în mai multe state membre, iar unele dintre instanțele sesizate se pronunțaseră, de altfel, asupra acestor acțiuni în primă instanță și aceste decizii – contradictorii de la o instanță la alta – făceau obiectul unor apeluri (Ordonanța Document Security Systems, punctul 52 de mai sus, punctele 21-24), ceea ce nu este nicidecum cazul în prezenta cauză.

116 În consecință, având în vedere competențele conferite Tribunalului prin articolul 235 CE și prin articolul 288 al doilea paragraf CE în materia răspunderii extracontractuale și în lipsa unei căi de atac naționale care să poată conduce la repararea de către Comisie a pretinsului prejudiciu suferit de reclamante în urma contrafacerii invocate, nimic nu se opune ca noțiunea de contrafacere utilizată de reclamante să poată fi luată în considerare pentru a califica comportamentul Comisiei ca nelegal în cadrul unei cereri de despăgubire.

117 Noțiunea de contrafacere utilizată de reclamante în cadrul prezentei acțiuni în despăgubire se interpretează numai în raport cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre, care sunt, în ceea ce privește programele pentru calculator, preluate sau prevăzute de mai multe directive de armonizare. Este, așadar, necesară

respingerea afirmațiilor Comisiei referitoare la inadmisibilitatea acțiunii ca urmare a necompetenței Tribunalului de a constata o contrafacere în sensul care ar putea fi dat acestui termen de o autoritate națională a unui stat membru în temeiul dreptului acelui stat.

B — *Cu privire la celelalte capete de cerere*

118 Comisia invocă faptul că mai multe capete de cerere prezentate de reclamante sunt inadmisibile. Este vorba despre cererile prin care se urmărește ca Tribunalul să dispună încetarea imediată de către Comisie a faptelor de contrafacere și de divulgare, confiscarea sau distrugerea anumitor date informatice aflate în posesia Comisiei sau a societății Gosselies și publicarea deciziei Tribunalului pe cheltuiala Comisiei în ziare și reviste specializate, precum și pe site-uri internet specializate.

119 În această privință, Comisia face trimitere la o jurisprudență consacrată potrivit căreia, chiar și în cadrul unei acțiuni în despăgubire, instanța nu poate, fără a încălca prerogativele autorității administrative, să adreseze somații unei instituții (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 10 mai 2006, Galileo International Technology și alții/Comisia, T-279/03, Rec., p. II-1291, denumită în continuare „Hotărârea Galileo", punctul 60 și jurisprudența citată).

120 Trebuie amintit că, potrivit articolului 288 al doilea paragraf CE, „[î]n materie de răspundere extracontractuală, Comunitatea este obligată să repare, în conformitate cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre, prejudiciile cauzate de instituțiile sale sau de agenții săi în exercițiul funcțiunilor lor". Această dispoziție vizează atât condițiile răspunderii extracontractuale, cât și modalitățile și întinderea

dreptului la reparații. Pe de altă parte, articolul 235 CE conferă Curții competența de a judeca litigiile care au ca obiect repararea prejudiciilor menționate la articolul 288 al doilea paragraf CE.

121 Din aceste două dispoziții – care, spre deosebire de articolul 40 primul paragraf CO, care nu prevedea decât o reparație pecuniară, nu exclud acordarea unei reparații în natură – rezultă că Curtea este competentă să impună Comunității orice formă de despăgubire care este conformă principiilor generale comune ordinilor juridice ale statelor membre în materie de răspundere extracontractuală, inclusiv, dacă rezultă că este conformă cu aceste principii, o reparație în natură, dacă este cazul sub forma unei somații de a face sau de a nu face (Hotărârea Galileo, punctul 119 de mai sus, punctul 63).

122 În consecință, Comunitatea nu se poate sustrage, în principiu, unei măsuri procedurale corespunzătoare luate de Curte, în condițiile în care aceasta are competența exclusivă de a soluționa acțiunile în repararea unui prejudiciu imputabil Comunității (a se vedea, în legătură cu o măsură de emitere a unei somații, Hotărârea Galileo, punctul 119 de mai sus, punctul 67).

123 O reparare integrală a prejudiciului pretins a fi fost cauzat în speță impune ca titularului unui drept de autor să i se restabilească dreptul integral, o astfel de restabilire impunând cel puțin, indiferent de eventuale despăgubiri exprimate cifric, încetarea imediată a atingerii aduse dreptului său. Reclamantele încearcă, tocmai prin somația cerută în speță, să obțină încetarea pretinsei atingeri aduse de Comisie drepturilor lor de autor (a se vedea în acest sens Hotărârea Galileo, punctul 119 de mai sus, punctul 71). Repararea integrală a prejudiciului poate de asemenea să ia forma confiscării sau a distrugerii rezultatului contrafacerii sau a publicării pe cheltuiala Comisiei a deciziei Tribunalului.

124 În consecință, susținerile Comisiei referitoare la inadmisibilitatea capetelor de cerere care nu privesc o cerere de reparare a pretinsului prejudiciu trebuie respinse.

125 Din cele ce precedă rezultă că ansamblul cauzelor de inadmisibilitate invocate împotriva prezentei acțiuni trebuie respinse.

II — *Cu privire la fond*

126 Angajarea răspunderii extracontractuale a Comunității, în sensul articolului 288 al doilea paragraf CE, este supusă întrunirii mai multor condiții cumulative, și anume nelegalitatea comportamentului imputat instituției, caracterul real al prejudiciului și existența unei legături de cauzalitate între conduita invocată și prejudiciul pretins (Hotărârea Curții din 29 septembrie 1982, Oleifici Mediterranei/CEE, 26/81, Rec., p. 3057, punctul 16, și Hotărârea Curții din 9 noiembrie 2006, Agraz și alții/Comisia, C-243/05 P, Rec., p. I-10833, punctul 26).

A — *Cu privire la drepturile invocate de reclamante și nelegalitatea comportamentului Comisiei*

127 Comportamentul nelegal imputat unei instituții trebuie să constea într-o încălcare suficient de gravă a unei norme de drept care are ca obiect conferirea de drepturi particularilor (Hotărârea Curții din 4 iulie 2000, Bergaderm și Goupil/Comisia C-352/98 P, Rec., p. I-5291, punctul 42). Atunci când instituția în cauză nu dispune decât de o marjă de apreciere considerabil redusă sau chiar inexistentă, simpla încălcare a dreptului comunitar poate fi suficientă pentru a se stabili existența unei încălcări suficient de grave (Hotărârea Bergaderm și Goupil/Comisia, citată anterior, punctul 44).

128 În esență, reclamantele invocă faptul că există o asemănare substanțială între versiunea Systran Unix, dezvoltată de grupul Systran începând din 1993, și versiunea EC-Systran Unix, dezvoltată de Systran Luxembourg pentru a răspunde nevoilor Comisiei începând din 22 decembrie 1997. Această mare asemănare ar permite reclamantelor să se opună divulgării către un terț fără acordul lor a conținutului versiunii EC-Systran Unix ca urmare a drepturilor de autor și a know-how-ului referitoare la versiunea Systran Unix. Punerea în aplicare a cererii de ofertă în litigiu ar conduce astfel la o încălcare a drepturilor de autor și la o divulgare culpabilă a know-how-ului grupului Systran susceptibile să angajeze răspunderea extracontractuală a Comunității.

129 Comisia contestă existența drepturilor revendicate de grupul Systran asupra programului informatic Systran. Comisia susține că este titulara drepturilor de proprietate intelectuală necesare actelor pe care le-a îndeplinit și că nu i se poate reproșa realizarea unui act de contrafacere sau de divulgare a know-how-ului care să constituie o faptă culpabilă în sensul articolului 288 al doilea paragraf CE.

1. Cu privire la compararea diferitelor versiuni ale programului informatic Systran

a) Argumentele părților

130 Reclamantele deosebesc trei părți ale programului informatic Systran, care interacționează unele cu altele, și anume nucleul, programele lingvistice – numite de asemenea „rutine lingvistice” – și dicționarele. În acest context, reclamantele arată că versiunea Systran Unix este o operă primară și că versiunea EC-Systran Unix este o operă derivată din această operă primară. Astfel, compararea acestor două versiuni ar permite să se constate că sunt cvasiidentice sau cel puțin că se aseamănă în mod substanțial. De altfel, nici nu s-ar putea altfel, întrucât, pentru a realiza versiunea

EC-Systran Unix, începând de la 22 decembrie 1997, Systran Luxembourg a preluat versiunea Systran Unix, dezvoltată de Systran începând din 1993, pentru a integra în aceasta dicționarele versiunii EC-Systran Mainframe.

131 Comisia preia prezentarea structurii programului informatic Systran făcută de reclamante adăugând la aceasta utilitarele, care reunesc în special interfețele și instrumentele de gestiune a dicționarelor. Aceasta precizează că nucleul, programele lingvistice și dicționarele au un cod-sursă, care trebuie compilat în limbajul mașinii. Astfel, după o intervenție asupra programelor lingvistice, acestea din urmă, precum și nucleul ar trebui recompilate, însă prin această operațiune nucleul nu ar fi modificat. Potrivit Comisiei, îmbogățirea programelor lingvistice nu necesită nicio modificare a nucleului, a structurii datelor sau a materialului de concepție pregătitoare. Aceasta ar implica exclusiv o modificare a părții lingvistice a codului-sursă. De asemenea, codarea dicționarelor nu ar cere nicio modificare a nucleului sau a structurii datelor sistemului, astfel încât codul-sursă și materialul de concepție pregătitoare nu ar trebui modificate. Pe de altă parte, un utilitar ar fi în general un script utilizabil ca atare, fără a fi modificat.

132 Răspunzând argumentului întemeiat pe cvasiidentitatea versiunilor Systran Unix și EC-Systran Unix, Comisia susține că versiunea EC-Systran Unix nu a fost elaborată pornind de la versiunea Systran Unix cum pretind reclamantele, ci pornind de la versiunea anterioară EC-Systran Mainframe. Termenul „migrare" utilizat în contractele de migrare încheiate cu Systran Luxembourg ar însemna astfel că se schimbă numai configurația informatică a programului informatic, în timp ce structurile sale logice sunt păstrate. Grupul Systran nu ar fi furnizat, așadar, „o versiune complet nouă a Systran pentru Unix", cum pretind reclamantele. În acest context, Comisia subliniază că dispune încă de drepturile dobândite în temeiul contractelor referitoare la EC-Systran Mainframe.

133 În această privință, Comisia arată că modificările aduse versiunii Systran Mainframe create de WTC în versiunea EC-Systran Mainframe pe care o utilizează nu au privit numai dicționarele, îmbogățite în mod regulat de personalul Comisiei, ci și nucleul și în special rutinele lingvistice. Potrivit Comisiei, rutinele lingvistice ale versiunii Systran Mainframe, elaborată de WTC în anii '70, ar fi fost embrionare, iar ea ar fi investit foarte multe ore și sume importante pentru ameliorarea acestor rutine, astfel încât acestea să răspundă cerințelor specifice ale versiunii EC-Systran Mainframe. Versiunea EC-Systran Mainframe ar cuprinde de asemenea rutine lingvistice dezvoltate special de și pentru Comisie [a se vedea nota tehnică din 16 ianuarie 2008 a Direcției Generale Traduceri a Comisiei (denumită în continuare „DGT"), referitoare la „[l]egături de filiație între EC-Systran Unix și EC-Systran Mainframe", denumită în continuare prima notă a „DGT"].

134 Comisia arată de asemenea că, deși migrarea fusese efectuată prin utilizarea programelor lingvistice ale versiunii Systran Unix în versiunea EC-Systran Unix, nu s-ar fi putut obține niciun rezultat pentru perechile de limbi greacă-franceză, engleză-greacă, spaniolă-franceză, franceză-germană, spaniolă-italiană-olandeză, întrucât aceste perechi de limbi nu existau în versiunea Systran Unix (a se vedea raportul Atos din 4 mai 1998, „Fezabilitatea migrării EC-Systran și a fuziunii EC-Systran cu sistemul Systran", denumit în continuare „raportul din 4 mai 1998", p. 32). Pe de altă parte, întrucât codurile dicționarelor versiunii EC-Systran Mainframe erau în mare măsură incompatibile cu programele lingvistice ale versiunii Systran Unix, programele lingvistice ale celorlalte perechi de limbi ar fi trebuit astfel să facă obiectul unei migrări pentru a răspunde specificațiilor Comisiei. În consecință, toate programele lingvistice ale versiunii EC-Systran Mainframe ar fi fost convertite de Systran Luxembourg prin intermediul programului de conversie Eurot, iar nu înlocuite cu elemente corespondente ale versiunii Systran Unix. În orice caz, dicționarele utilizate de Comisie ar avea nevoie de programele lingvistice asociate și nu ar putea, așadar, să fie utilizate printr-o simplă integrare în versiunea Systran Unix.

135 În acest context, Comisia susține că versiunea EC-Systran Unix a fost dezvoltată de Systran Luxembourg pe baza migrării sistemului EC-Systran Mainframe al cărui nucleu a fost creat de WTC, însă numeroase elemente ale acestuia fuseseră modificate la cererea Comisiei în cadrul diferitelor contracte în care se preciza că dezvoltările efectuate pentru Comisie erau proprietatea acesteia. Migrarea versiunii EC-Systran Mainframe către versiunea EC-Systran Unix ar implica faptul că această din urmă versiune nu ar fi decât o simplă versiune a programului informatic Systran Unix.

136 Pe de altă parte, în ceea ce privește diferitele asemănări dintre versiunile Systran Unix și EC-Systran Unix care ar rezulta din comparația realizată de expertul în informatică al reclamantelor, domnul Bitan (denumită în continuare „raportul Bitan"), Comisia arată că acestea nu ar dovedi existența unei culpe sau a unei contrafaceri din partea sa. În opinia Comisiei, această cvasiidentitate dintre cele două versiuni în cauză ale programului informatic Systran permite numai să se deducă, pe de o parte, că grupul Systran a utilizat elemente ale sistemului său preexistent și că este necesar în aceste condiții să se știe de ce a fost nevoie de patru ani de muncă și de mai multe sute de mii de euro pentru a se ajunge la o astfel de asemănare și, pe de altă parte, că grupul Systran a utilizat probabil dezvoltările ulterioare efectuate pentru Comisie integrându-le în propriul sistem comercializat, în condițiile în care, potrivit diferitelor contracte de migrare încheiate, aceasta nu dispunea de drepturi asupra acestor elemente. Din acest motiv, comparația efectuată ar fi viciată încă de la început, versiunile care trebuie comparate nefiind cele pe care le deținea grupul Systran, ci acelea pe care Systran le-a dezvoltat pentru Comisie în cadrul contractelor de migrare. Comisia își rezervă posibilitatea de a-și apăra drepturile în această privință.

b) Aprecierea Tribunalului

137 Pentru a stabili nelegalitatea comportamentului Comisiei, reclamantele arată că versiunea Systran Unix este o operă primară și că versiunea EC-Systran Unix, în legătură cu care ar fi avut loc actele de contrafacere a dreptului de autor și de divulgare a know-how-ului, este o operă derivată din această versiune a programului informatic

Systran. Această demonstrație se sprijină în principal pe compararea conținutului versiunilor Systran Unix și EC-Systran Unix efectuată de domnul Bitan, expertul în informatică al reclamantelor, care este doctor în drept, inginer în telecomunicații și în informatică, expert în informatică agreat de Curtea de Casație (Franța), expert pe lângă Tribunalul Administrativ și Curtea de Apel din Paris (Franța) și care predă la Universitatea Panthéon-Assas Paris-II.

138 Examinarea datelor prezentate de reclamante cu privire la acest aspect, în legătură cu care Comisiei i s-a dat posibilitatea să își prezinte observațiile, permite trei serii de constatări referitoare la situația de fapt.

139 În primul rând, trebuie arătat că părțile sunt de acord cu privire la faptul că structura programului informatic Systran, indiferent dacă este vorba despre versiunea Systran Unix sau despre versiunea EC-Systran Unix, poate fi descompusă în mai multe părți (a se vedea raportul Bitan, nota tehnică pregătită de domnul Bitan, denumită în continuare „prima notă tehnică Bitan", și a doua notă tehnică Bitan):

— nucleul, partea principală a programului informatic, care pilotează ansamblul procesului de traducere cu ajutorul celorlalte componente ale programului informatic a căror acțiune o controlează; nucleul cuprinde mecanismul de gestiune a procesului de traducere, a structurilor de date compatibile cu rutinele lingvistice și cu dicționarele, precum și a modulelor puse în aplicare în timpul procesului de traducere; acesta integrează algoritmii de gestiune a dicționarelor, algoritmii de interpretare a „macrocomenzilor" utilizate în dicționare, filtrele pentru diferitele formate de documente și segmentarea în fraze;

— programele lingvistice (denumite și „rutine lingvistice"), care constau într-o analiză, în mai multe faze succesive, a rutinelor omografice și lexicale, într-un transfer al limbii-sursă în limba-țintă și într-o sinteză; aceste rutine sunt constituite dintr-un ansamblu de reguli lingvistice utilizate într-o ordine predefinită în timpul

procesului de traducere; acestea au rolul de a modifica informațiile conținute în zona de analiză creată de nucleu în timpul procesului de traducere;

— dicționarele, care sunt baze de date utilizate de nucleu și de programele lingvistice, și utilitarele, care regrupează în special interfețele și instrumentele de gestiune a dicționarelor; structurile datelor utilizate în dicționare au fost definite în regulile de traducere, precum și în manualele de codare.

140 Trebuie arătat de asemenea că procesul de traducere pilotat de nucleu se derulează în trei mari etape, și anume prelucrarea prealabilă, care include filtrarea documentului-sursă ce urmează a fi tradus, decuparea în fraze, consultarea dicționarelor, diversele prelucrări prealabile lingvistice și construirea „zonei de analiză inițială", aplicarea rutinelor lingvistice pe zona de analiză organizată în faze (analiză, transfer și sinteză) și prelucrarea ulterioară care permite reconstruirea frazelor și restituirea documentului tradus cu respectarea formatului său original.

141 Aceste explicații referitoare la arhitectura și la funcționarea programului informatic Systran privesc atât versiunea Systran Unix, cât și versiunea EC-Systran Unix. Rezultă că diferitele părți ale programului informatic, chiar dacă fac parte dintr-un ansamblu, au totuși un rol particular în cadrul acestui ansamblu. Trebuie printre altele subliniate particularitatea și importanța nucleului, care pregătește textul-sursă prin filtrarea acestuia, îl segmentează în fraze, apoi construiește pentru fiecare frază zona de analiză pornind de la informații din dicționar. Această zonă este cea asupra căreia vor opera rutinele lingvistice.

142 Examinarea drepturilor invocate de părți asupra diferitelor versiuni ale programului informatic Systran în cauză în speță trebuie efectuată în raport cu această structură a programului informatic Systran, stabilită corespunzător de reclamante și necontestată de Comisie.

143 În al doilea rând, datele prezentate de reclamante în ceea ce privește rezultatele comparării versiunii Systran Unix cu versiunea EC-Systran Unix, care constituie singurele versiuni invocate pentru a dovedi nelegalitatea comportamentului reproșat Comisiei, permit să se stabilească o asemănare substanțială între cele două versiuni ale programului informatic Systran.

144 Astfel, principalele constatări efectuate în raportul Bitan pentru a susține existența unei anumite identități sau cel puțin o asemănare substanțială între versiunile Systran Unix și EC-Systran Unix ale programului informatic Systran sunt următoarele:

— în ceea ce privește structurile de date, cel puțin 72 % din structurile de date ale versiunii Systran Unix și ale versiunii EC-Systran Unix sunt identice sau puțin diferite (a se vedea punctul 5 „Sinteză” și punctul 3.1 „Analiză comparativă a descrierilor structurilor de date”);

— în ceea ce privește manualele de codare, majoritatea codurilor prezentate în manualul de codare al versiunii Systran Unix sunt preluate în EC-Systran Unix (a se vedea punctul 5 „Sinteză” și punctul 3.2 „Analiză comparativă a manualelor de codare”);

— în ceea ce privește codurile-sursă, asemănarea dintre nucleele celor două versiuni ale programului informatic Systran, care constituie partea principală a programului informatic, atinge 80 %-95 %; alte asemănări există la nivelul rutinelor lingvistice, o mare parte a rutinelor versiunii Systran Unix regăsindu-se în versiunea EC-Systran Unix (a se vedea punctul 5 „Sinteză” și punctul 4 „Analiză comparativă a codurilor-sursă”).

145 Aceste constatări privind situația de fapt nu sunt contestate ca atare de către Comisie, care arată, pe de o parte, că versiunea EC-Systran Unix este o operă derivată a

versiunii EC-Systran Mainframe și, pe de altă parte, că versiunea Systran Unix este o operă care ar integra dezvoltări care i-ar aparține în temeiul versiunii EC-Systran Mainframe, ea însăși derivată din Systran Mainframe, sau al versiunii EC-Systran Unix (a se vedea punctele 132-136 de mai sus și punctele 150-157 de mai jos).

146 Astfel, cu ocazia ședinței, Comisia a arătat că nu îl poate contrazice pe domnul Bitan, care evidențiase asemănări între versiunea Systran Unix și versiunea EC-Systran Unix în documente anexate la cererea introductivă.

147 În consecință, având în vedere elementele prezentate de reclamante și observațiile prezentate în legătură cu acestea pe parcursul procedurii (a se vedea punctele 137-146 de mai sus), trebuie să se considere că reclamantele dovedesc suficient, din perspectivă probatorie, că în speță există o asemănare substanțială între versiunile Systran Unix și EC-Systran Unix și că acestea se pot prevala de drepturile deținute de grupul Systran asupra versiunii Systran Unix, dezvoltată începând din 1993 de Systran, pentru a se opune divulgării către un terț, fără acordul lor, a versiunii derivate EC-Systran Unix, adaptată de Systran Luxembourg începând de la 22 decembrie 1997 pentru a răspunde nevoilor Comisiei.

148 Această concluzie nu repune în cauză drepturile pe care Comisia le-ar putea avea asupra versiunii derivate EC-Systran Unix în temeiul contractelor de migrare sau ca urmare a faptului că aceasta a creat și a dezvoltat dicționare care răspund nevoilor sale lingvistice. Aceasta vizează numai recunoașterea faptului că reclamantele probează că anumite elemente ale programului informatic Systran, în special 80-95 % din nucleu și o mare parte a rutinelor lingvistice, au fost create de Systran și se regăsesc în versiunea Systran Unix comercializată de această întreprindere fără ca din dosar să rezulte vreo cesiune către Comisie a proprietății asupra acestor elemente.

149 Se poate considera astfel, cum o arată, de altfel, raportul Bitan, că, pentru a realiza versiunea EC-Systran Unix, Systran Luxembourg a preluat o foarte mare parte a versiunii Systran Unix comercializată de Systran și a integrat în aceasta dicționarele versiunii EC-Systran Mainframe.

150 Pentru a contesta această concluzie, Comisia arată că versiunea EC-Systran Unix nu ar fi în realitate decât rezultatul migrării versiunii anterioare EC-Systran Mainframe de la o configurație informatică la alta. Acest argument este dezvoltat de Comisie în prima notă a DGT, ale cărei concluzii sunt în esență următoarele:

— „[r]apoartele de activitate dovedesc că EC-Systran Unix a fost elaborat[ă] pornind [de la] EC-Systran Mainframe [astfel] încât acest program informatic a fost dezvoltat încă de la începutul său cu fonduri ale Comisiei”;

— „[s]istemul original [versiunea Systran Mainframe] conceput de WTC era relativ rudimentar având în vedere numărul extrem de mare de module [și de] programe pe care Comisia a trebuit să le dezvolte cu propriile eforturi pentru ca acesta să răspundă cerințelor sale de calitate”;

— „[e]ra cu atât mai ușor pentru Systran […] să propună Comisiei sistemul său de bază migrat[, respectiv versiunea Systran Unix,] cu cât acest sistem migrat conținea deja anumite elemente specifice [ale] EC-Systran Mainframe rezultate din colaborarea și din dezvoltarea anterioare anilor 1993/1994, dată începând de la care Systran SI a început migrarea [versiunii] EC-Systran Mainframe pentru Comisie”.

151 Potrivit Comisiei, având în vedere filiația pretinsă dintre versiunile EC-Systran Mainframe și EC-Systran Unix, drepturile dobândite în temeiul contractelor referitoare la EC-Systran Mainframe rămâneau, așadar, ale sale. În plus, în ceea ce privește asemănările observate de domnul Bitan în legătură cu versiunile Systran Unix și EC-Systran

Unix, Comisia susține că acestea nu ar face decât să stabilească, în esență, că ar fi probabil ca grupul Systran să fi utilizat dezvoltările efectuate pentru Comisie în cadrul versiunilor EC-Systran Mainframe și EC-Systran Unix pentru a le integra în versiunea Systran Unix.

152 Această argumentație a Comisiei echivalează cu negarea oricărui drept al grupului Systran asupra programului informatic Systran, indiferent dacă este vorba despre versiunea Systran Mainframe achiziționată de la grupul WTC și de la creatorul său sau despre versiunea Systran Unix, dezvoltată și comercializată de grupul Systran cu mai mulți ani înainte ca versiunea EC-Systran Unix să fie creată de grupul Systran pentru a răspunde nevoilor Comisiei, care se confrunta cu perimarea versiunii EC-Systran Mainframe.

153 Astfel cum s-a arătat deja cu ocazia examinării competenței Tribunalului de a soluționa prezenta acțiune (a se vedea punctele 70-77 de mai sus), argumentația Comisiei se sprijină pe afirmații generale și insuficient de precise în privința caracteristicilor programului informatic și a rapoartelor de expertiză juridică și tehnică prezentate de reclamante.

154 Astfel, în argumentația sa, Comisia evocă, cu titlu principal, rolul jucat de serviciile sale în realizarea dicționarelor utilizate de versiunea EC-Systran Mainframe și de versiunea EC-Systran Unix, care nu este contestat de reclamante, și, într-o mai mică măsură, incidența pe care serviciile sale au putut să o aibă asupra realizării anumitor rutine lingvistice ale versiunii EC-Systran Unix. Importanța lucrărilor efectuate de Systran în ceea ce privește nucleul și cea mai mare parte a rutinelor lingvistice este lăsată sub tăcere de Comisie, care nu evocă niciodată drepturile susceptibile de a fi obținute din acestea de grupul Systran. Or, cum s-a arătat la punctul 147 de mai sus, reclamantele prezintă suficient, din perspectivă probatorie, motivele pentru care pot invoca drepturi asupra versiunii EC-Systran Unix ca urmare a dezvoltării și comercializării versiunii anterioare Systran Unix.

155 În plus, Comisia nu a fost niciodată în măsură să prezinte, în pofida unei cereri exprese a Tribunalului în acest sens, dovezi tehnice de natură să stabilească motivele pentru care grupul Systran nu ar putea invoca drepturi de autor asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran sau asupra unuia sau a altuia dintre elementele informatice care compun programul sau care constituie codul-sursă operațional al acestui program informatic (îndeosebi asupra părților referitoare la nucleul de bază și la programele lingvistice ale programului informatic). Cu ocazia ședinței, Comisia a recunoscut de asemenea că nu este în măsură să prezinte probe care să permită să se identifice asupra căror elemente ale Systran Unix ar putea invoca un drept de proprietate ca urmare a contractelor pe care le-a încheiat cu grupul Systran în ceea ce privește versiunea Systran Mainframe. Argumentația Comisiei în această privință (a se vedea punctul 136 de mai sus) nu poate fi, așadar, reținută de Tribunal.

156 Pe de altă parte, tot cu ocazia ședinței și în urma celei de a doua opinii Sirinelli și a celei de a doua note tehnice Bitan, domnul Bitan a arătat că, în orice caz, versiunile Systran Unix și Systran Mainframe sunt total diferite pentru simplul fapt că limbajul folosit este diferit. Pe lângă faptul că filiația revendicată prin prima notă a DGT nu permite să se stabilească de ce nu ar putea reclamantele să revendice drepturi asupra versiunii EC-Systran Mainframe în temeiul drepturilor deținute asupra versiunii Systran Mainframe, aspect care nu face obiectul prezentei acțiuni, această pretinsă filiație este contrazisă de diferențele care există din punct de vedere informatic între versiunile programului informatic Systran care funcționează cu ajutorul sistemului de operare Mainframe, devenit perimat cu trecerea timpului, și versiunile programului informatic menționat adaptat la noile sisteme de operare Unix și Windows, în privința cărora nu se poate contesta că grupul Systran este creatorul versiunii originale, Systran Unix. Această versiune este, de altfel, cu mult anterioară versiunii EC-Systran Unix realizate de Systran Luxembourg pentru nevoile Comisiei începând din 22 decembrie 1997, contrar a ceea ce s-ar putea deduce din prima notă a DGT, care face referire în mod greșit la anii „1993/1994, dată începând de la care Systran [Software, Inc.] a început migrarea [versiunii] EC-Systran Mainframe pentru Comisie” (a se vedea punctul 150 de mai sus).

157 În consecință, concluzia expusă la punctul 147 de mai sus nu este în niciun fel infirmată de argumentația Comisiei întemeiată pe filiația versiunii EC-Systran Unix în raport cu versiunea EC-Systran Mainframe sau pe pretinsele contribuții avute la versiunea Systran Unix ca urmare a realizării versiunii EC-Systran Mainframe.

2. Cu privire la nelegalitatea comportamentului Comisiei

158 Comportamentul nelegal reproșat Comisiei constă în faptul că aceasta și-a permis să realizeze, prin intermediul unui terț, lucrările menționate în cererea de ofertă, care ar fi de natură să modifice sau să conducă la divulgarea elementelor versiunii Systran Unix preluate în versiunea EC-Systran Unix a programului informatic Systran, care sunt protejate de dreptul de autor sau de know-how-ul grupului Systran, fără ca aceasta să fi cedat Comisiei proprietatea asupra acestor elemente prin contract sau să îi fi acordat autorizarea de a efectua astfel de lucrări.

a) Argumentele părților

Cu privire la contrafacerea dreptului de autor

159 În ceea ce privește contrafacerea dreptului de autor, reclamantele invocă faptul că identitatea sau asemănările repertoriate în raportul Bitan privesc elemente protejate de un astfel de drept, și anume arhitectura și codurile-sursă ale programului informatic Systran. Versiunea EC-Systran Unix ar fi astfel o operă derivată din versiunea Systran Unix, cu alte cuvinte o operă care depinde de sistemul Systran. Aceasta ar avea drept consecință faptul că autorul primei opere, grupul Systran, s-ar putea opune

oricărei modificări a operei derivate pe care nu ar fi autorizat-o. Întrucât a încredințat unui terț lucrări destinate să modifice versiunea EC-Systran Unix realizată de Systran Luxembourg, Comisia ar fi săvârșit, așadar, un act de contrafacere, întrucât aceasta nu avea dreptul de a modifica acest program informatic fără autorizarea prealabilă a grupului Systran. Pentru a stabili principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre aplicabile în materie, reclamantele subliniază că toate ordinile juridice ale statelor membre sancționează contrafacerea ca fiind un delict, un cvasidelict sau, în orice caz, o faptă culpabilă susceptibilă să conducă la repararea prejudiciilor cauzate de instituții.

160 Astfel, potrivit articolului 4 din Directiva 91/250, pe care statele membre aveau obligația de a o transpune înaintea datei de 1 ianuarie 1993, autorului unui program informatic i se recunoaște „dreptul de a efectua sau de a autoriza: (a) reproducerea permanentă sau provizorie a unui program pentru calculator, în totalitate sau parțial, prin orice mijloc și sub orice formă […] (b) traducerea, adaptarea, dispunerea și orice altă transformare a programului pentru calculator și reproducerea rezultatelor acestor acte". Realizarea oricăruia dintre aceste acte fără autorizarea autorului ar constitui o contrafacere a programului informatic. Această directivă subliniază de asemenea că programele pentru calculator sunt protejate de dreptul de autor în calitate de opere în sensul Convenției de la Berna. Trimiterea la Convenția de la Berna, la care erau părți toate cele 15 state membre la data adoptării Directivei 91/250, ar permite astfel definirea dreptului de autor făcând referire la principiile comune care existau deja.

161 În dreptul francez, aplicabil societății Systran, care a dezvoltat și comercializează versiunea Systran Unix, Directiva 91/250 a fost transpusă prin Legea nr. 94-361 din 10 mai 1994 privind transpunerea Directivei 91/250 și modificarea Codului proprietății intelectuale (JORF din 11 mai 1994, p. 6863), codificată în Codul francez al proprietății intelectuale. Autorul unui program informatic ar beneficia de drepturi de autor aferente acestui program informatic sub rezerva originalității acestuia și ar putea să își protejeze programul informatic în cadrul acțiunii în contrafacere. Articolul L 122-6 din acest cod prevede astfel că „dreptul de exploatare care aparține autorului unui program informatic cuprinde dreptul de a efectua și de a autoriza [, în primul rând,] reproducerea permanentă sau provizorie a unui program pentru calculator, în totalitate sau parțial, prin orice mijloc și sub orice formă [,în al doilea rând,] traducerea,

adaptarea, dispunerea sau orice altă modificare a programului informatic și reproducerea programului informatic care rezultă din aceste acte". Prin urmare, actele supuse autorizării autorului programului informatic și efectuate fără autorizarea acestuia constituie o contrafacere a programului informatic. Directiva 91/250 a fost de asemenea transpusă în celelalte state membre, precum Luxemburg (Legea din 18 aprilie 2001 privind drepturile de autor, drepturile conexe și bazele de date, *Mémorial* A 2001, p. 1042, denumită în continuare „Legea luxemburgheză privind drepturile de autor", în special articolul 3) și Belgia (Legea din 30 iunie 1994 privind transpunerea în dreptul belgian a directivei europene din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator, *Moniteur belge* din 27 iulie 1994, p. 19315, denumită în continuare „Legea belgiană privind programele pentru calculator").

162 Răspunzând argumentului întemeiat pe necesitatea de a demonstra că grupul Systran este titularul drepturilor invocate, reclamantele arată că o astfel de probă este cerută de către Comisie în pofida numeroaselor contracte pe care aceasta le-a încheiat și în care se amintește că societățile grupului Systran sunt unicele titulare ale acestor drepturi și în pofida principiilor generale comune ordinilor juridice ale statelor membre aplicabile în materie – care sunt amintite în opiniile profesorului Sirinelli, intitulate „Analiza condițiilor referitoare la admisibilitatea unei acțiuni în contrafacere introduse de o persoană juridică" (denumită în continuare „prima opinie Sirinelli") și „Accesul unui program informatic rescris la protecția în temeiul dreptului de autor" (a doua opinie Sirinelli) –, în special în ceea ce privește teoria aparenței, care permite titularului aparent să aibă calitate procesuală fără ca autorul contrafacerii să poată solicita prezentarea șirului contractelor de cesiune sau să poată invoca o cauză de inadmisibilitate întemeiată pe vreo îndoială referitoare la titularul drepturilor. Prin urmare, Comisia ar fi de rea-credință atunci când solicită dovedirea proprietății asupra programelor informatice pentru a scăpa de o condamnare pentru contrafacere.

163 De altfel, acesta ar fi un argument pe care autorii contrafacerilor îl invocă în mod curent, preluat în cauză de către Comisie, care ar încerca să scape de răspundere pretinzând că grupul Systran nu ar prezenta dovada calității sale de titular al drepturilor asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran și asupra versiunii EC-Systran Unix derivate din aceasta. Or, în dreptul francez, aplicabil grupului Systran, și în dreptul belgian, invocat de Comisie, apărarea drepturilor de autor ar avea la bază o prezumție a calității de titular care presupune că persoana care exploatează o operă

este prezumată a fi titularul operei. În această materie, jurisprudența franceză deduce din prezumția menționată că persoana juridică ce introduce o acțiune în contrafacere este scutită, în practică, de obligația de a prezenta șirul complet al contractelor de cesiune începând de la autor, persoană fizică, titular inițial al dreptului, până la ultimul titular, în timp ce autorul contrafacerii nu se poate prevala în niciun fel, în apărarea sa, de o eventuală neprezentare a șirului contractelor de cesiune. O soluție foarte asemănătoare ar fi reținută de dreptul belgian, care consideră că beneficiul prezumției prevăzute de articolul 6 al doilea paragraf din Legea din 30 iunie 1994 privind dreptul de autor și drepturile conexe (*Moniteur belge* din 27 iulie 1994, p. 19297, denumită în continuare „Legea belgiană privind dreptul de autor"), potrivit căruia „se prezumă că este autor, până la proba contrară, oricine apare ca atare pe operă, prin menționarea numelui său ori a unei sigle care permite identificarea sa", poate fi invocat de o persoană juridică a cărei denumire a fost aplicată pe operă. Dreptul comunitar prevede aceeași prezumție. Astfel, articolul 5 din Directiva 2004/48, intitulat „Prezumția calității de autor sau de titular al dreptului", prevede:

„Pentru aplicarea măsurilor, procedurilor și mijloacelor de reparație prevăzute prin prezenta directivă,

(a) pentru ca autorul unei opere literare sau artistice să fie, până la proba contrară, considerat ca atare și admis, prin urmare, să inițieze proceduri împotriva nerespectării drepturilor, este suficient ca numele său să fie menționat pe operă în modul obișnuit;

(b) [dispozițiile literei] (a) se aplică *mutatis mutandis* titularilor de drepturi conexe dreptului de autor în ceea ce privește obiectul lor protejat."

164 Prin urmare, acțiunea Systran ar putea fi introdusă, cu excepția cazului în care Comisia dovedește că Systran nu are calitatea de titular. Or, până în prezent, Comisia

s-ar fi limitat la încercarea de a răsturna sarcina probei astfel încât aceasta să revină reclamantelor și ar fi posibil de acum să se afirme că Comisia nu va aduce această probă, întrucât Systran este în mod necontestat cea care exploatează opera în cauză, iar Comisia a recunoscut-o totdeauna ca atare. Persoana juridică ce exploatează o operă este astfel prezumată a fi titularul drepturilor, ceea ce îi conferă un drept de acțiune împotriva terților autori ai unor contrafaceri. Această prezumție se aplică oricare ar fi natura operei în cauză sau numărul de creatori vizați. Nu sunt relevante decât actele de exploatare îndeplinite de solicitant în condițiile în care acestea nu au fost contestate de autor sau de autori. Profesorul Sirinelli precizează că există o „veritabilă normă de fond potrivit căreia persoana care exploatează o operă merită protecție pentru simplul motiv al acestei exploatări". Or, posesia versiunii Systran Unix a programului informatic Systran de către Systran este neîndoielnică: Systran a acordat licențe ale acestei versiuni a programului informatic Systran Unix principalelor portaluri de internet și o comercializează către un mare număr de întreprinderi multinaționale, de mari magazine și în cataloage de vânzări prin corespondență. Systran este de asemenea titularul mărcilor SYSTRAN și al numelor de domeniu „systran" pe care le exploatează în întreaga lume. Numeroase articole sau reclame ar atesta de asemenea posesia afirmată public și demonstrată de grupul Systran. Reclamantele invocă în special acordarea, în favoarea Systran, a „European IST Prize" la Haga (Țările de Jos) în 2005 de către membrul Comisiei însărcinat cu societatea informației. Grupul Systran, care se comportă ca un posesor atât al operei, cât și al numelui acesteia, ar avea, așadar, dreptul să acționeze împotriva autorului contrafacerii în fața Tribunalului. În plus, programul informatic utilizat de Comisie este identificat cu denumirea „EC-Systran Unix", ceea ce permite stabilirea rolului jucat de Systran în această privință.

165 În pofida argumentelor precedente și pentru a înlătura orice eventuală îndoială, reclamantele urmăresc să demonstreze, cu titlu suplimentar, că grupul Systran este titularul incontestabil al drepturilor de proprietate intelectuală asupra versiunilor Systran Mainframe și Systran Unix ale programului informatic Systran și a fost recunoscut dintotdeauna ca atare de către Comisie.

166 În ceea ce privește versiunea Systran Mainframe, reclamantele susțin că grupul Systran este titularul drepturilor asupra acestei versiuni întrucât le-a achiziționat de

la societatea Gachot, care a succedat în drepturi domnului Toma, inventatorul și autorul programului informatic inițial, și societăților care exploatau programul informatic menționat. În plus, Systran ar fi în mod incontestabil titularul unor drepturi de proprietate intelectuală asupra tuturor versiunilor programului informatic Systran Mainframe, inclusiv EC-Systran Mainframe. Astfel, cesiunea și transmiterea drepturilor de proprietate intelectuală nu s-ar putea face decât în scris și, în cazul în care ar exista îndoieli, s-ar interpreta totdeauna în favoarea autorului prin aplicarea principiului interpretării restrictive. Or, deși era demonstrat că Systran dobândise drepturile chiar de la autorul programului informatic, domnul Toma, aceasta nu le-ar fi cedat niciodată Comisiei, în pofida contractelor pe care aceasta din urmă le invocă cu unicul scop de a încerca să nu apară ca autoare a unei contrafaceri. Reclamantele nu înțeleg în ce scopuri se prevalează Comisia de contracte privind utilizarea programului informatic, încheiate cu societăți terțe, care nu sunt opozabile față de Systran și nu pot, prin urmare, să conducă la vreo cesiune de drepturi de proprietate intelectuală în favoarea Comisiei. În ceea ce privește contractele încheiate cu Systran sau cu societățile cărora Systran le-a succedat în drepturi, ar fi vorba numai despre contracte de licență de utilizare sau de prestări de servicii. Niciunul nu implică cesiunea, transferul sau transmiterea drepturilor de proprietate intelectuală în favoarea Comisiei.

167 De exemplu, contractul inițial nu ar conferi Comisiei decât un drept de utilizare (articolul 4) atât a sistemului existent, cât și a eventualelor noi dezvoltări. Astfel, potrivit dreptului luxemburghez aplicabil acestui contract, asemănător în această privință cu dreptul francez și cu cel belgian, cesiunea și transmiterea drepturilor patrimoniale se dovedesc, în privința autorului, prin act scris și se interpretează strict în favoarea acestuia. Or, acest contract nu ar conține nicio clauză care să poată, în vreun fel, să fie interpretată ca fiind o cesiune de drepturi. În consecință, acesta nu ar conferi Comisiei niciun drept de proprietate intelectuală asupra programului informatic Systran, inclusiv în versiunea sa EC-Systran Mainframe, cu excepția dicționarelor dezvoltate de Comisie.

168 Totodată, contractul de colaborare nu ar prevedea nicio cesiune de drepturi de proprietate intelectuală în favoarea Comisiei. Acest contract ar părea să aibă o importanță deosebită pentru aceasta, deși ea însăși l-a reziliat în 1991. Contrar celor susținute de

Comisie, care vede în aceasta originea pretinselor sale drepturi de proprietate intelectuală asupra programului informatic Systran Mainframe, acest contract ar prevedea că Comisia beneficiază de o licență de utilizare și, departe de a transfera vreun drept, ar preciza că drepturile fiecărei părți la data semnării contractelor sunt menținute și protejate. Expunerea introductivă a acestui contract de colaborare indică astfel următoarele:

„2. La 22 septembrie 1975, Comisia a încheiat cu societatea WTC un contract privind utilizarea sistemului Systran de către Comisie și dezvoltarea inițială a acestui sistem de către WTC.

[…]

5. Părțile constată, așadar, că Comisia dispune de o licență de utilizare a sistemului de bază […]”

169 Articolul 4 din contractul de colaborare ar aminti de asemenea că drepturile fiecărei părți la data semnării contractului sunt protejate. Or, Comisia nu ar avea astfel de drepturi asupra programului informatic Systran Mainframe. Comisia nu se poate prevala astfel de vreo cesiune de drepturi de proprietate intelectuală asupra programului informatic Systran Mainframe în favoarea sa, chiar dacă îi sunt recunoscute drepturi asupra dicționarelor pe care le-a dezvoltat (alineatul 6 al expunerii preliminare din contractul de colaborare). Aceste drepturi nu ar aduce în niciun fel atingere calității de autor a Systran sau drepturilor pe care aceasta le are asupra programului informatic Systran Mainframe (sau asupra versiunii EC-Systran Mainframe), în special asupra nucleului acestuia. Anexa I la contractul de colaborare ar recunoaște expres calitatea de autor a WTC, a Gachot și a Systran. Potrivit acestui contract și, de altfel, majorității contractelor, Comisiei i s-ar acorda un drept de utilizare și de acordare a unor sublicențe, numai pe teritoriul comunitar, în privința programului informatic în versiunea sa cea mai evoluată (a se vedea articolul 5 din contractul de colaborare, care menționează expres că Comisia dispune de un „drept de utilizare”). Comisia ar invoca

în zadar clauza de reziliere a contractului de colaborare. Și în acest caz, chiar dacă s-ar aplica principiile generale ale dreptului obligațiilor aplicabile în întreaga Comunitate, clauzele contractuale nu ar putea fi interpretate dincolo de textul lor. Economia clauzei în cauză ar fi clară: timp de trei ani, dreptul de utilizare ar fi garantat potrivit articolului 5. Pe durata acestor trei ani, Comisia ar putea realiza astfel dezvoltări și/sau ameliorări (articolul 4 din contractul de colaborare). La încheierea acestor trei ani, Comisia ar putea utiliza programul informatic EC-Systran Mainframe în starea în care s-ar găsi la acea dată. Prin urmare, la încheierea acestei perioade, Comisia nu ar putea dispune decât de un drept de utilizare. În plus, interpretarea strictă a transferurilor de drepturi patrimoniale, care se aplică de drept și în Belgia, ar permite să se afirme că, la încetarea contractului de colaborare, Comisia nu ar fi dobândit niciun drept de proprietate intelectuală asupra programului informatic Systran Mainframe.

170 Astfel, nicio cesiune de drepturi de proprietate intelectuală, nici asupra programului informatic Systran Mainframe, nici asupra ideii și scrierii originale pe care se bazează, nici asupra materialului de concepție pregătitoare, nici asupra structurii datelor și cu atât mai puțin asupra nucleului, nu ar fi avut loc în favoarea Comisiei. Reclamantele precizează că argumentele expuse mai sus, prin care se urmărește să se stabilească faptul că Systran este titulara drepturilor de proprietate intelectuală asupra versiunii Systran Mainframe a programului informatic Systran, nu au alt scop decât să răspundă argumentației Comisiei care este lipsită de orice relevanță pentru soluționarea litigiului, întrucât contrafacerea are ca obiect versiunea Systran Unix, iar nu versiunea Systran Mainframe.

171 În ceea ce privește versiunea Systran Unix, reclamantele susțin că Comisia nu ar putea revendica niciun drept de proprietate intelectuală asupra acestei versiuni a programului informatic Systran. Astfel, versiunea Systran Unix a fost creată, la cererea Systran, de filiala sa, deținută integral, Systran Software (răspunsul Systran la cererea de ofertă). Versiunea Systran Unix ar fi o nouă versiune a programului informatic Systran, diferită de versiunea Systran Mainframe care devenise perimată. Grupul

Systran ar fi unicul titular al drepturilor asupra versiunii Systran Mainframe și asupra nucleului acestuia și ar dispune, în calitate de promotor al versiunii Systran Unix, de posesia deplină asupra acestui nou program informatic și asupra nucleului acestuia, astfel cum a demonstrat profesorul Sirinelli.

172 Contractele de migrare nu ar fi fost încheiate de Systran Luxembourg cu Comisia decât după crearea și comercializarea noului program informatic Systran Unix. Aceste contracte ar prevedea înlocuirea versiunii EC-Systran Mainframe cu versiunea Systran Unix, ale cărei originalitate și noutate ar fi fost demonstrate, și migrarea dicționarelor Comisiei pentru a le permite să funcționeze cu această nouă versiune. Aceasta ar rezulta, de altfel, din raportul Bitan, întrucât versiunea EC-Systran Unix ar avea același nucleu ca și programul informatic Systran Unix, cele două nuclee asemănându-se în proporție de 85 %. Contrar celor afirmate de Comisie, versiunea EC-Systran Unix nu ar fi, așadar, decât o simplă versiune a programului informatic Systran Unix care include dicționarele dezvoltate de Comisie, făcând obiectul unei migrări în cadrul contractelor de migrare, iar nu rezultatul unei migrări a programului informatic EC-Systran Mainframe, devenit perimat. Astfel, deși Comisia ar avea drepturi asupra dicționarelor pe care le-a dezvoltat, aceasta nu ar dispune de niciun drept asupra programului informatic Systran Unix, preexistent contractelor de migrare.

173 Mai mult, aceste contracte, ca și cele anterioare, nu ar conduce la vreo transmitere a drepturilor de proprietate intelectuală asupra programului informatic Systran Unix în favoarea Comisiei. De altfel, acestea ar fi fost încheiate cu Systran Luxembourg, care nu ar dispune de niciun drept asupra programului informatic Systran Unix, iar nu cu Systran, unicul titular al acestor drepturi. În plus, acestea ar prevedea expres protejarea drepturilor de proprietate intelectuală preexistente, inclusiv, fără îndoială, drepturile de autor ale Systran asupra programului informatic Systran Unix. Chiar dacă teza Comisiei referitoare la migrarea versiunii EC-Systran Mainframe ar trebui urmată, aceasta ar beneficia de un drept derivat care nu i-ar permite, în niciun caz,

să modifice programul informatic EC-Systran Unix fără autorizarea Systran. Astfel, chiar și în această ipoteză, Comisia ar fi săvârșit o contrafacere atunci când a realizat sau a dispus realizarea lucrărilor prevăzute de cererea de ofertă.

174 Reclamantele se declară surprinse și șocate de poziția Comisiei, mai întâi întrucât instituțiile au făcut din lupta împotriva contrafacerii calul lor de bătaie și o prioritate, punând în aplicare tot felul de inițiative, de măsuri și de reglementări care să permită o luptă eficientă împotriva acestui flagel, și apoi, în prezenta cauză, întrucât Comisia a știut foarte bine totdeauna că grupul Systran era în mod indiscutabil titularul drepturilor asupra programului informatic Systran, în special asupra programului informatic Systran Unix. Aceasta a încheiat astfel numeroase contracte de licență care demonstrează că era convinsă de calitatea de titular al drepturilor a Systran. În plus, aceasta a fost totdeauna informată cu privire la calitatea de titular al drepturilor de proprietate intelectuală a Systran atât asupra programului informatic Systran Mainframe, cât și asupra programului informatic Systran Unix și cu privire la preexistența acestuia din urmă, astfel cum aceasta ar rezulta:

— din schimbul de scrisori din 27 ianuarie și din 5 februarie 1987 dintre directorul DG Telecomunicații, Industria Informației și Inovare și domnul Gachot;

— din raportul din 4 mai 1998 care subliniază caracterul inovator al programului informatic Systran Unix dezvoltat de Systran; în ceea ce privește mai exact nucleul, raportul din 4 mai 1998 precizează că „[t]oate programele sistemului au fost recreate și rescrise în limbaj C”;

— din răspunsul la cererea de ofertă lansată de Comisie în 1997 în vederea încheierii contractelor de migrare care demonstrează că aceasta era deplin informată cu privire la originea drepturilor Systran, pe care nu le-a contestat la acea dată, și cu privire la anterioritatea Systran Unix.

175 Pe de altă parte, Comisia ar fi recunoscut în mai multe rânduri proprietatea Systran atât asupra versiunii Systran Mainframe, cât și asupra versiunii Systran Unix, precum și faptul că aceasta era preexistentă versiunii EC-Systran Unix, astfel cum aceasta ar rezulta:

— din faxul adresat societății Gachot la 5 martie 1987, în care Comisia menționează:

„Grupul Systran este proprietarul programelor informatice de bază, iar drepturile de utilizare ale Comisiei referitoare la cele nouă [perechi] de limbi nu se întind decât la instituțiile comunitare și la organismele oficiale ale statelor membre. În schimb, Comisia este proprietara vocabularelor pe care le-a pus la punct începând din 1975”;

— din raportul domnului Carpentier către Comisia consultativă de achiziții și contracte;

— din raportul domnului J. Beaven, care dovedește că programul informatic Systran Unix este preexistent versiunii EC-Systran Unix și că Comisia a dorit să reia legăturile comerciale cu Systran pentru a beneficia de inovațiile aduse de programul informatic Systran Unix și pentru a ieși din situația de perimare în care se afla;

— din anexa tehnică la anexa II la al doilea, al treilea și al patrulea contract de migrare, care atestă cunoașterea de către Comisie a faptului că programul informatic Systran Unix era preexistent și că acesta era programul informatic care permisese elaborarea versiunii EC-Systran Unix;

— din tranzacția încheiată cu Systran de către Comisie asupra căreia trebuie să se insiste: în primul rând, Comisia, încălcând contractul inițial, întrucât nu plătise nicio redevență către Systran, astfel cum era totuși obligată, considerase necesar să se apropie de Systran și încheiase cu aceasta o tranzacție materializată într-un schimb de scrisori din 19 și din 22 decembrie 1997 în care directorul general al DGT precizează că este vorba despre „valorizarea la maximum a muncii depuse în ultimii 20 de ani de către Comisie în elaborarea de dicționare special adaptate limbajului administrativ și tehnic al documentelor Comisiei"; această muncă depusă în cei 20 de ani anteriori ar fi singura care poate fi revendicată, drepturile sale asupra programului informatic Systran Mainframe propriu-zis fiind inexistente; în al doilea rând, directorul general al DGT solicită Systran să se angajeze că „nu va formula nicio pretenție pecuniară decurgând din executarea contractelor încheiate între grupul Systran și Comisie"; or, revendicările pecuniare ale Systran aveau ca obiect în acea perioadă tocmai redevențele datorate în temeiul dreptului său de autor asupra versiunilor Systran Mainframe; în al treilea rând, directorul general al DGT a cerut chiar permisiunea de a utiliza numele Systran, recunoscând astfel calitatea de autor a Systran; Systran și-a dat acordul pentru utilizarea de către Comisie a numelui Systran pentru „sistemul de traducere automată derivat din sistemul Systran inițial", și-a confirmat acordul pentru utilizarea de către Comisie a programului său informatic, a renunțat la cererile pecuniare referitoare la încălcările contractelor anterioare și a precizat:

„[Î]n principiu nu ne opunem publicării anumitor părți ale dicționarelor versiunii Systran utilizate de Comisie. Cu toate acestea, trebuie asigurat că nu sunt difuzate în public elemente de proprietate ale sistemului Systran."

176 Reclamantele susțin, așadar, că în prezent Comisia nu se poate preface că nu cunoaște întinderea drepturilor lor și că aceasta știe cu certitudine că nu a fost niciodată autorizată să modifice programul informatic Systran Unix, în special nucleul acestuia. Or, orice modificare efectuată fără a fi autorizată constituie o contrafacere, întrucât regula în materie este interzicerea, iar nu invers.

177 Comisia susține că protecția programelor informatice este asigurată în ansamblul statelor membre de reglementările privind dreptul de autor. Aceasta evocă situația din Belgia, unde este vorba despre Legea belgiană privind programele pentru calculator și despre Legea belgiană privind dreptul de autor, precum și din Luxemburg, unde este vorba despre Legea din 24 aprilie 1995 de modificare a Legii din 29 martie 1972 privind dreptul de autor în ceea ce privește protecția juridică a programelor pentru calculator (*Mémorial* A 1995, p. 944, denumită în continuare „Legea luxemburgheză privind programele pentru calculator"), despre Legea din 8 septembrie 1997 privind modificarea Legii din 29 martie 1972 privind dreptul de autor, cu modificările ulterioare (*Mémorial* A 1997, p. 2662) și despre Legea luxemburgheză privind drepturile de autor.

178 În primul rând, Comisia invocă faptul că nu există nicio dovadă a drepturilor invocate de Systran asupra programului informatic Systran. În speță, reclamantele nu ar explica în ce fel au dobândit drepturile ale căror titulare pretind că sunt.

179 În ceea ce privește versiunile Systran Mainframe și EC-Systran Mainframe, Comisia arată că reclamantele susțin că autorul programului informatic Systran este identificat în mod clar în contractul inițial ca fiind WTC; că acestea pretind că, la sfârșitul anilor '80, în cadrul unui aport parțial de active, Systran a primit ca aport activele referitoare la ramura completă de activitate „Traducere automată" a societății Gachot, care era ea însăși succesoarea în drepturi a societăților WTC, Latsec, Systran USA și Systran Institut (Germania), care au conceput sistemul de traducere automată Systran denumit și „programul informatic Systran" sau „sistemul Systran", și că acestea susțin că ansamblul contractelor încheiate cu Comisia între 1975 și 1987 au fost preluate de drept și continuate de Systran. Or, în pofida acestor afirmații și a cererilor precise ale Comisiei (a se vedea scrisorile adresate Systran la 15 februarie și la 28 aprilie 2005 prin care i se cere să identifice temeiurile juridice și contractuale ale revendicărilor sale), reclamantele, în special Systran Luxembourg, nu ar aduce nici cea mai mică probă (convenție de cesiune de drepturi etc.) că ar fi devenit titularele drepturilor a căror încălcare ar invoca-o și nu ar preciza nici pentru ce teritorii și pentru ce durată ar deține aceste drepturi. Articolul 5 litera c) din contractul inițial încheiat cu WTC ar

prevedea că nu ar putea avea loc niciun transfer al drepturilor sau obligațiilor care decurg din contract fără acordul Comisiei. Comisia se prevalează de această dispoziție pentru a susține că nu a primit niciodată notificarea prealabilă a aportului sau a cesiunii pe care le invocă reclamantele și că nu a fost, așadar, niciodată de acord cu cesiunea WTC către reclamante.

180 În ceea ce privește prezumția potrivit căreia calitatea de autor aparține, până la proba contrară, persoanei sau persoanelor sub numele cărora este divulgată opera, Comisia contestă aplicarea dreptului francez în această privință. Această prezumție, consacrată prin Legea nr. 94-361 în Franța, nu ar fi aplicabilă în speță și ar fi criticată de doctrina belgiană și de cea franceză. Comisia subliniază de asemenea că această prezumție nu este valabilă decât până la proba contrară și că ar fi evident că răstoarnă această prezumție în ceea ce privește versiunea EC-Systran Unix întrucât această versiune nu este comercializată într-un ambalaj care poartă numele autorului, iar versiunea respectivă este uneori denumită „Commission's MT system" sau „ECMT".

181 În al doilea rând, Comisia susține că relațiile contractuale intervenite între părți ar trebui analizate ca o succesiune de „contracte de comandă" destinate să îi confere proprietatea asupra versiunilor EC-Systran Mainframe și EC-Systran Unix fără ca grupul Systran să poată invoca drepturi în această privință. În diferitele contracte încheiate între părți începând din 1975, societățile grupului Systran s-ar fi angajat în general să creeze pentru Comisie toate sau o parte din elementele programului EC-Systran care să răspundă nevilor specifice generate de activitatea Comisiei, indiferent dacă este vorba despre versiunea EC-Systran Mainframe sau despre versiunea EC-Systran Unix. În această privință, Systran nu ar fi reușit să demonstreze că ar fi dobândit drepturile asupra programelor astfel dezvoltate de către Comisie. Aceste programe ar fi fost create și dezvoltate prin natura lucrurilor de persoane fizice. Pentru ca Systran să poată pretinde că deține drepturile asupra lor, aceasta ar trebui să stabilească faptul că le-a achiziționat de la acești creatori. Comisia indică în această privință că din legislația belgiană, pe care ar invoca-o Systran, rezultă că un program pentru calculator nu este dobândit de la autorul acestuia, chiar dacă el este mandantul, decât dacă această cesiune a făcut obiectul unui act scris. De altfel, Legea luxemburgheză privind drepturile de autor ar prevedea același lucru. Legea belgiană privind programele pentru calculator nu ar cuprinde astfel decât o singură dispoziție care ar permite să se deroge de la regimul general stabilit prin articolul 3 din Legea belgiană privind dreptul de autor (care impune, ca și legea luxemburgheză, un act scris din partea autorului). Această excepție ar viza situația în care programul a fost creat de un angajat sau de un agent statutar. În acest caz ar fi prevăzută, în lipsa unor dispoziții contractuale sau statutare

contrare, o prezumție de cesiune a drepturilor patrimoniale în favoarea angajatorului. Exceptând această situație, care nu ar fi fost dovedită de reclamante, „contractul de comandă" prin care o persoană însărcinează o altă persoană, care nu i-ar fi subordonată, să creeze integral sau parțial un program pentru calculator ar rămâne supusă, prin urmare, dispozițiilor citate anterior ale Legii belgiene privind drepturile de autor. În plus, Comisia arată că, potrivit dreptului belgian, reclamantele, care sunt persoane juridice, nu pot fi considerate autori. Astfel, titularul inițial al dreptului de autor este creatorul, persoană fizică, al operei, iar dreptul de autor nu ar putea lua naștere în Belgia decât în favoarea unei persoane fizice. Sprijinindu-se pe jurisprudența belgiană, Comisia subliniază că persoanele juridice trebuie să dovedească de la ce persoane și în ce mod au obținut drepturile (hotărârea Curții de Apel din Gand din 27 octombrie 1993, Ing. Cons., 1993, p. 366). Comisia pretinde că reclamantele nu explică ce le permite, în calitate de persoane juridice, să revendice drepturi asupra versiunii Systran Unix sau asupra versiunii EC-Systran Unix care ar fi derivată din aceasta.

182 În subsidiar, chiar dacă s-ar admite că reclamantele sunt titulare ale anumitor drepturi asupra programului informatic Systran, Comisia afirmă în orice caz că și ea este titulara drepturilor de proprietate intelectuală necesare actelor pe care le-a realizat prin încredințarea către un terț a anumitor lucrări referitoare la versiunea EC-Systran Mainframe. Comisia face trimitere, în această privință, la conținutul contractului inițial, la protocolul de acord de cooperare tehnică, la contractul de colaborare, care privesc versiunea EC-Systran Mainframe, și la contractele de migrare încheiate cu Systran Luxembourg între 1998 și 2002 în legătură cu versiunea EC-Systran Unix. Aceste contracte ar permite Comisiei să conteste afirmația reclamantelor potrivit căreia nu i-ar fi fost cedat niciun drept de proprietate intelectuală referitor la versiunea Systran Unix.

183 Pentru a contesta afirmația reclamantelor potrivit căreia pretinsa cvasiidentitate dintre versiunea Systran Unix și versiunea EC-Systran Unix a programului informatic

Systran ar permite să se considere că utilizarea neautorizată de către Comisie a programelor informatice Systran ar constitui un act de contrafacere și, în consecință, un comportament nelegal, Comisia invocă existența mai multor drepturi.

184 În primul rând, Comisia pretinde că este titulara unor drepturi de proprietate asupra dezvoltărilor și ameliorărilor programului informatic Systran finanțate de serviciile sale, oricare ar fi partea sistemului în cauză (nucleu, programe lingvistice și dicționare). În plus, aceasta ar dispune de un drept de proprietate exclusivă asupra vocabularelor și dicționarelor pe care le-a dezvoltat și le-a ameliorat pentru nevoile proprii [a se vedea articolul 4 litera a) din contractul inițial, articolul 4 din protocolul de acord de cooperare tehnică, alineatul 6 din expunerea preliminară a contractului de colaborare și articolul 4 din contractul menționat, precum și anexa I la acesta care prevede că, „[î]n timp ce Comisia a fost totdeauna proprietara vocabularelor și a altor componente pe care le-a dezvoltat pentru diferitele versiuni ale Systran, drepturile de proprietate asupra programului informatic de bază fuseseră repartizate între mai multe societăți”]. Comisia subliniază că numeroasele dezvoltări specifice realizate pentru a migra de la sistemul Mainframe către sistemele Unix sunt proprietatea Comisiei (a se vedea articolul 13 alineatul 2 din contractele de migrare și apendicele 2 din anexa la actul adițional nr. 4 la primul contract de migrare).

185 În al doilea rând, Comisia pretinde că este titulara unor drepturi de utilizare. În această privință, afirmația reclamantelor potrivit căreia Comisia, care nu a creat programul informatic Systran inițial, nu poate fi titulara niciunui drept aferent acestui program informatic sau a vreunei dezvoltări care ar fi fost realizate, în plus neautorizat, pornind de la programul informatic Systran ar contrazice articolul 13 din contractele de migrare. În această privință, interpretarea pe care reclamantele ar da-o restricției cuprinse în această dispoziție, respectiv „cu excepția cazurilor în care există deja drepturi de proprietate industrială sau intelectuală”, ar fi contrară principiului interpretării cu bună-credință a convențiilor. Astfel, potrivit Comisiei, contractele de migrare, pe de o parte, ar sublinia diferența dintre sistemul Systran comercializat de grupul Systran și versiunile EC-Systran utilizate de Comisie și, pe de altă parte, ar prevedea expres că sistemul denumit „sistem de traducere automată al Comisiei” va rămâne în

continuare proprietatea Comisiei cu toate componentele sale, indiferent dacă au fost sau nu au fost modificate în cursul executării contractului. Restricția potrivit căreia aceste drepturi „nu aduc atingere drepturilor de proprietate industrială sau intelectuală care există deja" nu ar putea fi înțeleasă, așadar, decât ca o protecție a *statu quo ante* care prevala înainte de finalizarea migrării sistemului și ar exclude orice dobândire de către reclamante a unor drepturi în privința versiunii EC-Systran Unix prin intermediul migrării. Acest angajament încheiat cu Systran Luxembourg, semnatar al contractelor de migrare, ar putea fi extins la Systran, în condițiile în care, într-o scrisoare de angajament din 12 martie 2001 (anexa V la cel de al patrulea contract de migrare), această societate s-a constituit garant pentru buna executare a integralității celui de al patrulea contract de migrare de către filiala sa Systran Luxembourg.

186 În consecință, Comisia susține că din contractele menționate mai sus și deja din contractul inițial din 22 septembrie 1975 rezultă că intenția părților era într-adevăr să pună la dispoziția Comunității sistemul de traducere Systran și că aceasta dispunea de drepturi de proprietate sau, în orice caz, de utilizare a versiunii EC-Systran. Astfel, aceste versiuni ale programului informatic Systran ar fi fost dezvoltate pe cheltuiala Comisiei (pentru un buget de aproximativ 45 de milioane de euro, dintre care aproximativ 14 milioane în favoarea societăților din grupul Systran) și, de altfel, ar fi putut fi dezvoltate în mod autonom de către aceasta. Nu ar exista nicio îndoială în privința posibilității utilizării programului informatic Systran de către Comunitate pentru sectorul public în sensul larg al termenului, pe teritoriul Comunității. În plus, contractul inițial prevedea deja că Comunitatea este liberă să utilizeze sistemul în orice scop și, prin urmare, și în afara teritoriului Comunității, inclusiv în sectorul privat, în schimbul plății unei redevențe suplimentare către WTC. Potrivit Comisiei, „filosofia" acestei soluții consta în faptul că se considera că partenerul WTC, care dezvoltase sistemul și avea dreptul și el însuși de a-l utiliza, ar fi obținut, în urma mai multor contracte, o remunerație suficientă pentru a considera că Comunitatea dobândise asupra acestui sistem un drept deplin de dispoziție, așadar de proprietate.

187 Desigur, Comisia arată că această soluție nu este prevăzută în mod expres, ca atare, în contractul de colaborare din 1987, dar că acest contract nu ar putea fi interpretat decât în acest fel. Astfel, nicio altă interpretare decât cea prin care Comisiei i s-ar conferi drepturi de proprietate asupra versiunii EC-Systran Mainframe a programului informatic Systran, fără ca reclamantele să poată invoca vreun drept de opoziție, nu ar permite explicarea coerenței dintre articolele 4, 4 bis, 5 și 8 din acest contract. Potrivit Comisiei, acest contract apare astfel ca o „soluție tranzacțională" care permite eliminarea oricărei discuții între părți cu privire la aspectele legate de proprietatea asupra diferitelor componente ale sistemului Systran, inclusiv asupra dicționarelor.

188 În al treilea rând, chiar dacă s-ar presupune că Comisia utilizează versiunea EC-Systran Unix a programului informatic Systran într-o formă modificată în raport cu versiunea Systran Unix, cum ar reieși din raportul Bitan, reclamantele nu ar dovedi încălcarea de către Comisie a dreptului belgian sau luxemburghez. Comisia se prevalează de diferite dispoziții ale dreptului belgian și luxemburghez în temeiul cărora ar fi posibilă reproducerea sau adaptarea unui program pentru calculator fără acordul autorului său atunci când acest lucru este necesar pentru a permite utilizatorului să utilizeze programul conform destinației sale, inclusiv pentru a corecta erori (a se vedea articolul 6 din Legea belgiană privind programele pentru calculator, articolul 28 alineatul 4 din Legea luxemburgheză privind programele pentru calculator și articolul 34 din Legea luxemburgheză privind drepturile de autor).

189 În ultimul rând, Comisia contestă în mod formal faptul că ar fi comunicat codurile-sursă ale versiunii EC-Systran Unix societății Gosselies în cadrul lucrărilor care trebuiau efectuate în temeiul contractului de achiziții în litigiu. Contrar afirmațiilor cuprinse în raportul Bitan, lucrările încredințate acestei societăți nu necesitau o intervenție la nivelul nucleului programului informatic. În urma atribuirii contractului de achiziții în litigiu, Gosselies nu ar fi avut acces decât la codurile-sursă ale părților lingvistice ale versiunii EC-Systran Unix, asupra cărora Comisia deținea drepturi de proprietate

exclusivă în temeiul contractelor încheiate între părți și al contribuției serviciilor sale la dezvoltarea acestor părți.

190 În consecință, dacă există asemănări între versiunea Systran Unix și versiunea EC-Systran Unix a programului informatic Systran, aceasta nu ar dovedi săvârșirea de către Comisie a unei contrafaceri. Concluziile juridice pe care reclamantele le trag din această asemănare nu ar fi exacte. Comisia ar avea pe deplin dreptul să modifice sau să adapteze programul informatic și să încredințeze unei societăți terțe adaptarea sau modificarea fără autorizarea prealabilă a reclamantelor.

Cu privire la drepturile invocate în temeiul know-how-ului

191 Reclamantele susțin că know-how-ul se definește în general ca „un ansamblu de informații tehnice care sunt secrete, substanțiale și identificate în orice manieră adecvată". Acestea invocă în această privință definiția consacrată prin articolul 10 din Regulamentul (CE) nr. 240/96 al Comisiei din 31 ianuarie 1996 privind aplicarea articolului [81] alineatul (3) [CE] anumitor categorii de acorduri de transfer de tehnologie (JO L 31, p. 2). Reclamantele precizează de asemenea că din acest text și din principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre rezultă că know-how-ul este un activ protejat fie în cadrul contractelor de transfer de know-how sau al acordurilor de confidențialitate, fie în cadrul acțiunilor în răspundere în caz de divulgare a acestui know-how fără autorizarea titularului său. În speță, reclamantele se prevalează de know-how-ul pe care îl dețin asupra programului informatic Systran, indiferent dacă este vorba despre Systran Unix, dezvoltată și comercializată de grupul Systran, sau despre versiunea derivată și cvasiidentică a acestuia EC-Systran Unix, dezvoltată de Systran Luxembourg pentru a fi utilizată de Comisie. Acest know-how, pe care reclamantele l-ar proteja și l-ar ține secret, ar rezulta dintr-un ansamblu de cunoștințe tehnice, informatice și lingvistice care ar fi materializate prin nucleu, rutine lingvistice și dicționare, precum și documentația asociată (a se vedea raportul Bitan și prima notă

tehnică Bitan). Or, realizarea prestațiilor descrise în cererea de ofertă publicată de Comisie ar necesita modificarea codului-sursă al programului informatic Systran și, prin urmare, divulgarea acestui cod-sursă către beneficiarul contractului de achiziții. Întrucât a încredințat unui terț realizarea unui astfel de contract de achiziții, Comisia ar fi divulgat know-how-ul deținut de Systran fără autorizarea acesteia. Această divulgare ar constitui o culpă de natură să angajeze răspunderea Comunității.

192 Ca răspuns la argumentul potrivit căruia noțiunea de know-how nu ar fi definită, iar know-how-ul nu ar fi susceptibil de a fi protejat ca atare, reclamantele subliniază că însăși Comisia a definit noțiunea de know-how în regulamentele sale și că din aceste texte reiese că valoarea know-how-ului constă în progresul considerabil pe care comunicarea sa îl poate conferi, ceea ce presupune ca acesta să rămână secret, să nu fie cunoscut și să fie imposibil de obținut. Or, nu s-ar putea contesta că versiunea Systran Unix a programului informatic Systran este o inovație majoră realizată de grupul Systran, care demonstrează o reală pricepere tehnică și existența unui know-how care este rezultatul cercetării și al experienței, cum o dovedește rescrierea în limbaj C++ a sistemului Systran scris anterior în asamblor. Accesul la aceste sisteme ar permite dezvăluirea în special a secretelor de fabricație a programului informatic și ar permite oricărei societăți care ar avea acces la acestea să fabrice un program informatic concurent.

193 Ca răspuns la argumentele potrivit cărora, pe de o parte, Comisia nu ar putea fi obligată să repare prejudiciul invocat în temeiul divulgării culpabile a know-how-ului, întrucât numai acțiunea în concurență neloială ar permite repararea atingerii aduse know-how-ului, și, pe de altă parte, Comisia nu ar fi un comerciant și un concurent al reclamantelor, ci o instituție comunitară, reclamantele evidențiază că această acțiune în concurență neloială rămâne înainte de toate o acțiune în răspundere extracontractuală care are la bază tripticul culpă, prejudiciu, legătură de cauzalitate, care se regăsește în prezenta cauză. În orice caz, reclamantele subliniază că jurisprudența franceză, conformă în această privință jurisprudenței unui mare număr de țări europene, a precizat că „simpla divulgare a know-how-ului în afara întreprinderii era prejudiciabilă indiferent de felul în care ar fi putut fi folosit” și că un „client care

transmite unui subantreprenor planurile elaborate de un altul comitea o faptă culpabilă care angaja răspunderea sa civilă" (hotărârea Curții de Apel din Paris din 31 mai 1995; hotărârile Curții de Casație, Camera comercială, din 28 ianuarie 1982 și din 8 noiembrie 1994).

194 Ca răspuns la argumentul potrivit căruia Comisia ar fi cea care deține un know-how, iar Systran ar fi cea care a profitat de acesta, reclamantele subliniază că este elocventă atitudinea Comisiei care constă în aproprierea nelegală a versiunilor programului informatic Systran destinate să funcționeze cu ajutorul sistemului de operare Unix. În mai multe rânduri, Comisia ar fi recunoscut expres know-how-ul deținut de Systran în materie.

195 În ceea ce privește argumentul întemeiat pe clauza de confidențialitate prevăzută pentru atribuirea contractului de achiziții societății Gosselies, reclamantele invocă faptul că Comisia nu poate susține că ar putea sustrage know-how-ul grupului Systran dacă această încălcare rămâne confidențială. Acest raționament al Comisiei, echivalent cu a spune că un deținător al unei licențe căruia nu i-ar fi interzisă în mod expres comiterea unor acte de contrafacere ar fi liber să efectueze astfel de acte fără să își facă griji și ar putea să transmită unor terți, fără autorizarea titularului acestor drepturi, opere protejate dacă există o clauză de confidențialitate, ar fi absurd.

196 Comisia arată că, deși reclamantele fac referire la definiția know-how-ului preluată în Regulamentul nr. 240/96, acestea nu indică temeiul legal al culpei pe care i-o impută. Comisia susține, în această privință, că know-how-ul nu este protejat, cel puțin nu ca atare. Astfel, nicio dispoziție normativă nu ar consacra o definiție sau o protecție a know-how-ului menționat. Potrivit Comisiei, protecția know-how-ului este în mod tradițional recunoscută numai în temeiul legislației referitoare la concurența neloială.

Comisia invocă în acest sens, în ceea ce privește Belgia, Legea din 14 iulie 1991 privind practicile comerciale și informarea și protecția consumatorului (*Moniteur belge* din 29 august 1991, p. 18712) și, în ceea ce privește Luxemburgul, Legea din 27 noiembrie 1986 de reglementare a anumitor practici comerciale și de sancționare a concurenței neloiale (*Mémorial* A 1986, p. 2214) și Legea din 30 iulie 2002 de reglementare a anumitor practici comerciale, de sancționare a concurenței neloiale și de transpunere a Directivei 97/55/CE a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 84/450/CEE privind publicitatea înșelătoare cu scopul de a include publicitatea comparativă (*Mémorial* A 2002, p. 1630). Or, potrivit acestor dispoziții legislative, condițiile necesare pentru protecția pretinsului know-how al reclamantelor în temeiul concurenței neloiale nu ar putea fi îndeplinite în măsura în care Comisia și reclamantele nu sunt concurente, Comisia nici nu este un comerciant, nici nu practică o activitate industrială sau o meserie, iar sediul Comisiei se află în Belgia, iar nu în Franța, ceea ce ar conduce la inaplicabilitatea legii franceze.

197 Comisia susține că nu a fost niciodată în posesia codurilor-sursă ale versiunii Systran Unix, ci numai a celor aferente versiunii EC-Systran Unix, asupra căreia aceasta pretinde că are anumite drepturi de proprietate și drepturi de utilizare invocând diferitele contracte încheiate cu grupul Systran în ceea ce privește versiunea EC-Systran Mainframe și migrarea acestei versiuni către sistemul de operare Unix. Comisia mai susține că în contractele pe care le încheiase cu grupul Systran nu exista o clauză de confidențialitate în privința sa. În plus, niciunul dintre aceste contracte nu ar face referire la un aport de know-how din partea grupului Systran și nici la o protecție a acestuia. Mai mult, Comisia subliniază că atât serviciile sale, cât și societăți străine de grupul Systran, dar care lucrau alături de Comisie, au dezvoltat în mare măsură programul informatic Systran și aplicațiile acestuia. Reclamantele ar fi profitat astfel de know-how-ul Comisiei sau al unor terți și ar fi comercializat produsele Comisiei și ale acestor terți în beneficiul propriu. Comisia indică faptul că unele dintre persoanele care lucrează la versiunea EC-Systran Unix pentru societatea Gosselies lucraseră anterior pentru societatea Telindus, apoi pentru Systran Luxembourg. Societatea Telindus, cu care Systran s-ar fi asociat pentru a crea Systran Luxembourg, ar fi încheiat cu Comisia încă din 1990 contracte în materie de traducere, ceea ce ar dovedi că Systran nu ar putea revendica drepturi și un know-how referitoare la versiunea EC-Systran Unix.

198 Pe de altă parte, având în vedere articolul 4 litera a) din contractul inițial, alineatul 6 al expunerii preliminare a contractului de colaborare și articolul 4 din acesta, precum și articolul 1 din apendicele 1 al anexei II la al doilea contract de migrare, atribuirea contractului de achiziții către societatea Gosselies nu ar fi putut ocaziona nicio faptă culpabilă din partea Comisiei.

199 Comisia precizează de asemenea că cererea de ofertă conține o clauză de confidențialitate, potrivit căreia câștigătorul contractului nu ar putea utiliza sau divulga unui terț informațiile transmise de Comisie (a se vedea articolul II.9 din anexa 1 la cererea de ofertă din 4 octombrie 2003). În temeiul acestei clauze de confidențialitate și în orice caz, societatea Gosselies nu ar putea, așadar, să divulge informațiile confidențiale pe care, dacă este cazul, Comisia i le-ar fi comunicat. Divulgarea către această societate a unor asemenea informații nu ar putea produce, așadar, un prejudiciu reclamantelor. Comisia arată, în sfârșit, că programele și dicționarele versiunii EC-Systran Unix sunt găzduite exclusiv pe computerele sale.

b) Aprecierea Tribunalului

200 Comportamentul nelegal reclamat în prezenta cauză constă în faptul că, fără a avea acordul reclamantelor, Comisia și-a permis să realizeze, prin intermediul unui terț, lucrările menționate în cererea de ofertă care ar fi de natură să modifice sau să conducă la divulgarea către un terț a elementelor versiunii Systran Unix preluate în versiunea EC-Systran Unix a programului informatic Systran, care sunt protejate de dreptul de autor sau fac parte din know-how-ul grupului Systran.

201 Pentru a stabili dacă un astfel de comportament este nelegal, trebuie mai întâi să se determine dacă reclamantele se pot prevala, având în vedere principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre, de dreptul de a se opune încredințării de

către Comisie, fără acordul lor, a lucrărilor referitoare la anumite aspecte ale versiunii EC-Systran Unix către un terț. Acest drept, pe care reclamantele îl deduc din dreptul de autor și din know-how-ul referitoare la versiunea originală și anterioară Systran Unix, este contestat de către Comisie, care arată că reclamantele nu au prezentat dovada drepturilor pe care le invocă asupra acestei versiuni a programului informatic (a se vedea punctele 178 și 179 de mai sus).

202 Dacă se dovedește că reclamantele pot invoca astfel de drepturi, va trebui ca în continuare să fie examinată afirmația Comisiei potrivit căreia grupul Systran ar fi autorizat-o să încredințeze unui terț lucrările definite în contractul de achiziții în litigiu. În esență, Comisia consideră astfel că diferitele contracte încheiate cu grupul Systran începând din 1975 și finanțarea acordată în acest scop îi conferă suficiente drepturi de utilizare și drepturi de proprietate referitoare la diferitele elemente ale versiunii EC-Systran Unix pentru a nu fi obligată să țină seama de dreptul de opoziție invocat de reclamante în temeiul drepturilor deținute asupra versiunii Systran Unix (a se vedea punctele 181-187 de mai sus).

203 Dacă se dovedește că dreptul de opoziție invocat de reclamante nu putea fi ignorat de către Comisie, va fi necesară, în sfârșit, analizarea conținutului lucrărilor care urmau a fi realizate asupra versiunii EC-Systran Unix menționate în cererea de ofertă, pentru a verifica dacă acestea sunt de natură să conducă la modificarea sau la divulgarea unor informații protejate în temeiul dreptului de autor și al know-how-ului revendicate de reclamante, ceea ce contestă, în ultimă instanță, Comisia (a se vedea punctul 189 de mai sus).

Cu privire la drepturile invocate de reclamante în ceea ce privește versiunea Systran Unix a programului informatic Systran

204 Pentru a defini principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre în materia dreptului de autor, reclamantele invocă Convenția de la Berna, Directiva 91/250 și Directiva 2004/18. Acestea menționează de asemenea ordinile juridice ale

statelor membre și prezintă două opinii ale profesorului Sirinelli, care au în vedere problema admisibilității unei acțiuni în contrafacere introduse de o persoană juridică și accesul la protecția prin dreptul de autor a unui program informatic rescris, precum și a doua notă tehnică Bitan.

205 Astfel cum s-a arătat în etapa examinării competenței Tribunalului (a se vedea punctele 68-73 de mai sus), grupul Systran se poate prevala de drepturile de autor asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran pe care a dezvoltat-o și pe care o comercializează în nume propriu fără a fi obligat să prezinte alte probe.

206 Desigur, regula generală, astfel cum susține Comisia, este că atunci când există un conflict cu privire la existența unui drept, este obligația celui care invocă existența sau inexistența unui drept să dovedească acest lucru (*actori incumbit probatio*). Cu toate acestea, în materia dreptului de autor există o prezumție legală care permite răsturnarea sarcinii probei. Dreptul comunitar consacră o astfel de prezumție la articolul 5 din Directiva 2004/48, intitulat „Prezumția calității de autor sau de titular al dreptului", potrivit căruia „[p]entru aplicarea măsurilor, procedurilor și mijloacelor de reparație prevăzute prin prezenta directivă, […] pentru ca autorul unei opere literare sau artistice să fie, până la proba contrară, considerat ca atare și admis, prin urmare, să inițieze proceduri împotriva nerespectării drepturilor, este suficient ca numele său să fie menționat pe operă în modul obișnuit". Reclamantele au invocat de asemenea două ilustrări ale unei astfel de prezumții în ordinile juridice ale statelor membre, fără ca Comisia să fi prezentat contraexemple rezultate din ordinile juridice ale altor state membre. În dreptul francez, dreptul locului sediului Systran, care invocă în speță drepturile de autor asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran pe care o comercializează, articolul L 113-1 din Codul proprietății intelectuale francez prevede că „[c]alitatea de autor aparține, până la proba contrară, persoanei sau persoanelor sub numele cărora este făcută publică opera". În dreptul belgian, dreptul țării în care își are sediul Comisia, o astfel de prezumție este consacrată prin articolul 6 al doilea paragraf din Legea belgiană privind dreptul de autor, potrivit căruia „se prezumă că este autor, până la proba contrară, oricine apare ca atare pe operă, prin menționarea numelui său ori a unei sigle care permite identificarea sa". Aceste diferite

dispoziții au fost invocate ca ilustrări ale unui principiu general comun ordinilor juridice ale statelor membre.

207 Cu titlu de exemple de dispoziții preluate în esență în toate statele membre, reclamantele invocă faptul că opera este protejată în dreptul francez prin simplul fapt al creării sale. Articolul L 111-1 din Codul proprietății intelectuale francez prevede că „[a]utorul unei opere de creație intelectuală deține asupra operei, prin simplul fapt al creării acesteia, un drept de proprietate necorporală, exclusiv și opozabil *erga omnes*". În ceea ce privește definiția noțiunii „operă de creație intelectuală", din articolul L 112-2 din Codul proprietății intelectuale francez reiese că, „[î]n sensul prezentului cod, sunt considerate opere de creație intelectuală: [p]rogramele informatice, inclusiv materialul de concepție pregătitoare". Niciun element prezentat de către Comisie nu contrazice acest exemplu dat de reclamante.

208 Din moment ce opera a fost creată, originalitatea sa este prezumată. Problema care se pune din punctul de vedere al probei privește de cele mai multe ori anterioritatea unei opere în raport cu alta. În speță, anterioritatea versiunii Systran Unix în raport cu versiunea EC-Systran Unix este dovedită prin simplul fapt că a doua versiune a fost dezvoltată în urma celei dintâi și că, pentru a o dezvolta, Comisia a apelat la grupul Systran și la versiunea acestuia Systran Unix. Trebuie arătat în această privință că, astfel cum Comisia afirmă în duplică, aceasta nu contestă că Systran este titulară a unor drepturi asupra programului informatic Systran Unix pe care îl comercializează.

209 De altfel, trebuie arătat că, potrivit datelor prezentate de reclamante în ceea ce privește francez și dreptul belgian, calitatea de autor a unei întreprinderi este consacrată de jurisprudența acestor state membre. În ceea ce privește Franța, este vorba despre hotărârea Curții de Casație, Camera întâi civilă, din 24 martie 1993, potrivit căreia o persoană juridică trebuie numai să dovedească faptul că exploatează opera pentru ca o acțiune în contrafacere introdusă de aceasta să fie admisibilă, fără a fi obligată să dovedească originea drepturilor sale, iar în ceea ce privește Belgia, este vorba despre hotărârea Curții de Casație din 12 iunie 1998 (a se vedea prima opinie Sirinelli, p. 18 și 26). Pentru a respinge această opinie juridică detaliată, Comisia se limitează

la afirmații vagi și succinte întemeiate pe criticarea soluției expuse mai sus de către o parte a doctrinei și pe o hotărâre din 1993 a Curții de Apel din Gand care este anterioară hotărârii Curții de Casație belgiene citate anterior. Problema conținutului ordinilor juridice ale celorlalte state membre decât cele care au fost citate cu titlu de exemplu de profesorul Sirinelli nu a fost evocată și nici nu a fost discutată de către părți.

210 Utilitatea soluției jurisprudențiale citate anterior constă în faptul că limitează posibilitatea autorului contrafacerii de a invoca inadmisibilitatea acțiunii și evită ca persoana juridică să fie obligată să prezinte șirul complet al contractelor de cesiune începând de la autorul persoană fizică, titular inițial al dreptului. Astfel, în materie de probă, realitatea posesiei în ziua introducerii acțiunii are întâietate în fața istoricului dobândirii.

211 Ca răspuns la argumentul Comisiei potrivit căruia această prezumție referitoare la dreptul de autor ar fi răsturnată în ceea ce privește versiunea EC-Systran Unix întrucât această versiune nu este comercializată într-un ambalaj care poartă numele autorului, iar aceasta este uneori denumită „Commission's MT system" sau „ECMT", trebuie arătat că, pentru a-și motiva acțiunea în răspundere extracontractuală, reclamantele invocă versiunea Systran Unix și că acestea efectuează în continuare o comparație între această versiune și versiunea EC-Systran Unix pentru a stabili că o parte din această versiune derivată provine din versiunea anterioară și originală. Din cele de mai sus reiese că există efectiv o parte denumită „Systran" în versiunea EC-Systran Unix (și anume îndeosebi partea principală a nucleului), la fel cum nu se contestă că există o parte denumită „EC" în această versiune (și anume îndeosebi dicționarele, care au fost create de Comisie). Dezbaterea nu privește, așadar, versiunea EC-Systran Unix, ci drepturile susceptibile de a fi invocate de către reclamante în cazul unor lucrări care privesc versiunea EC-Systran Unix în temeiul drepturilor deținute asupra versiunii originale și anterioare Systran Unix. În plus și cu titlu accesoriu, trebuie arătat că din definițiile expuse în modelul de contract atașat la cererea de ofertă rezultă că denumirea „Serviciu (sau sistem) de traducere automată al Comisiei" la care face referire Comisia este definită după cum urmează: „Sistemul de traducere automată al Comisiei este construit pe baza EC Systran, o versiune particulară a sistemului de traducere automată Systran dezvoltat inițial de «World Translation Center», La

Jolla, USA, și pe care Comisia Europeană l-a dezvoltat ulterior începând din 1976" (The Commission's machine translation service is built around EC Systran, a specific version of the Systran machine translation system originally developed by the World Translation Center, La Jolla, USA, which since 1976 has been further developed by the European Commission.) Astfel, potrivit chiar termenilor utilizați de Comisie în raport cu terții, serviciul sau sistemul de traducere automată al Comisiei își are originea în sistemul de traducere automată creat și dezvoltat de grupul WTC/Systran.

212 În concluzie, reclamantele, considerate ca grupul Systran, pot invoca drepturi de autor asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran, comercializată de Systran de mai mulți ani și chiar înainte de crearea versiunii EC-Systran Unix de către Systran Luxembourg în scopul de a răspunde nevoilor specifice ale Comisiei.

213 În orice caz, dispozițiile contractuale invocate de Comisie nu pot constitui temeiul unui pretins drept de control asupra achiziționării grupului WTC de către grupul Systran (a se vedea punctul 179 de mai sus). Comisia menționează în această privință articolul 5 litera c) din contractul inițial încheiat cu WTC la 22 decembrie 1975 pentru a pretinde că fără acordul său prealabil nu ar putea avea loc niciun transfer de drepturi sau obligații care decurg din contract. Or, această dispoziție nu precizează decât următoarele: „Contractantul nu poate, fără autorizarea prealabilă și expresă a Comisiei, nici să transfere sau să cedeze totalitatea sau o parte a drepturilor și obligațiilor care decurg din contract, nici să subcontracteze executarea sarcinilor care i-au fost încredințate, nici să substituie, în fapt, terți în aceleași scopuri". Aceasta este valabilă numai pe durata contractului, cu alte cuvinte câteva luni, iar obligațiile ale căror transferuri și cesiuni erau menționate nu priveau decât utilizarea sistemului Systran, iar nu și drepturile de proprietate aferente. Această dispoziție nu poate, așadar, să priveze WTC de dreptul de a dispune de proprietatea sa prin acceptarea preluării sale la sfârșitul anului 1985 de către societatea Gachot, care va deveni Systran, astfel cum reiese din contractele comunicate de reclamante în anexa la replică. Totodată, trebuie respins argumentul Comisiei potrivit căruia temeiurile legale și contractuale ale drepturilor de autor ar fi trebuit să fie identificate. Astfel, dispozițiile legale enunțate mai

sus nu obligă autorii să își înregistreze sau să își depună operele, cum se întâmplă în cazul brevetelor.

214 În fond, trebuie să se constate că Comisia era pe deplin informată cu privire la faptul că grupul Systran și societățile preluate de acest grup, printre care societatea WTC, erau titularele drepturilor de proprietate intelectuală asupra diferitelor versiuni ale programului informatic Systran exploatate comercial începând din anii '70, în special cu Comisia. Reclamantele prezintă numeroase elemente care permit să se stabilească existența unei opere de creație intelectuală în materie și faptul că această operă de creație intelectuală a fost creată de domnul Toma, apoi preluată de societățile grupului WTC și de societățile grupului Systran (a se vedea punctele 174 și 175 de mai sus).

215 În ceea ce privește protecția invocată în temeiul know-how-ului, reclamantele arată că divulgarea de către Comisie unui terț a informațiilor tehnice și secrete referitoare la elementele versiunii Systran Unix care se regăsesc în versiunea EC-Systran Unix constituie un comportament nelegal susceptibil să angajeze răspunderea extracontractuală a Comunității în temeiul articolului 288 al doilea paragraf CE. Astfel cum s-a arătat cu ocazia examinării competenței Tribunalului (a se vedea punctele 78-81 de mai sus), se poate considera de asemenea că grupul Systran se poate prevala de această protecție în privința informațiilor tehnice și secrete referitoare la versiunea Systran Unix a programului informatic Systran.

Cu privire la afirmația potrivit căreia drepturile deținute de Comisie îi permit să ignore dreptul de opoziție al reclamantelor

216 Pentru a susține că nu era obligată să țină seama de dreptul reclamantelor de a se opune încredințării anumitor lucrări referitoare la versiunea EC-Systran Unix unui terț, date fiind drepturile deținute asupra versiunii Systran Unix, Comisia invocă faptul că deține autorizările necesare ca urmare a drepturilor conferite în temeiul contractelor anterioare încheiate cu grupul Systran începând din 1975 și al finanțării acordate în acest context.

217 Această argumentație trebuie respinsă. Astfel, după cum invocă în mod întemeiat reclamantele, cesiunea unui drept nu poate fi prezumată. Faptul de a fi finanțat o dezvoltare informatică nu înseamnă însă dobândirea proprietății asupra acesteia. O astfel de consecință juridică trebuie menționată expres în contractul în cauză. Cesiunile de drepturi se interpretează strict în favoarea autorului.

218 Or, cu privire la acest aspect, reclamantele susțin în mod formal că nu au cedat Comisiei vreun drept de proprietate intelectuală, nici asupra versiunii Systran Mainframe, nici asupra versiunii Systran Unix, nici asupra ideii și scrierii originale pe care se bazează acestea, nici asupra materialului de concepție pregătitoare, nici asupra structurii datelor și cu atât mai puțin asupra nucleului. Singurele drepturi pe care reclamantele le recunosc Comisiei privesc dicționarele care au fost dezvoltate de serviciile Comisiei fără intervenția Systran.

219 În plus, dispozițiile contractuale invocate de Comisie, atât cele care vizează versiunea EC-Systran Mainframe, cât și cele care vizează versiunea EC-Systran Unix, rezervă expres ipoteza drepturilor de proprietate intelectuală preexistente, indiferent dacă este vorba despre drepturile referitoare la versiunea Systran Mainframe sau la versiunea Systran Unix. De altfel, trebuie să se constate că dispozițiile invocate de Comisie nu pot constitui temeiul unui transfer al drepturilor de autor deținute de semnatar (WTC sau societățile grupului Systran) asupra diferitelor versiuni ale programului informatic Systran vizate de aceste contracte. În special, trebuie arătat că singura dispoziție contractuală referitoare la versiunea EC-Systran Unix, invocată de Comisie pentru a-și justifica acțiunile, este articolul 13 alineatele 1 și 2 din contractele de migrare, care condiționează proprietatea revendicată de Comisie de inexistența unor drepturi de proprietate intelectuală anterioare (a se vedea punctele 95-97 de mai sus). În ceea ce privește extrasul din articolul 1 din apendicele 1 al anexei II la cel de al doilea contract de migrare citat de Comisie, acesta stipulează: „Lucrările de migrare descrise în prezenta [a]nexă tehnică, precum și punerea la dispoziția părților a

sistemului, a resurselor umane și a know-how-ului [Systran Software] și ale [Systran] nu vor conduce la nicio plată suplimentară și nici la vreo pretenție pecuniară în temeiul vreunui drept de proprietate". Pe lângă faptul că această dispoziție recunoaște expres know-how-ul Systran, se poate constata de asemenea că aceasta nu este valabilă decât pentru pretențiile pecuniare formulate în temeiul lucrărilor de migrare efectuate de Systran Luxembourg pentru Comisie. Or, prezenta acțiune vizează lucrări încredințate de Comisie unui terț în urma unei cereri de ofertă.

220 În plus, trebuie arătat că însăși Comisia evidențiază că teza „contractelor de comandă", care i-ar permite să interpreteze contractele încheiate între societățile grupului WTC, apoi între societățile grupului Systran ca fiind contracte prin care aceste societăți ar fi intenționat să îi transfere drepturile lor de autor, nu reiese expres din contractele pe care le evocă. Astfel, nicio dispoziție contractuală citată de Comisie nu poate fi interpretată în acest sens în măsura în care aceste diferite dispoziții menționează un drept de utilizare, iar nu un drept de proprietate, sau rezervă expres drepturile de proprietate intelectuală preexistente.

221 În sfârșit, trebuie respins argumentul Comisiei întemeiat pe „filosofia" acestor contracte, în condițiile în care filosofia contractelor în materia punerii la dispoziție a unui program informatic constă tocmai în limitarea drepturilor utilizatorului la o singură licență de exploatare, fără însă a-i permite să își aproprieze programul informatic.

222 În concluzie, Comisia nu a fost în măsură să stabilească faptul că reclamantele au autorizat-o pe cale contractuală să procedeze la utilizările și divulgările efectuate în urma atribuirii contractului de achiziții publice în litigiu în temeiul proprietății pe care aceasta ar putea să o revendice asupra versiunii EC-Systran Unix a programului informatic Systran.

223 În subsidiar, Comisia susține că poate realiza modificări ale versiunii EC-Systran Unix fără însă a aduce atingere eventualelor drepturi de autor ale grupului Systran asupra versiunii Systran Unix, în măsura în care aceste modificări ar fi permise prin lege oricărei persoane care beneficiază de o licență de utilizare.

224 Comisia invocă în acest sens articolul 6 din Legea belgiană privind programele pentru calculator, care prevede că actele de reproducere sau de adaptare a unui program pentru calculator vizate la articolul 5 literele a) și b) din această lege nu sunt supuse autorizării titularului atunci când sunt necesare pentru a permite persoanei care deține dreptul de a utiliza programul să facă acest lucru conform destinației sale, inclusiv să corecteze erori. Aceasta invocă de asemenea articolul 28 alineatul 4 din Legea luxemburgheză privind programele pentru calculator, intitulat „Excepții de la actele restricționate", care prevede că, „[î]n absența unor clauze contractuale speciale, nu necesită autorizarea de către titular actele prevăzute la articolul 28 [alineatul 3] literele a) și b), în cazul în care aceste acte sunt necesare pentru a permite dobânditorului legal să utilizeze programul pentru calculator conform destinației sale, inclusiv pentru a corecta erorile". De asemenea, potrivit articolului 34 din Legea luxemburgheză privind drepturile de autor, intitulat „Excepții de la actele restricționate": „[î]n absența unor clauze contractuale speciale, nu necesită autorizarea de către titular actele prevăzute la articolul 33, în cazul în care aceste acte sunt necesare pentru a permite dobânditorului legal să utilizeze programul pentru calculator conform destinației sale, inclusiv pentru a corecta erori și pentru a-l integra într-o bază de date pe care este destinat să o facă să funcționeze".

225 Cu toate acestea, trebuie arătat că această excepție legală de la actele restricționate, cu alte cuvinte de la actele care necesită acordul autorului, este de strictă interpretare. Această excepție legală, prevăzută de articolul 5 din Directiva 91/250, de la actele

care țin de dreptul exclusiv al autorului programului definite la articolul 4 din această directivă nu este aplicabilă decât lucrărilor realizate de dobânditorul legitim al programului pentru calculator, iar nu și lucrărilor încredințate de către acest dobânditor unui terț (a se vedea opinia profesorului Sirinelli cu privire la conținutul dreptului utilizatorului legitim al unui program pentru calculator de a modifica acest program și a treia notă tehnică a domnului Bitan cu privire la natura lucrărilor încredințate societății Gosselies; a se vedea de asemenea răspunsurile părților la întrebările adresate de Tribunal cu privire la drepturile utilizatorului). Această excepție rămâne de asemenea limitată la actele necesare pentru a permite dobânditorului legitim să utilizeze programul pentru calculator conform destinației sale, inclusiv pentru a corecta erori. În prezenta cauză, Comisia nu a reușit să indice în ce măsură modificările solicitate puteau fi încredințate unui terț și în ce măsură erau acestea necesare pentru a îndrepta erori sau pentru a permite utilizarea programului conform destinației sale. Niciun element din dosar nu permite să se înțeleagă în ce temei ar permite această excepție încredințarea efectuării unor ameliorări, a unor adaptări sau a unor adăugări la programul pentru calculator utilizat de Comisie (cu privire la natura lucrărilor încredințate de Comisie unui terț, a se vedea punctele 227-250 de mai jos). Aceste lucrări intră astfel în sfera actelor restricționate în măsura în care privesc adaptarea, dispunerea și orice altă transformare a programului pentru calculator în sensul articolului 4 din Directiva 91/250. Cu ocazia ședinței, reclamantele au arătat astfel că, contrar celor afirmate de Comisie, ceilalți clienți ai lor îi cer autorizarea pentru a efectua modificări de natura celor care erau solicitate societății Gosselies.

226 În concluzie, Comisia nu a fost în măsură să stabilească în prezenta cauză care sunt motivele pentru care se putea prevala de excepția legală de la actele restricționate pentru a încredința unui terț lucrările realizate în cadrul contractului de achiziții în litigiu. De altfel, trebuie arătat că, în orice caz, Comisia invocă faptul că actele care îi sunt reproșate, și anume, potrivit acesteia, corectarea și ameliorarea dicționarelor, sunt cel puțin parțial acoperite de excepția prevăzută la articolul 5 din Directiva 91/250 (a se vedea răspunsul Comisiei la a treia serie de întrebări, observații cu privire

la prețul unei licențe de utilizare a programului informatic Systran, punctul 23), ceea ce înseamnă implicit că aceasta recunoaște că anumite lucrări solicitate în cadrul cererii de ofertă în litigiu pot să nu intre în sfera acestei excepții și pot constitui un act restricționat în sensul definit la articolul 4 din Directiva 91/250.

227 Este necesar, așadar, să se considere, în primul rând, că reclamantele pot invoca drepturi de autor și protecția aferentă know-how-ului asupra informațiilor și elementelor referitoare la versiunea originală și anterioară Systran Unix care se găsesc în versiunea derivată EC-Systran Unix, în al doilea rând, că Comisia nu a fost în măsură să stabilească faptul că reclamantele nu dispuneau de drepturile revendicate în ceea ce privește versiunea Systran Unix, că aceste drepturi i-ar fi fost cedate expres sau implicit în virtutea contractelor încheiate cu grupul Systran sau a finanțării acordate în ceea ce privește versiunile EC-Systran Mainframe și EC-Systran Unix și, în al treilea rând, că Comisia nu a fost în măsură să stabilească nici că putea încredința unui terț realizarea lucrărilor solicitate fără a obține acordul prealabil al grupului Systran.

Cu privire la natura lucrărilor încredințate de către Comisie unui terț

228 Pentru a stabili încălcarea dreptului de opoziție revendicată de reclamante, trebuie ca acestea să demonstreze că lucrările menționate în cererea de ofertă și cu privire la care grupul Systran nu și-a putut da acordul erau de natură să determine modificarea sau transmiterea unor informații sau a unor elemente referitoare la versiunea Systran Unix care se regăsesc în versiunea EC-Systran Unix.

229 În speță, pentru a stabili o astfel de modificare sau divulgare culpabilă, trebuie să se arate mai întâi că cererea de ofertă a Comisiei privea întreținerea și consolidarea lingvistică a sistemului de traducere automată al Comisiei. Această cerere de ofertă cuprindea următoarele prestații:

„3.1 Codarea dicționarelor: codarea dicționarelor întemeiată pe feedback, pe vocabulare și pe textele supuse traducerii automate de către utilizatori, inclusiv alinierea dicționarelor între perechile de limbi. Un program utilitar va fi furnizat pentru a ajuta la codare […] Această sarcină cuprinde de asemenea:

Revizuirea și codarea fișierelor dicționarelor sistemului de traducere automată care au fost pregătite pentru serviciul de traducere automată al Comisiei de alte surse.

Colectarea fișierelor dicționarelor utilizatorilor – la cerere, contractantul examinează intrările utilizatorilor și, atunci când termenii sunt de utilizare generală, îi include în dicționarele principale, asigurându-se că nu există conflicte cu termenii existenți.

3.2 Ameliorări, adaptări și adăugări la rutinele lingvistice: ameliorări specifice programelor de analiză, de transfer și de sinteză întemeiate pe feedback, pe vocabulare și pe textele supuse traducerii automate de către utilizatori. De exemplu, prelucrarea cuvintelor scrise cu cratimă în ieșirile-sursă și țintă, folosirea majusculelor, genitivul englez în «s», omografiile și respectarea convențiilor Comisiei (printre altele, scrierea numerelor).

3.3 Actualizările sistemului: actualizarea dicționarelor și a programelor are loc la cererea Comisiei. Contractantul acționează în strânsă colaborare cu Comisia pentru a asigura integrarea armonioasă a actualizărilor.

3.4 Actualizările documentației: contractantul efectuează actualizările necesare ale documentației (de exemplu manualele de codare) referitoare la părțile sistemului aflate în responsabilitatea sa și arhivează documentele revizuite în centrul de date. Versiunile actualizate conțin o descriere și o explicare a ameliorărilor și a modificărilor aduse în cadrul contractului […]"

(3.1 Dictionary coding: Dictionary coding based on feedback, glossaries and texts submitted to [machine translation] by users, including the 'levelling-up' of dictionaries between pairs of languages. A utility will be provided to help with coding. […] This task also includes:

The revision and encoding of [machine translation] dictionary files which have been prepared for the Commission's [machine translation] service by other sources.

The harvesting of users' custom dictionary files – if requested, the contractor will review user entries, and where terms are of general use, include them in the main dictionaries, ensuring that there is no conflict with existing terms.

3.2 Enhancements, Adaptations and Additions to Linguistic Routines: Specific improvements to Analysis, Transfer and Synthesis programs based on feedback, glossaries and texts submitted to [machine translation] by users. For example: the treatment of hyphenated words in source and target output, capitalisation, the English genitive *s*, homographs, and respect of Commission conventions (amongst others, for the writing of numbers).

3.3 System updates: Updates to dictionaries and programs will take place as required by the Commission. The contractor will work closely with the Commission to ensure the smooth integration of updates.

3.4 Documentation updates: The contractor shall update as required any documentation (e.g. coding manuals) on parts of the system for which he is responsible and shall store revised documents at the Data Centre. The updated versions shall include a description of, and explanation for, improvements and changes made under contract […])

230 Potrivit reclamantelor, realizarea acestor sarcini necesită modificarea și adaptarea nucleului sistemului, a programelor lingvistice și a structurii datelor programului

informatic Systran (versiunea EC-Systran Unix), ceea ce implică modificarea codului-sursă al acestui program informatic și a materialului de concepție pregătitoare. Necesitatea de a dispune de codurile-sursă și de a le modifica pentru realizarea sarcinilor din cererea de ofertă ar fi confirmată de paragraful 3.7.5 din cererea de ofertă, potrivit căruia una dintre obligațiile ce revin contractantului este să se asigure că ultimele versiuni ale codurilor-sursă, ale dicționarelor și ale programelor sunt corect instalate și compilate pe serverele Comisiei.

231 De altfel, prima notă tehnică Bitan expune, fără a fi contestată de către Comisie, în ce măsură realizarea lucrărilor încredințate societății Gosselies pe baza contractului de achiziții atribuit necesita intervenția asupra unor aspecte ale versiunii EC-Systran Unix care erau preluate din versiunea Systran Unix.

232 În descrierea funcțională a elementelor programului informatic Systran, în prima notă tehnică Bitan se arată următoarele:

— funcționalitatea „descompunerea cuvintelor cu cratimă” menționată în cererea de ofertă (paragraful 3.2 al cererii de ofertă, a se vedea punctul 229 de mai sus) se realizează în nucleu în cadrul modulelor de prelucrare prealabilă a documentelor;

— funcționalitatea „majusculă”, respectiv prelucrarea majusculelor de la o limbă la alta, menționată în cererea de ofertă (paragraful 3.2 al cererii de ofertă, a se vedea punctul 229 de mai sus) se realizează în nucleu în cadrul modulelor de prelucrare ulterioară a textului;

— regulile de formatare tipografică (de exemplu gestiunea numerelor sau a spațiilor) menționate în cererea de ofertă (paragraful 3.2 al cererii de ofertă, a se vedea punctul 229 de mai sus) sunt puse în aplicare în nucleu în cadrul modulelor de prelucrare ulterioară a textului;

— regulile de consultare a dicționarelor (de exemplu redarea genitivului englez) menționate în cererea de ofertă (paragraful 3.2 al cererii de ofertă, a se vedea punctul 229 de mai sus) se realizează în nucleu, care conține elemente specifice fiecărei limbi.

233 Astfel cum s-a arătat mai sus, părțile nu contestă că nucleul este în centrul „dezvoltării lingvistice". Acesta nu este format din librării statice care să fie independente de procesul de „dezvoltare lingvistică", ci, dimpotrivă, este o parte integrantă și esențială a acestui proces. Cu privire la acest aspect, în prima notă tehnică Bitan se precizează că, într-un „cadru normal de dezvoltare lingvistică", nucleul trebuie modificat în numeroase situații, în special cu ocazia următoarelor lucrări prevăzute în cererea de ofertă: „Ameliorări, adaptări și adăugări la rutinele lingvistice" (paragraful 3.2 al cererii de ofertă, a se vedea punctul 229 de mai sus și prima notă tehnică Bitan).

234 Din cele de mai sus reiese că, pentru a fi în măsură să realizeze sarcinile care îi sunt încredințate, adjudecatarul cererii de ofertă trebuie să dispună de codurile-sursă ale versiunii EC-Systran Unix pentru a putea să le adapteze și să le modifice în vederea realizării ameliorărilor specifice ale programelor de analiză, de transfer și de sinteză definite la paragraful 3.2 al cererii de ofertă și pentru a realiza actualizările cerute la paragrafele 3.3, 3.4 și 3.7.5 din cererea de ofertă.

235 Argumentele prezentate de Comisie nu permit infirmarea acestei aprecieri. În această privință, trebuie amintit că Comisia contestă în mod formal faptul că ar fi comunicat codurile-sursă ale versiunii EC-Systran Unix în cadrul lucrărilor care trebuiau efectuate pentru realizarea contractului atribuit societății Gosselies. Comisia arată că lucrările încredințate acestei societăți nu necesitau vreo intervenție asupra nucleului programului informatic.

236 Această contestare are la bază o notă tehnică din 16 ianuarie 2008 a DGT, destinată să ofere răspunsuri la prima notă tehnică Bitan, denumită în continuare „a doua notă" sau „a doua notă a DGT". În introducerea celei de a doua note, DGT arată că prima notă tehnică Bitan urmărește îndeosebi să demonstreze că toate modificările de tip lingvistic au loc în „zona de analiză" și că în mod inevitabil acestea conduc la o

prelucrare de către nucleu și, prin urmare, la o modificare a nucleului însuși. Cu toate acestea, în a doua notă a DGT se subliniază că lucrările prevăzute în cererea de ofertă care privesc rutinele lingvistice nu necesită modificarea nucleului.

237 În sprijinul acestei teze, DGT subliniază că nu trebuie confundat recipientul (structura definită la nivelul nucleului) cu conținutul (codurile care sunt atribuite de programele lingvistice și au o conotație lingvistică) „zonei de analiză". Principiul modularității componentelor sistemului de traducere ar impune o separare netă, nu numai între diferitele module lingvistice, ci și între modulele lingvistice și nucleu. Pentru DGT, nucleul are un rol lingvistic marginal. În această privință, DGT arată că, deși este adevărat că nucleul controlează executarea procesului de traducere, interacționează cu toate componentele și conține anumite funcționalități care ar putea în mod vag să fie definite ca fiind de ordin lingvistic (segmentarea în fraze, prelucrarea cuvintelor cu cratimă sau a cuvintelor negăsite), este de asemenea adevărat că modulele nucleului au o sferă de aplicare generală, în timp ce rutinele lingvistice sunt specifice unei limbi-sursă, unei perechi de limbi sau unei limbi-țintă.

238 Examinând exemplele oferite în cererea de ofertă din 4 octombrie 2003 și puse în evidență ca tot atâtea elemente care necesită în mod obligatoriu o intervenție asupra nucleului, DGT prezintă următoarele două considerații:

— „[c]ontrar afirmațiilor făcute de Systran, referirea la [rutine lingvistice], în cererea de ofertă […], exprimă cu exactitate natura prestațiilor care urmează să fie furnizate, respectiv ameliorările specifice programelor de analiză, [de] transfer și [de] sinteză, bazate pe feedback-ul utilizatorilor. Enunțarea unor exemple de probleme în cererea de ofertă are un caracter pur indicativ, iar aceste probleme au în mod evident o natură lingvistică";

— „[p]are evident ca problemele lingvistice să fie înainte de toate prelucrate în [rutine lingvistice] care, astfel cum o arată și numele lor, au această vocație. Și chiar dacă unele dintre problemele enunțate erau prelucrate la nivelul nucleului, acestea pot la fel de bine și chiar sunt în realitate prelucrate la nivelul [rutinelor lingvistice] și al dicționarelor. Ca în orice sistem complex, modalitățile de prelucrare a fenomenelor lingvistice sunt numeroase și complexe".

239 Rezultă din cele ce precedă că DGT nu contestă în mod real afirmațiile domnului Bitan potrivit cărora anumite misiuni încredințate în cadrul contractului de achiziții atribuit necesită o intervenție asupra nucleului. Astfel, DGT recunoaște în mod expres că nucleul programului informatic Systran, a cărui structură este aceeași în versiunile Systran Unix și EC-Systran Unix, conține anumite funcționalități, precum cea de prelucrare a cuvintelor cu cratimă menționate în cererea de ofertă. Totodată, DGT recunoaște implicit afirmațiile domnului Bitan, limitându-se la a arăta că, „chiar dacă anumite probleme enunțate [în cererea de ofertă] erau prelucrate la nivelul nucleului, acestea pot la fel de bine și chiar sunt în realitate prelucrate la nivelul [rutinelor lingvistice] și al dicționarelor". Astfel, este posibil fie să fie codate direct în dicționare toate cuvintele care conțin o cratimă, fie să se ceară realizarea sau ameliorarea unui program care să permită prelucrarea sistematică a cuvintelor cu cratimă fără a fi necesară codarea acestora, unul câte unul, în dicționare. Domnul Bitan arată, în acest sens, fără a fi contrazis de DGT, că funcționalitatea „descompunerea cuvintelor cu cratimă", cu alte cuvinte programul informatic care tratează sistematic acest aspect, se efectuează în nucleu în cadrul modulelor de prelucrare prealabilă a documentelor. În plus, DGT nu poate afirma în mod convingător că exemplele enunțate în cererea de ofertă și puse în evidență de domnul Bitan ca necesitând o intervenție asupra nucleului au un caracter pur indicativ. Este vorba, potrivit chiar termenilor cererii de ofertă, despre exemple oferite de utilizatorii versiunii EC-Systran Unix de ameliorări specifice care vor trebui realizate în cadrul contractului de achiziții.

240 În ceea ce privește, mai precis, prelucrarea cuvintelor cu cratimă (de exemplu termenul „hospital-based"), DGT subliniază că rolul nucleului cu dificultate poate să fie definit ca fiind lingvistic, întrucât acesta se limitează să caute mai întâi în dicționare cuvântul astfel cum este scris pentru ca apoi, dacă rezultatul este negativ, să repete căutarea suprimând cratima (pentru termenul „hospitalbased"). În cazul în care căutarea rămâne fără rezultat, cele două cuvinte („hospital" și „based") sunt apoi căutate separat. Acest tip de cuvinte ar putea fi prelucrat cu ușurință prin codarea directă în dicționare, cum s-a făcut pentru cuvântul „medium-sized", care apare frecvent în documentele comunitare. Odată codat, cuvântul nu mai necesită nicio prelucrare și nu pune nicio problemă. Esențialul prelucrării se face în acest caz în programele lingvistice și mai întâi la nivelul analizei în programul Ehmrt000.c. Apoi, prelucrarea continuă la nivelul transferului. Rutinele lexicale care prelucrează cuvintele cu cratimă sunt stabilite pentru cea mai mare parte a perechilor de limbi pornind de la limba engleză.

241 Aceste elemente nu infirmă însă necesitatea unei intervenții asupra nucleului în vederea punerii în aplicare a contractului de achiziții atribuit. Este irelevant dacă este posibilă o altă abordare, la fel cum este lipsit de importanță dacă conținutul funcționalității solicitate este de natură lingvistică. Ceea ce contează este abordarea adoptată în versiunea EC-Systran Unix, care este în acest caz aceeași cu cea adoptată în versiunea Systran Unix. Nimic nu contrazice astfel afirmația expertului în informatică al reclamantelor potrivit căreia prelucrarea cuvintelor cu cratimă grație programului informatic referitor la această funcționalitate se efectuează într-adevăr la nivelul nucleului. Dimpotrivă, această afirmație este confirmată de a doua notă a DGT (a se vedea punctul 239 de mai sus). În plus, cererea de ofertă nu cere, în această privință, adjudecatarului codarea tuturor cuvintelor cu cratimă care există, ci ameliorarea programului informatic referitor la această funcționalitate.

242 În ceea ce privește prelucrarea majusculelor, DGT arată că rolul nucleului nu este deloc lingvistic, ci mai degrabă mecanic. De exemplu, rolul programului Rtrprint.c, care constituie un program al nucleului, menționat în prima notă tehnică Bitan, nu este decât să aplice în limba-țintă deciziile luate de programele lingvistice, în special rutina lexicală Lefweekd.c, care constituie un program al rutinelor lingvistice, rutină care prelucrează zilele săptămânii. Totodată, decizia de a aplica funcționalitatea „majusculă" în funcție de normele gramaticale și de contextul lingvistic este luată în programele lingvistice și rezultă în primul rând din analiza efectuată de programul Epropnou.c, care prelucrează numele proprii, siglele, acronimele etc. Prelucrarea poate continua la nivelul transferului în rutinele lexicale, precum în perechea de limbi engleză-italiană. DGT arată de asemenea că decizia cu privire la majuscule poate fi luată chiar la nivelul dicționarelor. De exemplu, sunt codate cu majusculă la începutul cuvântului toate numele proprii (Panama, Palestina, Parkinson) sau toate substantivele germane.

243 Aceste elemente nu infirmă însă necesitatea unei intervenții asupra nucleului în vederea punerii în aplicare a contractului de achiziții atribuit. Este lipsit de relevanță să se știe care este natura, lingvistică sau mecanică, a intervenției realizate, întrucât în discuție nu este decât faptul că sunt aduse modificări neautorizate unor elemente protejate de dreptul de autor și de know-how. Totodată, este nerelevant dacă este posibilă o altă abordare, ceea ce contează este abordarea adoptată în versiunea EC-Systran Unix, care este în acest caz aceeași cu cea adoptată în versiunea Systran Unix. În speță, cererea de ofertă solicita adjudecatarului să amelioreze programul informatic referitor la această funcționalitate și nimic nu contrazice afirmația expertului în informatică al reclamantelor potrivit căreia prelucrarea informatică a majusculelor de la o limbă la alta se realizează în nucleu în cadrul modulelor de prelucrare

ulterioară a textului. Dimpotrivă, DGT recunoaște expres că, în orice caz, nucleul contribuie în cadrul acestui proces, întrucât deciziile adoptate de anumite rutine sunt puse în aplicare în acesta. În fond, în ceea ce privește codurile-sursă ale versiunilor Systran Unix și EC-Systran Unix, trebuie arătat că domnul Bitan a demonstrat nu numai că 80-95 % din codurile-sursă erau similare în nucleele celor două versiuni, dar și că existau alte asemănări la nivelul rutinelor lingvistice, în condițiile în care o mare parte a rutinelor versiunii Systran Unix se regăsesc în versiunea EC-Systran Unix. Asemenea versiunii EC-Systran Unix, versiunea Systran Unix dispune de un program care permite prelucrarea majusculelor. Nici în acest caz, cererea de ofertă nu impune adjudecatarului să codeze toate cuvintele cu majusculă existente, ci să amelioreze programul informatic referitor la această funcționalitate.

244 DGT nu are în vedere problema respectării convențiilor Comisiei, care necesită, potrivit domnului Bitan, o intervenție asupra nucleului.

245 În ceea ce privește prelucrarea genitivului englez în „s” (de exemplu termenul „operator's”), DGT subliniază că rolul nucleului în prelucrarea acestui tip de cuvinte este foarte limitat și constă în a suprima „s” pentru a permite căutarea cuvântului simplu (și anume cuvântul „operator”) în dicționar. În plus, întrucât această prelucrare funcționează perfect, nu ar exista niciun motiv pentru a o modifica.

246 Aceste elemente nu repun în niciun fel în discuție necesitatea unui acces la nucleu și a modificării acestuia pentru punerea în aplicare a contractului de achiziții atribuit. Dimpotrivă, DGT confirmă în mod expres rolul nucleului în prelucrarea genitivului englez și se limitează să indice că rolul programului informatic creat pentru a asigura această funcționalitate funcționa perfect, în timp ce din chiar textul cererii de ofertă

reiese că era vorba despre una dintre ameliorările specifice care trebuiau realizate de adjudecatarul contractului de achiziții.

247 Natura intervențiilor cerute societății Gosselies a făcut obiectul mai multor întrebări în cadrul celei de a doua serii de întrebări a Tribunalului și cu ocazia ședinței. În special, Tribunalul a cerut Comisiei să indice dacă acordase efectiv accesul la codurile-sursă ale nucleului programului informatic Systran pentru a permite realizarea lucrărilor încredințate societății Gosselies, indiferent dacă acestea privesc, cu titlu accesoriu sau principal, alte părți ale programului informatic Systran. Pentru ipoteza în care Comisia și-ar fi menținut afirmațiile potrivit cărora, pe de o parte, lucrările în cauză nu necesitau o intervenție la nivelul nucleului de bază și, pe de altă parte, aceasta nu divulgase societății Gosselies codurile-sursă ale sistemului EC-Systran Unix, părților li se solicitase să indice dacă aceste informații ar putea fi verificate din punct de vedere tehnic.

248 Ca răspuns la aceste întrebări, Comisia și-a menținut afirmațiile potrivit cărora „lucrările încredințate societății Gosselies nu necesitau o intervenție la nivelul nucleului de bază" și a arătat că „nu [acordase] accesul la codurile-sursă ale programului informatic Systran și nu divulgase societății Gosselies codurile-sursă ale sistemului EC-Systran Unix". Aceasta a făcut de asemenea referire la acordul de confidențialitate referitor la cererea de ofertă din 4 octombrie 2003, care este lipsit de relevanță în ceea ce privește răspunderea Comisiei în prezenta cauză. În ceea ce privește verificarea tehnică a acestor informații care sunt contrazise de textul cererii de ofertă și de prima notă tehnică Bitan, Comisia susține, în răspunsul său la a doua serie de întrebări, următoarele:

„Ținând seama de competențele necesare pentru a îndeplini actele vizate mai sus și de calificările de lingviști (iar nu de informaticieni) ale angajaților societății Gosselies care urmau să execute contractul cu Comisia, se poate afirma că aceștia din urmă nu erau absolut deloc în măsură să intervină asupra nucleului de bază. În această privință, se poate preciza că lucrările care au fost realizate în acea perioadă de societatea Gosselies sunt realizate astăzi de lingviștii Comisiei."

249 Acest răspuns trebuie comparat cu răspunsul reclamantelor, al căror expert, domul Bitan, indică în a treia sa notă tehnică, referitoare la metoda de verificare a afirmațiilor tehnice ale Comisiei, abordarea care trebuie urmată pentru compararea celor două versiuni ale programului informatic EC-Systran Unix, respectiv cea care este anterioară cererii de ofertă și cea care este ulterioară și care permite satisfacerea așteptărilor Comisiei. Acest aspect a fost discutat cu ocazia ședinței, în cursul căreia Comisia a arătat că o astfel de abordare nu era atât de dificil de realizat cum credea.

250 În consecință, având în vedere argumentele prezentate de părți și răspunsurile date la întrebările Tribunalului, trebuie să se considere că Comisia nu a reușit să infirme datele prezentate de reclamante în sprijinul tezei lor potrivit căreia lucrările solicitate societății Gosselies necesitau deținerea accesului la codul-sursă al versiunii EC-Systran Unix și modificarea acestuia. Poziția Comisiei este contrazisă atât de datele tehnice prezentate în această privință de reclamante, cât și de propria cerere de ofertă. Pe de altă parte, reclamantele susțin că „societatea Gosselies, care nu avea decât o existență embrionară la momentul cererii de ofertă și aproape niciun salariat, a reușit grație angajării foștilor salariați ai Systran Luxembourg să dobândească competențele umane pentru a răspunde la cererea de ofertă și pentru a obține contractul de achiziții". Or, din rapoartele de activitate ale Systran Luxembourg prezentate în anexele 4 și 5 la răspunsul Comisiei la ultima serie de întrebări rezultă că aceasta îndeplinea sarcini de natură mai degrabă informatică decât lingvistică. Cu ocazia ședinței, Comisia a prezentat curriculum vitae ale salariaților societății Gosselies, ceea ce a permis să se constate că aceștia nu erau numai lingviști, ci și informaticieni perfect capabili să acceseze codurile-sursă ale programului informatic Systran și să lucreze pe codurile menționate, inclusiv cele corespunzătoare nucleului sau rutinelor lingvistice asociate.

251 În sfârșit, trebuie arătat că, răspunzând la a treia serie de întrebări cu privire la elementele care trebuie reținute pentru evaluarea prejudiciului, Comisia a prezentat în anexă un raport de expertiză din 3 mai 2010 pregătit de domnul L. Golvers, inginer civil, expert în informatică pe lângă instanțele belgiene, cu privire la pretinsele fapte culpabile pe care aceasta le-ar fi comis în ceea ce privește modificarea nucleului

versiunii EC-Systran Unix și divulgarea know-how-ului Systran (denumit în continuare „raportul Golvers”; a se vedea de asemenea nota de observații cu privire la raportul Golvers realizată de domnul Bitan sub rezerva deciziei Tribunalului cu privire la admisibilitatea raportului Golvers, prezentată în anexa la răspunsurile reclamantelor la a patra serie de răspunsuri, precum și o atestare din 23 aprilie 2010 prezentată de domnul A. Seck, administrator al societății Gosselies, care expune conținutul lucrărilor realizate de această societate pentru Comisie, denumită în continuare „atestarea Gosselies”).

252 Trebuie însă să se constate că raportul Golvers, ca și atestarea Gosselies, a fost prezentat într-o etapă foarte tardivă, fără ca întârzierea cu care au fost prezentate să fie câtuși de puțin motivată la momentul prezentării acestor documente. Această nemotivare este cu atât mai greu de înțeles cu cât diferitele aspecte ale nelegalității comportamentului Comisiei, în special aspectele referitoare la expertiza informatică așteptată din partea Comisiei pentru a respinge argumentele prezentate de expertul în informatică al reclamantelor și informațiile susceptibile de a fi prezentate pentru a înțelege mai bine lucrările realizate de către adjudecatarul contractului, făcuseră obiectul primelor două serii de întrebări și au fost discutate îndelung cu ocazia ședinței.

253 În consecință, conform articolului 48 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, este necesar să se considere că raportul Golvers și atestarea Gosselies nu sunt admisibile și că nu trebuie să se țină seama de acestea în cadrul aprecierii argumentelor părților.

254 În orice caz, în ceea ce privește raportul Golvers, trebuie subliniat că acest raport, chiar dacă este pregătit de un inginer civil, expert în informatică pe lângă instanțele belgiene, nu contrazice rezultatele expertizei informatice prezentate de expertul reclamantelor cu privire la acest aspect. Astfel, domnul Golvers nu își bazează raportul pe diferitele versiuni ale programului informatic Systran, indiferent dacă este vorba despre Systran Unix sau despre diferitele versiuni ale EC-Systran Unix, înainte și după realizarea lucrărilor prevăzute în cererea de ofertă în litigiu, și nu a examinat rezultatul lucrărilor realizate de societatea Gosselies pentru Comisie. În această privință, trebuie amintit că, în răspunsul la o întrebare scrisă a Tribunalului și cu ocazia ședinței,

expertul în informatică al reclamantelor a indicat cu claritate cum putea Comisia să compare diferitele versiuni ale programului informatic EC-Systran Unix pentru a confirma sau pentru a respinge indicațiile potrivit cărora diferitele lucrări preconizate în cererea de ofertă necesitau deținerea accesului la nucleu și la rutinele lingvistice asociate și aveau drept consecință modificarea acestora. Comisia a avut astfel de mai multe ori posibilitatea de a se exonera de orice răspundere prezentând proba materială că, în urma realizării lucrărilor prevăzute în cererea de ofertă, nu fusese efectuată nicio modificare a datelor protejate de dreptul de autor și de know-how-ul Systran. Raportul Golvers nu constituie o astfel de probă materială.

255 Raportul Golvers se bazează exclusiv pe memoriile, anexele și actele de procedură din prezenta cauză, inclusiv diferitele note tehnice ale expertului în informatică al reclamantelor, și pe discuțiile purtate cu funcționari ai DGT, precum și cu domnul D. Buisoni, administrator al societății Gosselies și fost programator al Systran Luxembourg. Din punct de vedere tehnic, domnul Golvers amintește în esență importanța pe care Comisia o acordă dicționarelor pe care aceasta le-a elaborat, ceea ce nu este contestat și nu împiedică în niciun fel grupul Systran să își invoce drepturile de proprietate intelectuală asupra nucleului programului informatic Systran, indiferent dacă este vorba despre versiunea inițială Systran Mainframe sau, îndeosebi, despre versiunea Systran Unix, singura relevantă pentru prezenta cauză.

256 Domnul Golvers subliniază de asemenea că, în principiu, personalul societății Gosselies nu avea competențele tehnice necesare pentru a efectua intervenții asupra unor programe complexe scrise în limbaj C, în condițiile în care acesta indică de asemenea că societatea Gosselies era compusă din personalul Systran Luxembourg, care era perfect capabil să lucreze pe diferitele versiuni ale programului informatic Systran.

257 În plus, în descrierea lucrărilor realizate de Gosselies pentru a îndeplini cererea de ofertă, domnul Golvers pune îndeosebi accentul pe lucrările destinate să răspundă paragrafului 3.1 al cererii de ofertă, respectiv codarea dicționarelor, și nu are în vedere deloc lucrările necesare pentru punerea în aplicare a paragrafului 3.2, respectiv ameliorările, adaptările și adăugările aduse rutinelor lingvistice.

258 În ceea ce privește codarea, aceasta era realizată prin intermediul unui program informatic exterior, denumit „DMP", nemenționat în cererea de ofertă și a cărui existență este invocată pentru prima dată în această etapă a procedurii, respectiv la 5 mai 2010. Potrivit raportului Golvers, codarea dicționarelor a constat în adăugarea și în corectarea unui număr de 10 577 de intrări. Atestarea Gosselies indică, în această privință, că societatea Gosselies „avea ca misiune verificarea dicționarelor electronice care, de-a lungul anilor, conțineau mii de adaptări care trebuiau efectuate" și că, în acest scop, această societate „a utilizat programul informatic DMP care permite vizualizarea mai ușoară a incoerențelor, corectarea și […] salvarea dicționarelor într-un format deschis de baze de date". În această privință, având în vedere observațiile prezentate de expertul reclamantelor referitor la acest aspect, trebuie să se arate că pare puțin probabil să se fi plătit de către Comisie 2 milioane de euro pentru a cere unui prestator extern să corecteze 10 577 de intrări ale unui program, ceea ce reprezintă, potrivit calculelor efectuate de domnul Bitan având în vedere durata contractului, echivalentul a 2,5 intrări pe zi pe angajat al Gosselies, în condițiile în care un lexicograf al Systran realizează în medie 400 de intrări pe zi.

259 În ceea ce privește celelalte lucrări, raportul Golvers indică în mod sumar că societatea Gosselies „a realizat în cea mai mare parte lucrări de actualizare a dicționarelor și câteva adaptări ale rutinelor lingvistice, nu în «kernel», ci pe fișiere extrase automat din Mainframe Amdhal". Atestarea Gosselies nici măcar nu evocă acest aspect al lucrărilor realizate, cu excepția, poate, într-o manieră ambiguă, a indicării faptului că „adaptările la nivelul dicționarelor nu aveau ca ultim scop decât ameliorarea traducerii". Urmând teza prezentată de domnul Golvers, chiar dacă s-ar dovedi că cele „câteva" adaptări ale rutinelor lingvistice realizate de societatea Gosselies necesitau să se intervină asupra codului-sursă al versiunii EC-Systran Unix, grupul Systran nu

ar dispune de un drept de autor sau de know-how în această privință, întrucât nu ar fi vorba decât despre versiunea Unix a unui cod-sursă care nu exista anterior decât în versiunea EC-Systran Mainframe asupra căreia grupul Systran nu ar putea invoca nici cel mai mic drept și care nu ar putea fi legată în niciun fel de versiunea Systran Unix. În această privință, trebuie amintit că din cercetarea judecătorească reiese că versiunea Systran Unix este o versiune care poate fi calificată ca operă primară, originală și susceptibilă de protecție, că versiunea EC-Systran Unix este o versiune derivată din Systran Unix care cuprinde mai multe asemănări esențiale la nivelul nucleului și al rutinelor lingvistice și că Comisia nu a fost niciodată în măsură să stabilească asupra căror elemente ale nucleului și ale rutinelor lingvistice ale Systran Unix revendica proprietatea în temeiul drepturilor sale deținute asupra dicționarelor și rutinelor lingvistice asociate ale EC-Systran Mainframe fără ca reclamantele să poată invoca în această privință drepturile deținute asupra versiunii originale Systran Mainframe.

260 În schimb, reclamantele susțin și demonstrează în mod corespunzător că modificările cerute de paragraful 3.2 al cererii de ofertă necesită deținerea accesului la elementele versiunii EC-Systran Unix care sunt preluate în versiunea Systran Unix și modificarea acestora. Comisia nu a reușit să prezinte proba contrară, prin efectuarea unei comparații între diferitele versiuni ale programului informatic Systran, pentru a demonstra că niciuna dintre datele cuprinse în nucleul versiunii Systran Unix nu a fost modificată prin lucrările realizate în urma cererii de ofertă.

261 Din cele de mai sus reiese că, prin faptul că și-a acordat dreptul de a realiza lucrări care urmau să antreneze o modificare a elementelor referitoare la versiunea Systran Unix a programului informatic Systran care se regăsesc în versiunea EC-Systran Unix, fără a fi obținut în prealabil acordul grupului Systran, Comisia a săvârșit o ilegalitate în raport cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre aplicabile în materie. Această faptă culpabilă, care constituie o încălcare suficient de gravă a drepturilor de autor și a know-how-ului deținute de grupul Systran asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran, este de natură să angajeze răspunderea extracontractuală a Comunității.

B — *Cu privire la prejudiciile suferite și la legătura de cauzalitate*

1. Cu privire la prejudiciile suferite de Systran Luxembourg și la legătura de cauzalitate

a) Argumentele părților

262 Reclamantele susțin că prejudiciul suferit de Systran Luxembourg se ridică la cel puțin 1 170 328 de euro. Acest prejudiciu ar cuprinde, mai întâi, pierderile de 571 000 de euro suferite de această societate în 2003. Astfel, cererea de ofertă lansată în 2003 de către Comisie ar fi fost precedată de o încetare a relațiilor comerciale cu Systran Luxembourg, care a condus la concedierea salariaților acestei societăți. Aceste pierderi ar trebui, așadar, luate în considerare, întrucât decizia de concediere a personalului nu a fost luată decât după încetarea relațiilor comerciale cu Comisia. Prejudiciul Systran Luxembourg ar fi de asemenea reprezentat de un câștig nerealizat aferent contractului atribuit societății Gosselies în urma cererii de ofertă cu încălcarea drepturilor grupului Systran. Reclamantele apreciază acest câștig nerealizat ca reprezentând 30 % din marja netă. Întrucât contractul atribuit societății Gosselies prevede o cifră de afaceri de 800 000 de euro pe an timp de patru ani, acest prejudiciu ar fi egal cu 30 % din 3 200 000 de euro, așadar 960 000 de euro. În etapa replicii, reclamantele precizează că acest cuantum ar fi de 599 328 de euro, având în vedere calculul prezentat de Comisie, potrivit căreia 30 % ar trebui să se calculeze din 1 997 760 de euro. Prejudiciul suferit de Systran Luxembourg ar decurge direct din actele Comisiei, care ar fi singura aflată la origine concedierilor efectuate de această societate. De asemenea, câștigul nerealizat suferit de Systran Luxembourg ar fi direct legat de decizia Comisiei de a atribui contractul de achiziții societății Gosselies cu încălcarea drepturilor grupului Systran.

263 Comisia susține că reclamantele nu probează realitatea prejudiciului invocat în privința Systran Luxembourg. În plus, comportamentele care îi sunt imputate nu ar fi la originea pierderilor acestei societăți în 2003 și a câștigului nerealizat invocat pentru anii 2003-2007. Astfel, Systran Luxembourg și Systran nu ar fi răspuns la cererea de ofertă din 4 octombrie 2003. În plus, chiar presupunând că acest prejudiciu există, baza de calcul utilizată ar trebui să ia în considerare cifra de afaceri totală care rezultă din contractele încheiate cu societatea Gosselies în urma cererii de ofertă din 4 octombrie 2003, respectiv 1 997 760 de euro pe patru ani, iar nu 3 200 000 de euro, cum indică reclamantele. În plus, obiectul de activitate al Systran Luxembourg ar fi diversificat și ar viza „dezvoltările informatice, în special în domeniul limbilor naturale, vânzarea și prestările de servicii informatice și de programe informatice, prelucrarea, introducerea și traducerea de texte sub orice formă". Încetarea activităților Systran Luxembourg nu ar putea, așadar, să fie imputată Comisiei.

b) Aprecierea Tribunalului

264 Reclamantele solicită să fie despăgubite cu suma de 1 170 328 de euro în temeiul pretinsului prejudiciu suferit de Systran Luxembourg, respectiv 571 000 de euro ca urmare a pierderilor legate de încetarea activității în 2003 și 599 328 de euro ca urmare a câștigului nerealizat legat de atribuirea cererii de ofertă societății Gosselies.

265 Cu toate acestea, trebuie arătat că faptul generator al prejudiciului legat de încetarea activităților ar consta, astfel cum au precizat reclamantele cu ocazia ședinței, într-o manevră a Comisiei destinată să determine Systran Luxembourg să își concedieze personalul. O astfel de manevră, care a avut ca efect încetarea relațiilor comerciale, chiar dacă s-ar presupune că este demonstrată, nu este legată de drepturile de autor și de know-how-ul Systran asupra Systran Unix, a căror încălcare constituie fapta nelegală invocată de reclamante și reținută în speță. În plus, prejudiciul constând în câștigul nerealizat nu poate fi imputat în mod direct Comisiei, în condițiile în care Systran Luxembourg nu și-a prezentat candidatura la cererea de ofertă în litigiu, care avea să conducă la atribuirea contractului de achiziții societății Gosselies.

266 În lipsa unei legături de cauzalitate între comportamentul reproșat Comisiei și prejudiciile pretinse de Systran Luxembourg, aceasta nu poate fi despăgubită pentru prejudiciul pe care îl invocă.

267 În consecință, cererea Systran Luxembourg având ca obiect despăgubirea pentru încetarea activităților sale în 2003 și pentru câștigul nerealizat legat de atribuirea cererii de ofertă societății Gosselies trebuie respinsă.

2. Cu privire la prejudiciile suferite de Systran și la legătura de cauzalitate

268 În această etapă, trebuie amintit că angajarea răspunderii extracontractuale a Comunității, în sensul articolului 288 al doilea paragraf CE, impune ca prejudiciul a cărui reparare este solicitată să fie real și cert (a se vedea Hotărârea Agraz și alții/Comisia, punctul 126 de mai sus, punctul 27 și jurisprudența citată) și să existe o legătură suficient de directă de la cauză la efect între comportamentul instituției și prejudiciu (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 4 octombrie 1979, Dumortier și alții/Consiliul, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 și 45/79, Rec., p. 3091, punctul 21).

a) Argumentele părților

Cu privire la diferitele forme de prejudiciu, la realitatea sa și la legătura de cauzalitate

269 În primul rând, reclamantele invocă faptul că prejudiciul material suferit de Systran se ridică la un total de 46 804 000 de euro. Acest prejudiciu ar decurge direct din actele Comisiei. Acesta ar rezulta, mai întâi, din deprecierea titlurilor Systran Luxembourg

deținute de Systran. Valoarea acestor titluri, acoperite de provizioane în proporție de 100 % în contabilitatea Systran, ar fi de 1 950 000 de euro, la care ar trebui adăugat un alt provizion de 64 000 de euro, așadar în total 2 014 000 de euro. Prejudiciul material al Systran ar consta de asemenea în pierderea de valoare economică a activelor sale necorporale. Prin atribuirea contractului de achiziții în favoarea societății Gosselies și prin divulgarea în acest fel a know-how-ului Systran fără a fi obținut acordul său, Comisia ar fi golit aceste active de valoarea lor economică, ce constă în caracterul lor secret. Prejudiciul pe care Comisia ar trebui să îl repare integral ar corespunde, așadar, valorii know-how-ului divulgat. Reclamantele insistă astfel asupra faptului că contrafacerea și divulgarea de know-how pretinse le cauzează un prejudiciu real. Acestea prezintă mai multe atestări ale unor distribuitori, bancheri și auditori externi care arată în ce măsură atitudinea Comisiei în ceea ce privește drepturile lor de autor le aduce un grav prejudiciu.

270 Comisia critică această evaluare a prejudiciului material, pentru motivul că realitatea prejudiciului invocat nu ar fi dovedită și că, chiar dacă ea ar fi autorul pretinselor prejudicii care îi sunt imputate, aceste fapte culpabile nu ar fi antrenat deprecierea totală a titlurilor Systran Luxembourg și un prejudiciu corespunzător pierderii totale a valorii patrimoniale a activelor necorporale ale Systran. De asemenea, reclamantele nu ar fi dovedit nici cea mai mică legătură de cauzalitate între faptele nelegale invocate și pretinsul prejudiciu material suferit. În plus, din raportul anual al Systran pentru anul 2005, care preia situațiile financiare din perioada 2001-2005, reiese că anul 2003 a fost deosebit de fast în raport cu anii precedenți (2001 și 2002) și cu următorii (2004 și 2005). Acest raport anual nu ar explica scăderea cifrei de afaceri prin pierderea Comisiei ca client sau prin existența unei pretinse contrafaceri realizate de Comisie. În această privință, raportul anual arată următoarele:

„În general, programele informatice nu sunt invenții brevetabile. Grupul conservă integralitatea drepturilor de autor referitoare la tehnologia sa și la produsele sale. În prezent, Grupul nu a fost angajat într-un contencios în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală [...] Nu există un litigiu sau un arbitraj susceptibil să aibă sau

care să fi avut, într-un trecut recent, o incidență sensibilă asupra situației financiare, a activității sau a rezultatelor Grupului."

271 În ceea ce privește diferitele atestări prezentate pentru a ilustra realitatea, Comisia contestă mai întâi atestarea auditorilor externi pentru motivul că în aceasta se indică faptul că divulgarea care îi este reproșată ar justifica parțial provizioanele efectuate de Systran. Aceasta afirmă în esență că este vorba despre un „document de oportunitate" întocmit în legătură cu un an, anul 2008, când toate întreprinderile erau prudente. Comisia susține de asemenea că este vădit inexact faptul că relațiile comerciale ale grupului Systran au fost perturbate de comportamentul său, în condițiile în care acest grup este cel care a mediatizat litigiul și nici Comisia, nici societatea Gosselies nu sunt concurente ale grupului Systran. Documentele prezentate de distribuitorii Systran ar fi în mod evident întocmite *a posteriori* și ar fi absurd să se susțină că pretinsa contrafacere ar fi putut avea vreun impact asupra acestor distribuitori. Dificultățile comerciale ar fi cauzate mai degrabă de apariția unor soluții concurente, de perimarea diferitelor versiuni ale programului informatic sau de criza economică din 2008/2009. Pe de altă parte, Comisia consideră inexactă afirmația potrivit căreia comportamentul său ar putea reprezenta un obstacol important pentru investitorii interesați de grupul Systran. Astfel, comportamentul acestora s-ar putea explica prin faptul că grupul Systran a pierdut Comisia în calitate de client. Nicio legătură de cauzalitate nu ar fi demonstrată în această privință.

272 În al doilea rând, reclamantele evaluează prejudiciul moral suferit de Systran la cel puțin 2 milioane de euro. Acest prejudiciu moral nu ar putea fi decât estimat, chiar dacă este cert, întrucât grupul Systran a suferit pierderi considerabile ca urmare a divulgării de către Comisie. Reputația grupului Systran ar fi de asemenea afectată prin faptul că reclamantele au fost obligate să declanșeze o procedură împotriva unui client instituțional, ceea ce ar dăuna considerabil imaginii lor și relațiilor lor comerciale. În plus, comportamentul Comisiei nu ar putea decât să incite ceilalți clienți și clienții potențiali ai grupului Systran să încerce să își aproprieze sistemul său pe alte căi decât cele comerciale.

273 În această privință, Comisia subliniază că Systran este singura responsabilă de mediatizarea litigiului și că nu este, așadar, necesar să fie despăgubită pentru vreun prejudiciu moral. Comisia subliniază de asemenea că, dacă victima unei contrafaceri nu este în măsură să probeze prejudiciul sau întinderea acestuia, despăgubirea va putea fi refuzată sau limitată la „francul simbolic". Nu ar fi fost prezentată nicio probă cu privire la existența unui prejudiciu moral de 2 milioane de euro sau cu privire la legătura de cauzalitate dintre comportamentul care i-ar fi reproșat și acest pretins prejudiciu.

Cu privire la evaluarea inițială a pierderii de valoare a activelor necorporale

274 Ca răspuns la observațiile Comisiei referitoare la pierderea valorii activelor necorporale, reclamantele au prezentat o notă întocmită de expertul lor financiar (nota domnului A. Martin, expert contabil și auditor extern în Franța agreat de diferite instanțe franceze printre care Curtea de Casație, referitoare la evaluarea activelor necorporale ale Systran, denumită în continuare „prima notă financiară a reclamantelor"). În ceea ce privește Systran, societate „cu produs unic", singurele active necorporale „valorificabile" ar fi programul informatic și know-how-ul pe care le-ar imobiliza parțial în contabilitatea sa. Această valoare contabilă nu ar constitui, cu toate acestea, valoarea reală a acestor active, care ar putea fi estimată pornind de la valoarea bursieră a societății. În speță, evoluția cursului acțiunilor Systran ar permite astfel să se stabilească o corelație între faptele culpabile ale Comisiei și pierderea de valoare bursieră a acestei societăți și, prin urmare, pierderea valorii activelor sale necorporale. În prima notă financiară a reclamantelor, domnul Martin concluzionează astfel: „Activele necorporale ale Systran [puteau] puteau fi evaluate pornind de la capitalizarea bursieră la începutul anului 2004 la nivelul de 43[-]45 de milioane de euro. Aceste active necorporale constau în esență în programul informatic de traducere automată, produs unic al Systran, și know-how-ul asociat. La sfârșitul anului 2004, aceste active necorporale nu mai reprezentau decât o valoare de 23[-]24 de milioane de euro, deprecierea de

20[-]21 de milioane de euro neavând altă explicație decât actele Comisiei […] care au condus la divulgarea acestor elemente și la utilizarea lor în litigiu." În consecință, reclamantele susțin în acest stadiu al procedurii că, în ceea ce privește pierderea de valoare a activelor necorporale, Comisia ar trebui obligată la plata sumei de 44 790 000 de euro, în măsura în care divulgarea conduce la pierderea de către aceste active a integralității valorii lor economice. În orice caz, Comisia ar trebui obligată la despăgubirea prejudiciului cert și deja constatat care constă în pierderea valorii atribuite de piață, respectiv suma de 21 de milioane de euro care decurge din divulgare.

275 Ca răspuns la prima notă financiară a reclamantelor, Comisia prezintă o notă realizată de expertul său financiar (nota doamnei P. Tytgat, auditor de întreprinderi în Belgia). Astfel, ca răspuns la afirmația potrivit căreia „după o scădere în 2004 cauzată în mare parte de pierderea Comisiei [drept client], cifra de afaceri [a Systran] a rămas stabilă în 2005 înainte de a suferi o nouă scădere în 2006", expertul Comisiei arată că Systran Luxembourg, iar nu Systran, este cea al cărei client era Comisia și că o astfel de afirmație pare să demonstreze că scăderea cifrei de afaceri a Systran nu ar rezulta din pretinsa contrafacere. Pentru a respinge afirmațiile potrivit cărora „scăderea capitalizării bursiere în cursul anului 2004 […] nu are alte explicații decât actele Comisiei" și „scăderea regulată a cursului [acțiunilor] Systran în 2004 pe măsură ce știrea divulgării programului informatic și a know-how-ului aferent de către Comisie se răspândește, în condițiile în care valorile bursiere cresc, CAC 40 crescând astfel în valoare medie lunară de la 3 636 [de puncte] în ianuarie la 3 796 [de puncte] în decembrie 2004", expertul Comisiei arată că comparația evoluției titlurilor Systran nu ar trebui făcută în raport cu cea a indicelui CAC 40, ci în raport cu indicele sectorial Programe informatice și servicii informatice al Bursei din Paris. Această evoluție ar arăta că titlurile Systran au urmat indicele sectorial, ceea ce ar dovedi că pretinsa contrafacere nu ar fi la originea prejudiciului invocat. În plus, valoarea unui activ necorporal ar depinde de o evaluare financiară la un moment dat, iar nu de cursul acțiunii, care ar depinde de o întreagă serie de alți factori. Prin urmare, reclamantele ar pretinde în mod eronat că valoarea imobilizărilor necorporale ale unei societăți ar depinde, în mod automat și fără distincție, de capitalizarea sa bursieră. Expertul Comisiei subliniază astfel că activul Systran nu constă numai în programul informatic Systran. Această societate ar comercializa alte programe informatice și ar deține o marcă ce constituie, având în vedere poziția sa pe piața programelor informatice de traducere, un alt element important al activului său necorporal. Systran nu ar fi,

așadar, „cu produs unic” și nu se poate susține că valoarea întregului fond de comerț Systran a putut fi afectată.

Cu privire la celelalte evaluări ale prejudiciului

276 În urma ședinței și ca răspuns la a treia și la a patra serie de întrebări referitoare la evaluarea prejudiciului, reclamantele menționează cele două metode de evaluare avute în vedere la articolul 13 din Directiva 2004/48, respectiv metoda numită a „consecințelor economice negative”, care ia în considerare „toate aspectele necesare”, printre care câștigul nerealizat și pierderea de valoare a activelor necorporale, și metoda numită a „despăgubirii forfetare”, care stabilește forfetar cuantumul daunelor interese pe baza unor elemente precum valoarea redevențelor care ar fi fost datorate în cazul în care contravenientul ar fi cerut autorizația de a utiliza dreptul de proprietate intelectuală respectiv. Răspunsurile reclamantelor sunt însoțite de două note întocmite de expertul lor financiar (nota domnului Martin din 23 aprilie 2010 și nota domnului Martin din 2 iunie 2010, denumite în continuare „a doua notă financiară a reclamantelor” și, respectiv, „a treia notă financiară a reclamantelor”).

277 Cu titlu introductiv, reclamantele revin, mai întâi, asupra realității prejudiciului suferit ca urmare a pierderii de valoare a activelor necorporale. Acestea subliniază că, în cursul anului 2004 și la numai 12 luni după atribuirea contractului de achiziții, aceste active necorporale s-au depreciat cu 46 %, respectiv cu o sumă cuprinsă între 20 și 21 de milioane de euro, în condițiile în care în aceeași perioadă capitalizarea bursieră a valorilor sectorului a crescut cu 1,5 % potrivit datelor indicelui Programe informatice și servicii informatice al Bursei din Paris. Numai divulgarea de către Comisie a

know-how-ului Systran ar putea explica o astfel de scădere a cursului acțiunilor sale. Această pierdere de valoare s-ar fi agravat ulterior, pentru a ajunge în martie 2001 la 43-45 de milioane de euro.

278 Reclamantele susțin în continuare că pierderea de valoare a activelor necorporale trebuie luată în considerare atât în cadrul metodei consecințelor economice negative, cât și în cadrul metodei despăgubirii forfetare. Două abordări ar permite aprecierea acestei pierderi de valoare: evaluarea prin determinare a pierderilor viitoare de cash-flow propusă cu ocazia ședinței de doamna Tytgat, expertul financiar al Comisiei, sau evaluarea prin comparație cu capitalizarea bursieră propusă inițial de domnul Martin. Reclamantele invocă faptul că prima abordare este mai puțin relevantă decât a doua, în condițiile în care se sprijină pe elemente previzionale și ipotetice. Această abordare a fost, cu toate acestea, urmată de domnul Martin, în a doua notă financiară a reclamantelor, care concluzionează că prejudiciul Systran ar fi în acest caz de 33,5 milioane de euro (și anume 18,5 milioane de euro pentru perioada 2004/2010 și 15 milioane de euro pentru viitor potrivit datelor actualizate pentru a ține seama de primul semestru 2010). În ceea ce privește a doua abordare, reclamantele arată că afirmația potrivit căreia alți factori decât comportamentul nelegal al Comisiei ar putea explica pierderea de capitalizare bursieră este pertinentă teoretic, însă fără consecințe în speță, în condițiile în care niciun alt factor nu ar explica scăderea capitalizării bursiere cu 46 % în 2004 comparată cu creșterea de 1,5 % a indicelui de referință. În orice caz, oricare ar fi abordarea reținută, prejudiciul ce rezultă din pierderea de valoare a activelor necorporale s-ar ridica cel puțin la suma de 20 de milioane de euro.

279 Răspunzând la întrebarea Tribunalului privind evaluarea pierderii de valoare a activelor necorporale prin aplicarea unei cote de 5 % la cifra de afaceri realizată din 2004, reclamantele arată că o astfel de abordare nu ar putea fi urmată decât în temeiul metodei de despăgubire forfetară, iar nu în temeiul metodei consecințelor economice negative. În aplicarea metodei despăgubirii forfetare, ar trebui în acest caz să fie luate în considerare următoarele elemente: cuantumul redevențelor pe care Comisia ar fi trebuit să le plătească pentru a putea modifica codul-sursă al Systran (respectiv 10,9 milioane de euro pentru perioada cuprinsă între anul 2004 și primul semestru

al anului 2010), majorat, în primul rând, cu un „cuantum suplimentar" ținând seama de alte elemente precum slăbirea poziției concurențiale a Systran, pierderea de clientelă și afectarea capacității de dezvoltare pe care simpla acordare a redevențelor menționate mai sus nu le-ar putea repara – în această privință, domnul Martin arată că acest cuantum suplimentar poate fi determinat prin aplicarea unui procentaj la cifra de afaceri, sub rezerva luării în considerare a cifrei de afaceri mondiale, iar nu europene, a luării în considerare ca bază de calcul a cifrei de afaceri din 2003, a aplicării unei cote de 10 %, iar nu de 5 % – și, în al doilea rând, cu prejudiciul viitor evaluat de domnul Martin la 15 milioane de euro.

280 În ceea ce o privește, Comisia contestă, cu titlu introductiv, realitatea prejudiciului material suferit de grupul Systran, în condițiile în care acesta nu ar decurge într-un mod suficient de direct din comportamentul care îi este reproșat. Invocând drepturile sale asupra dicționarelor, Comisia susține că putea dispune realizarea lucrărilor solicitate societății Gosselies fără acordul grupului Systran. Comisia menționează de asemenea că angajații societății Gosselies erau angajați ai Systran Luxembourg și că aceștia aveau, așadar, cunoștință de know-how-ul a cărui divulgare ar fi pretinsă. Răspunsurile Comisiei erau însoțite de o notă realizată de expertul lor financiar (nota doamnei Tytgat din 3 mai 2010 și nota doamnei Tytgat din 10 iunie 2010, denumite în continuare „a doua notă financiară a Comisiei" și, respectiv, „a treia notă financiară a Comisiei").

281 Ca răspuns la întrebarea Tribunalului privind evaluarea unei părți a prejudiciului suferit prin aplicarea unei cote de 5 % la cifra de afaceri realizată începând din 2004, Comisia reia analiza doamnei Tytgat potrivit căreia „a face referire la 5 % din cifra de afaceri realizată de Systran începând din 2004 este nerelevant". Doamna Tytgat subliniază că niciun element de fapt nu ar permite să se concluzioneze că valoarea fondului de comerț al Systran a putut fi alterată începând din 2004. În condițiile în care nu a depus o ofertă în urma cererii de ofertă a Comisiei în 2004, Systran s-ar fi „poziționat greșit pe una dintre activitățile sale la un moment dat". În matricea complexă a activităților,

costurilor, marjelor și cifrelor de afaceri ale Systran, nu ar fi posibil să se determine în mod precis, cert și demonstrat efectele financiare ale unei acțiuni date, la fel cum nu ar fi posibil să se evalueze un prejudiciu cu ajutorul pierderii de capitalizare bursieră. În plus, din 2005, diferite elemente ar putea afecta valoarea grupului Systran. Singurul mod de evaluare a unui eventual prejudiciu ar consta în a face referire la „pierderea de cash-flow viitor generată strict de activul pierdut", grație unei abordări care pornește de jos, „cu alte cuvinte contracte, centre de cheltuieli, o unitate generatoare de trezorerie", iar nu de sus, „cifre de afaceri totale pentru toate produsele, toate contractele, toate țările, cu coeficienți forfetari nedemonstrați". În plus, activitatea Systran s-ar caracteriza prin „mai multe produse, mai multe segmente, mai multe teritorii, mai multe portaluri și, prin urmare, mai mulți clienți". Potrivit raportului anual al Systran pentru anul 2008, activitățile de editare de programe informatice, care ar fi ciclice, ar fi în scădere, întrucât versiunea 6 a programului informatic Systran ar fi aproape perimată și toată lumea ar aștepta versiunea 7. Matricea multidimensională evocată de doamna Tytgat și durata scurtă de viață a anumitor produse comercializate de Systran ar face ca anumite componente ale cifrei de afaceri să fie volatile, și, prin urmare, ca orice referire la aceasta să fie periculoasă. În sfârșit, cea mai mare parte a cifrei de afaceri a Systran ar proveni de la mari operatori de internet, ceea ce ar constitui dovada inexistenței unui prejudiciu, întrucât acești clienți ar exista în continuare.

b) Aprecierea Tribunalului

282 În speță, reclamantele solicită să fie despăgubite cu 46 804 000 de euro în temeiul prejudiciului material suferit de Systran din cauza Comisiei, și anume 2 014 000 de euro în temeiul deprecierii titlurilor Systran Luxembourg și 44 790 000 de euro în temeiul pierderii de valoare a activelor necorporale care include pierderi deja constatate de 21 de milioane de euro.

Cu privire la deprecierea titlurilor Systran Luxembourg

283 În ceea ce privește prejudiciul legat de deprecierea titlurilor Systran Luxembourg în urma încetării activităților acestei societăți, trebuie arătat că Systran nu poate cere să fie despăgubită în acest temei pentru motivul că la originea încetării activităților Systran Luxembourg s-ar afla, potrivit reclamantelor, o manevră a Comisiei destinată să o determine să își concedieze personalul (a se vedea punctul 265 de mai sus). O astfel de manevră, chiar dacă s-ar presupune că este demonstrată, nu este legată de drepturile de autor și de know-how-ul Systran asupra Systran Unix, a căror încălcare constituie fapta nelegală reținută în speță. În plus, dacă manevra în cauză ar consta în atribuirea contractului de achiziții în litigiu unei alte societăți, prejudiciul invocat în acest temei nu ar putea fi imputat în mod direct Comisiei, în condițiile în care Systran Luxembourg nu și-a prezentat candidatura la cererea de ofertă în litigiu, care avea să conducă la atribuirea contractului de achiziții societății Gosselies.

284 În lipsa unei legături de cauzalitate între comportamentul reproșat Comisiei și prejudiciul pretins, cererea Systran de a fi despăgubită pentru pierderile legate de deprecierea titlurilor Systran Luxembourg trebuie respinsă.

Cu privire la pierderea de valoare a activelor necorporale

285 În ceea ce privește prejudiciul legat de pierderea de valoare a activelor necorporale ale Systran, reclamantele trebuie să fie despăgubite dacă se dovedește că prejudiciul a cărui reparare este solicitată este real și cert și că există o legătură suficient de directă de la cauză la efect între comportamentul instituției și prejudiciu.

— Cu privire la evaluarea propusă inițial de reclamante

286 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că evaluarea propusă inițial de reclamante pentru aprecierea pierderii de valoare a activelor necorporale ale Systran nu poate fi reținută. Această evaluare are la bază, astfel, compararea valorii bursiere a Systran în raport cu un indice care reunește principalele 40 de societăți cotate la Bursa din Paris (indicele CAC 40) (a se vedea punctul 274 de mai sus și prima notă financiară a reclamantelor). În speță, o astfel de comparație nu are caracter probant, întrucât aceasta este prea generală pentru a permite să se identifice în mod satisfăcător prejudiciul cauzat prin comportamentul reproșat Comisiei.

287 Astfel cum în mod temeinic a indicat expertul financiar al Comisiei, pierderea de capitalizare bursieră se poate explica prin foarte mulți factori, iar nu prin simplul comportament al Comisiei.

288 Desigur, expertul financiar al reclamantelor a remarcat în această privință că, în opinia sa, niciun alt element decât divulgarea culpabilă a know-how-ului Systran nu ar putea să explice căderea cursului acțiunii care a intervenit în cursul anului 2004, care ar fi de asemenea semnificativă dacă ar fi comparată cu un indice sectorial pertinent, denumit „Programe informatice și servicii informatice", al Bursei din Paris, iar nu cu indicele CAC 40.

289 Cu toate acestea, contrar celor afirmate de reclamante, nu s-a dovedit suficient faptul că scăderea regulată a cursului acțiunii Systran în 2004 a avut loc pe măsură ce știrea divulgării programului informatic și a know-how-ului aferent de către Comisie s-a răspândit. Astfel, analizând diferitele înscrisuri de la dosar, această știre s-a răspândit mai degrabă în 2005 sau, în orice caz, a devenit publică în 2006. Astfel, plângerea formulată împotriva Comisiei a fost prezentată Ombudsmanului la 28 iulie 2005, iar acesta a prezentat rezultatele anchetei sale la 28 septembrie 2006. De asemenea, în a

doua notă financiară a Comisiei, doamna Tytgat arată, după ce a indicat că „niciun element de fapt nu ar permite să se concluzioneze că valoarea fondului de comerț […] al Systran ar fi putut să pară alterată începând din 2004 (a se vedea site-ul și alte comunicate)", că „se știe, de altfel și de exemplu, că însăși divulgarea litigiului de către Systran, încă de la comunicatul său de presă din 18 octombrie 2006 ora 6.48 și raportul său anual 2006, a avut consecințe negative asupra valorii grupului". În raportul anual al Systran pentru anul 2005 nu s-a făcut nicio referire la acest litigiu (a se vedea punctul 270 de mai sus). De altfel, diferitele articole de presă anexate la cererea introductivă pentru a ilustra acoperirea mediatică a prezentei cauze datează toate de la sfârșitul anului 2005 sau din 2006.

290 În consecință, având în vedere datele prezentate de părți, nu poate fi înlăturată ipoteza potrivit căreia cursul acțiunilor Systran în perioada analizată depindea de foarte mulți factori susceptibili să îl influențeze, ceea ce nu permite reclamantelor să se prevaleze de totalitatea pierderii de valoare a activelor necorporale ale Systran, evaluată de către acestea la o sumă cuprinsă între 43 și 45 de milioane de euro începând din 2004.

— Cu privire la realitatea prejudiciului suferit de Systran și la legătura de cauzalitate dintre acest prejudiciu și comportamentul Comisiei

291 Această evaluare inițială insuficient de precisă nu poate totuși să determine Tribunalul să facă abstracție de faptul că grupul Systran a suferit, în speță, un prejudiciu real și cert, imputabil într-un mod suficient de direct comportamentului reproșat Comisiei.

292 Ca răspuns la a doua serie de întrebări, care viza în special să măsoare efectele comportamentului Comisiei asupra activităților grupului Systran altfel decât cu ajutorul unei comparații cu valoarea bursieră a Systran, reclamantele au comunicat o întreagă serie de elemente în scopul de a ilustra pierderea de valoare a know-how-ului Systran ca urmare a divulgării acestuia de către Comisie.

293 În primul rând, reclamantele au prezentat două atestări care proveneau de la distribuitorii lor, care arată în ce măsură atitudinea Comisiei în timpul și ulterior atribuirii contractului de achiziții în litigiu prejudiciază în mod concret activitățile comerciale ale grupului Systran. Acest prejudiciu se materializează în pierderea unor clienți potențiali și în complicarea discuțiilor cu clienții actuali, care nu înțeleg de ce trebuie să plătească ceva care nu ar avea valoare pentru Comisie (a se vedea atestările prezentate în numele celor doi distribuitori, anexate la răspunsurile reclamantelor la a doua serie de întrebări).

294 Contrar celor afirmate de Comisie (a se vedea punctul 271 de mai sus), aceste atestări ilustrează faptul, absolut plauzibil, că un litigiu care opune o întreprindere, care comercializează un program informatic al cărui autor este, unuia dintre clienții săi instituționali, care pretinde că poate încredința unui terț lucrări informatice asupra unui program informatic derivat din primul fără a trebui să obțină autorizarea autorului operei originale, face mai dificile relațiile comerciale ale acestei întreprinderi cu clienții săi actuali și potențiali. În această privință, Comisia nu poate reproșa societății Systran, care este cotată la bursă, că a anunțat public conform obligațiilor sale că între ele exista un litigiu în ceea ce privește proprietatea intelectuală a programului informatic pe care aceasta îl comercializează. Totodată, faptul că Comisia nu comercializează programe informatice nu are nicio incidență asupra faptului că, din cauza comportamentului său, clienții grupului Systran pot avea îndoieli cu privire la întinderea exactă a drepturilor deținute de Systran asupra programului informatic pe care aceasta îl comercializează. Astfel, nimic nu indică faptul că atestările prezentate de reclamante trebuie înlăturate din cauza pretinsei lor oportunități. Dimpotrivă,

aceste atestări evidențiază impactul specific al comportamentului Comisiei asupra activităților comerciale ale Systran.

295 În al doilea rând, reclamantele au prezentat mai multe atestări sau mărturii redactate de societăți financiare care demonstrează că felul în care s-a comportat Comisia a redus atractivitatea Systran în fața acționarilor săi, a investitorilor actuali sau potențiali sau chiar a celor interesați să preia această societate (a se vedea documentele prezentate în numele mai multor societăți de investiții și al unei bănci, anexate la răspunsul reclamantelor la a doua serie de întrebări).

296 Contrar afirmațiilor Comisiei (a se vedea punctul 271 de mai sus), aceste diferite mărturii și atestări expun suficient, din perspectivă probatorie, reacțiile mai multor investitori față de ideea de a rămâne, de a investi sau de a achiziționa o societate care comercializează un program informatic ale cărei drepturi sunt contestate de către Comisie. Astfel, anumiți investitori au refuzat să investească în Systran. Un altul a decis să vândă în pierdere o participație semnificativă indicând expres că „litigiul dintre Systran și Comisie și în special contestarea de către aceasta […] a drepturilor și a know-how-ului Systran împiedică societatea să se dezvolte din punct de vedere comercial și îi privează astfel pe investitori de orice vizibilitate asupra titlului". În această privință, trebuie arătat că Comisia nu este un client oarecare, ci un client instituțional care dispune de un serviciu juridic deosebit de experimentat și de competențe semnificative în materie de proprietate intelectuală. Natura litigiului trebuie astfel să fie luată în considerare, în condițiile în care acest litigiu nu are un simplu caracter comercial, ci privește drepturile de autor și know-how-ul Systran referitoare la programul informatic care îi poartă numele și constituie activul cel mai important al acestei societăți, a cărei întreagă activitate are în centru dezvoltarea și comercializarea programului său informatic de traducere automată Systran.

297 În această privință, argumentația Comisiei potrivit căreia perimarea diferitelor versiuni ale programului informatic Systran ar fi la originea dificultăților Systran nu poate fi reținută. Astfel cum reclamantele indică în răspunsul la a patra serie de întrebări,

comercializarea unei noi versiuni a unui program informatic nu afectează drepturile de proprietate intelectuală ale autorului său asupra versiunii precedente, care păstrează o valoare economică. Grupul Systran continuă să obțină beneficii din versiunile precedente de la clienții săi ca urmare a serviciilor de întreținere, a vânzărilor de licențe suplimentare pentru acoperirea unor noi perechi de limbi sau a unor noi servere, a vânzării de prestări de servicii asociate sau a unor acorduri de integrare cu alți editori de programe informatice. În plus, reclamantele subliniază în mod convingător că versiunea EC-Systran Unix, care corespunde versiunii Systran Unix 4, are aceeași arhitectură ca și versiunile ulterioare (respectiv versiunile 5-7). Toate aceste versiuni au un cod-sursă comun și au la bază același program informatic, respectiv programul informatic Systran în versiunea sa Unix. Aceste diferite versiuni nu se deosebesc prin arhitectura lor, ci prin adăugarea unor noi funcționalități, prin ameliorarea algoritmilor de traducere și prin îmbogățirea resurselor lingvistice.

298 În al treilea rând, reclamantele au subliniat că pierderea de valoare a drepturilor de proprietate intelectuală ale Systran legată de comportamentul Comisiei crește în timp. Acestea subliniază că, la 31 decembrie 2008, Systran a fost obligată să constituie un provizion important pentru deprecierea activelor sale necorporale „ținând seama de importanța prejudiciului ce rezultă din încălcarea drepturilor sale de proprietate intelectuală și din divulgarea know-how-ului său de către Comisie, a dificultăților întâlnite în 2008 și a instabilității excepționale a mediului economic actual” (a se vedea atestarea auditorilor externi ai Systran din 13 octombrie 2009). Comportamentul Comisiei ar justifica, așadar, cel puțin parțial, acest provizion contabil.

299 Trebuie să se constate că această atestare permite să se stabilească faptul că provizionul de 11,6 milioane de euro pentru deprecierea activelor necorporale contabilizată în 2008 este legat de trei motive care sunt evocate în cuprinsul său, primul dintre acestea fiind litigiul cu Comisia. În pofida observațiilor prezentate de Comisie (a se vedea punctul 271 de mai sus), care se străduiește să pună accentul pe un alt motiv

evocat în această atestare, respectiv criza financiară excepțională care a început în 2008, nu se poate exclude însă că un litigiu având ca obiect încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală și divulgarea cuplabilă a know-how-ului Systran este de natură să aibă un efect asupra aprecierii activelor necorporale ale acestei societăți.

300 În consecință, comportamentul Comisiei în prezenta cauză prezintă o legătură suficient de directă de la cauză la efect cu prejudiciul suferit de Systran, mai întâi din punct de vedere comercial, din cauza pierderii unor clienți potențiali și a complicării discuțiilor cu actualii clienți, apoi din punct de vedere financiar, din cauza diminuării atractivității sale în fața acționarilor, a investitorilor sau a celor interesați eventual să preia această societate, și, în sfârșit, cu obligația Systran de a contabiliza la sfârșitul anului 2008 o parte din provizionul de 11,6 milioane de euro pentru deprecierea activelor sale necorporale din cauza comportamentului reproșat Comisiei. Acest prejudiciu ocazionat de comportamentul Comisiei este real și cert, astfel cum reiese din documentele prezentate în acest sens de reclamante, chiar dacă nu a putut fi calculat cu precizie. Problema prejudiciului este examinată la punctele 324 și 325 de mai jos.

— Cu privire la evaluarea forfetară a prejudiciului

301 În acest context, părțile au fost întrebate cu privire la metoda susceptibilă de a fi utilizată pentru evaluarea cuantumului prejudiciului real și cert, imputabil într-o manieră suficient de directă comportamentului Comisiei în prezenta cauză.

302 Ca răspuns la a treia serie de întrebări, reclamantele au invocat cuprinsul articolului 13 din Directiva 2004/48, potrivit căruia:

„(1) Statele membre asigură ca, la cererea părții prejudiciate, autoritățile judecătorești competente să ordone contravenientului care a acționat cu bună știință sau având motive suficiente de a ști acest lucru plata către titularul dreptului a unor daune interese adaptate prejudiciului real suferit de acesta prin încălcarea dreptului său.

La stabilirea daunelor interese, autoritățile judecătorești:

(a) iau în considerare toate aspectele necesare, cum ar fi consecințele economice negative suferite de partea prejudiciată, în special câștigul nerealizat, orice beneficiu fără justă cauză realizat de contravenient și, dacă este cazul, alte elemente în afara factorilor economici, cum ar fi prejudiciul moral cauzat titularului dreptului prin încălcarea drepturilor sale,

sau

(b) ca alternativă la litera (a), pot hotărî, dacă este cazul, să fixeze o valoare forfetară pentru daunele interese, pe baza unor elemente cum ar fi, cel puțin, valoarea redevențelor sau drepturilor care ar fi fost datorate în cazul în care contravenientul ar fi cerut autorizația de a utiliza dreptul de proprietate intelectuală respectiv

[…]”

303 Aplicarea metodei consecințelor economice negative ridică importante dificultăți în prezenta cauză, în condițiile în care expertul financiar al Comisiei se opune sistematic oricăror tentative de evaluare ale expertului financiar al reclamantelor. În esență, doamna Tytgat se mulțumește să critice evaluările și criteriile utilizate de domnul Martin pentru a evalua diferitele consecințe economice negative, în special câștigul nerealizat, suferite de Systran, fără a efectua însă o evaluare paralelă.

304 Cu titlu de ilustrație, când domnul Martin încearcă să evalueze prejudiciul legat de pierderea de valoare a activelor necorporale referindu-se la metoda sugerată de doamna Tytgat cu ocazia ședinței, respectiv luarea în considerare a pierderii de cash-flow viitor generată strict de activele în cauză, i se reproșează utilizarea unor date, ce rezultă din analiza financiară efectuată de un birou de analiză, a căror „exactitate a corelării" nu ar fi demonstrată (a treia notă financiară a Comisiei, p. 4). Nu este însă propus în mod concret niciun criteriu alternativ, în condițiile în care domnul Martin indicase că analiza financiară menționată, realizată de un birou de analiză independent, fusese efectuată cu ocazia proiectului unei emisiuni în valoare de 7 milioane de euro de obligațiuni cu primă de subscriere pe care Systran încercase fără succes să o pună în aplicare la începutul anului 2004, ceea ce corespunde perfect perioadei care trebuie luată în considerare (a doua notă financiară a reclamantelor, nota de subsol nr. 2 și anexa la această notă).

305 De asemenea, atunci când reclamantele indică, fără a fi contrazise în mod serios de către Comisie, pe de o parte, că drepturile de autor ale Systran asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran constituie partea centrală a activității acestei societăți și, pe de altă parte, că refuzul Comisiei de a recunoaște aceste drepturi este de natură să aibă un impact asupra cifrei de afaceri a acestei societăți și asupra dezvoltării sale, doamna Tytgat continuă să ceară o evaluare circumstanțiată și documentată pornind de jos, „cu alte cuvinte contracte, centre de cheltuieli, o unitate generatoare de trezorerie", pentru a ține seama de o pretinsă multitudine de produse vândute de Systran sau de activitățile desfășurate de aceasta din urmă, care se dovedesc însă a fi toate legate de dezvoltarea și de comercializarea programului informatic Systran (a doua notă financiară a Comisiei, p. 8). Atunci când, cu toate acestea, domnul Martin

încearcă să evalueze prejudiciul luând în considerare valoarea economică a contractului de achiziții anume atribuit societății Gosselies de către Comisie, care ar corespunde unei marje nete apreciate la 30 % din cifra de afaceri concret realizată, ceea ce ar fi inferior marjei reale realizate de grupul Systran pentru acest tip de contract potrivit datelor furnizate de reclamante (răspunsul reclamantelor la a patra serie de întrebări, punctul 12), această apreciere este criticată de doamna Tytgat pentru motivul că „a propune cuantificarea marjei nete pe baza unei cotități forfetare a cifrei de afaceri a unei singure operațiuni nu este riguros […] [u]n forfet [neputând] fi validat decât pe baza unui eșantion de date probante și în timp" (a doua notă financiară a Comisiei, p. 3, și a treia notă financiară a Comisiei, p. 5). Dacă ar fi urmate observațiile expertului financiar al Comisiei, ar fi aproape imposibil ca, în lipsa unor date exhaustive și suficient de precise în această privință, să se evalueze concret prejudiciul suferit de Systran din cauza comportamentului Comisiei, indiferent care ar fi criteriul adoptat pentru realizarea acestei evaluări.

306 În consecință, având în vedere dificultatea determinării criteriilor ce urmează a fi aplicate în scopul aprecierii consecințelor economice negative suferite de Systran, este necesar ca, în speță, să se fixeze o valoare forfetară pentru daunele interese, în temeiul metodei despăgubirii forfetare, pe baza unor elemente cum ar fi, cel puțin, valoarea redevențelor sau drepturilor care ar fi fost datorate în cazul în care contravenientul ar fi cerut autorizația de a utiliza dreptul de proprietate intelectuală respectiv. În temeiul acestei metode, este necesară luarea în considerare a elementelor prezentate în continuare.

307 Primul element care trebuie luat în considerare este cuantumul redevențelor care ar fi fost datorate dacă autorul încălcării ar fi solicitat societății Systran autorizarea de a utiliza drepturile de proprietate intelectuală în cauză pentru realizarea lucrărilor referitoare la ameliorările, la adaptările și la adăugările la rutinele lingvistice enumerate în cererea de ofertă care necesită deținerea accesului la elementele versiunii Systran Unix care sunt preluate în versiunea EC-Systran Unix și modificarea acestora.

308 Ținând seama de natura acestor lucrări și pentru motivele expuse în mod convingător de către reclamante în răspunsurile lor la a treia și la a patra serie de întrebări, determinarea unei astfel de valori forfetare trebuie să se facă în raport cu prețul unei licențe care îl autorizează pe beneficiarul său să modifice codul-sursă al programului informatic, iar nu al unei simple licențe de utilizare a acestui program informatic. O astfel de licență de modificare a codului-sursă este neobișnuită, întrucât aceasta nu intră în modelul economic tradițional al editorilor de programe informatice. Astfel, o asemenea licență îl privează pe editor de orice posibilitate de a vinde beneficiarului licenței de modificare licențe pentru noile versiuni ale programului informatic, însă de asemenea prestări de servicii pe care în mod normal numai editorul este autorizat să le realizeze pe acest program informatic. În plus, o asemenea licență este susceptibilă să pună în pericol know-how-ul editorului, întrucât aceasta poate conduce la comunicarea codului-sursă către terți. Vânzarea unei licențe de modificare a codului-sursă care îl autorizează pe beneficiarul său să asigure el însuși evoluția programului informatic înseamnă, așadar, renunțarea la veniturile viitoare rezultate din licențele de utilizare susceptibile de a fi obținute din acest program informatic.

309 În acest cadru, este necesară evaluarea cuantumului teoretic al unei asemenea licențe de modificare a codului-sursă urmând abordarea financiară sugerată de expertul financiar al reclamantelor în răspunsul la a treia serie de întrebări. Această abordare folosește ca punct de plecare pentru determinarea prețului teoretic al unei licențe de modificare a codului-sursă prețul unei licențe anuale de utilizare a programului informatic Systran de către Comisie.

310 În această privință, expertul financiar al reclamantelor, domnul Martin, evaluează prețul unei licențe anuale de utilizare a programului informatic Systran de către Comisie la 760 000 de euro. Acest preț a fost evaluat pe baza prețului plătit în fiecare an de o societate de servicii pe internet de importanță mondială pentru dreptul de a utiliza programul informatic Systran, a prețului anual plătit în trecut de două alte întreprinderi americane de importanță mondială, una care gestionează un motor de căutare pe internet, iar cealaltă specializată în editarea de programe informatice, a prețului de aproximativ 1,3 milioane de euro plătit de o administrație națională a cărei mărime este cel puțin comparabilă cu cea a Comisiei pentru o simplă actualizare care permite

utilizarea versiunii 7 a acestui program informatic, această administrație beneficiind deja, ca și Comisia, de o licență de utilizare perpetuă fără drept de modificare.

311 Referirile făcute de domnul Martin la societăți private sunt criticate de expertul financiar al Comisiei, doamna Tytgat, pentru motivul că ar fi vorba despre exemple neadecvate, care nu pot fi comparate cu tarifele care privesc Comisia. Licențele invocate ar fi, astfel, licențe cu consecințe comerciale, iar nu private. Comisia nu ar utiliza programul informatic Systran pentru ameliorarea ofertei sale comerciale pentru publicul larg, ci pentru a-l propune unui număr de sute de funcționari. Din acest motiv, valoarea folosită ca punct de plecare pentru definirea prețului unei licențe de modificare a codului-sursă ar fi eronată, iar restul raționamentului ar trebui înlăturat.

312 Potrivit Comisiei, expertul financiar al reclamantelor ar fi trebuit să ia ca punct de plecare prețul de aproximativ 15 000 de euro care corespunde prețului unei licențe de utilizare necomercială, destinată administrațiilor, pe care îl ilustrează prețul propus Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF) de un distribuitor de programe informatice pentru o licență anuală a programului informatic Systran Enterprise Server 7, Standard Edition (respectiv aproximativ 15 000 de euro pentru utilizarea acestui program informatic de către 2 500 de utilizatori și aproximativ 15 000 de euro pentru „English World Pack", care cuprinde mai multe limbi, și anume engleza, araba, chineza, olandeza, franceza, germana, greaca, italiana, japoneza, coreeana, polona, portugheza, rusa, spaniola și suedeza). Comisia face referire de asemenea, în răspunsurile sale la a treia și la a patra serie de întrebări, la intervalul de preț cuprins între 15 000 (până la 100 de utilizatori) și 150 000 de euro sau mai mult (pentru un număr nedeterminat de utilizatori și pentru nevoile complexe ale unor mari întreprinderi care necesită o integrare) avut în vedere într-un comunicat de presă al Systran pentru diferitele tipuri de licențe de utilizare a programului informatic Systran Enterprise Server 6 (Workgroup Edition, Standard Edition și Global Edition).

313 Trebuie arătat de la bun început că experții financiari ai părților nu au poziții divergente în privința posibilității de a lua în considerare prețul unei licențe anuale

de utilizare a programului informatic Systran de către Comisie ca punct de plecare pentru determinarea prețului unei licențe teoretice de modificare a codului-sursă al acestui program informatic, însă au poziții divergente în privința valorii care trebuie atribuită unei astfel de licențe. În această privință, cu titlu de comparație, trebuie arătat că, în răspunsurile la a treia și la a patra serie de întrebări, Comisia indică faptul că societatea Gosselies a fost plătită cu 1 925 280 de euro pentru realizarea lucrărilor care i-au fost atribuite, care au durat trei ani, din 2004 până în 2006. În consecință, societatea Gosselies a primit în medie 641 760 de euro pentru fiecare dintre acești ani pentru realizarea lucrărilor cerute de Comisie.

314 În ceea ce privește criticile formulate de Comisie referitor la prețul diferitelor licențe de utilizare plătit anual de cele trei întreprinderi de importanță mondială citate de expertul reclamantelor (a se vedea punctul 310 de mai sus), examinarea documentelor financiare referitoare la grupul Systran permite să se constate că cea mai mare parte a veniturilor acestei întreprinderi provine de la clienți foarte mari. Documentul de referință pentru anul 2008, depus la 29 aprilie 2009 la Autoritatea Piețelor Financiare franceză, indică astfel că, în 2004, primii cinci clienți ai grupului Systran reprezentau 60,9 % din cifra sa de afaceri, primul și al doilea client aducând exact aceeași sumă (respectiv o cotă de 14,8 %), și că, în 2008, acești cinci primi clienți reprezentau 42,3 % din cifra sa de afaceri, primul client reprezentând 10,9 % din cifra de afaceri de 7,6 milioane de euro, respectiv puțin peste 760 000 de euro. Acest element poate fi invocat, așadar, ca element ce trebuie luat în considerare pentru evaluarea prețului unei licențe anuale de utilizare. Este vorba în acest caz, oarecum, despre un plafon.

315 Trebuie arătat de asemenea că, spre deosebire de ceea ce Comisia lasă să se creadă, bazându-se în această privință pe documente ale grupului Systran care fac referire la licențe de utilizare a programului informatic Systran Enterprise Server, în versiunea sa 6 sau 7, această întreprindere nu pare să distribuie sau să dispună distribuirea unui program informatic prin practicarea unui preț special pentru administrații. Astfel cum recunoaște, de altfel, Comisia, politica de prețuri a grupului Systran pentru licențele de utilizare a programului său informatic depinde în esență de ediția vândută. De exemplu, comparând datele prezentate de Comisie în ceea ce privește versiunile 6 și 7 ale programului informatic Systran Enterprise Server, ediția cea mai ieftină a acestui program informatic, denumită „Workgroup Edition", care poate fi utilizată

pe un singur server de producție, cu ajutorul sistemului de operare Windows, de un număr de persoane ce poate ajunge la 100, este disponibilă începând de la 15 000 de euro, ediția intermediară, denumită „Standard Edition", care poate fi utilizată pe două servere de producție, cu ajutorul sistemelor de operare Windows și Linux, de către un număr de persoane ce poate ajunge la 2 500, este disponibilă începând de la 30 000 de euro, iar ediția cea mai dezvoltată, denumită „Global Edition", care poate fi utilizată pe un număr nelimitat de servere de producție, cu ajutorul sistemelor de operare Windows, Linux și Solaris, fără limitare în privința numărului de utilizatori, este disponibilă pornind de la 150 000 de euro. În observațiile lor referitoare la afirmația Comisiei potrivit căreia prețul unei licențe de utilizare nu ar putea depăși suma de 150 000 de euro, reclamantele subliniază că prețul menționat pe baza unui comunicat de presă al grupului Systran referitor la versiunea 6 a programului informatic Systran Enterprise Server indică cu claritate că este vorba despre un preț minim, astfel cum o arată termenii „începând de la". Ar fi vorba în speță, potrivit indicațiilor reclamantelor, despre un preț de plecare pentru o singură pereche de limbi și un singur server.

316 Având în vedere aceste diferite argumentații și documentele citate în susținerea lor, este necesar să se stabilească cuantumul unei ipotetice licențe anuale de utilizare a programului informatic Systran de către Comisie, utilizată ca punct de plecare pentru calcularea prețului unei licențe anuale de modificare a codului-sursă, la 450 000 de auro. Astfel, cuantumul sugerat de expertul reclamantelor este prea ridicat, în măsura în care, chiar dacă versiunea utilizată de către Comisie este propusă unui număr de peste 2 500 de utilizatori, acest număr este mult mai mic decât numărul de utilizatori din cadrul celor trei întreprinderi de importanță mondială pe care acesta le citează, care corespund aparent celor mai mari contracte semnate de grupul Systran. Pe de altă parte, cuantumul sugerat de Comisie este prea scăzut, pentru motivul că suma de 150 000 de euro corespunde unui preț de pornire pentru soluția dorită de Comisie și că, astfel cum au arătat reclamantele fără a fi contrazise de Comisie, o administrație națională a cărei mărime este cel puțin egală cu cea a Comisiei a plătit echivalentul a 1,3 milioane de euro pentru actualizarea versiunii programului informatic Systran pe care o utilizează.

317 Folosind ca punct de plecare acest cuantum de 450 000 de euro, este necesar să se determine cuantumul redevențelor care ar fi fost datorate dacă autorul încălcării ar fi solicitat societății Systran autorizarea de a utiliza drepturile de proprietate intelectuală aferente pentru realizarea lucrărilor preconizate în cererea de ofertă. Aplicând metoda sugerată de expertul financiar al reclamantelor, care nu a fost contestată în mod serios de către Comisie (a se vedea punctul 319 de mai jos), cuantumul redevenței anuale de modificare a codului-sursă poate fi stabilit la de două ori cuantumul unei licențe anuale de utilizare, respectiv 900 000 de euro, ținând seama, astfel cum a făcut expertul financiar al reclamantelor, de faptul că Comisia dispunea deja de un drept de utilizare a acestui program informatic și de faptul că acest program informatic nu face obiectul unei utilizări pentru publicul larg.

318 Pentru anii 2004-2010, cuantumul acestor redevențe anuale de modificare a codului-sursă poate fi astfel stabilit la 7 milioane de euro (respectiv 0,9 milioane de euro, corespunzând cuantumului redevenței anuale de modificare a codului-sursă înmulțit cu 7,76, care corespunde coeficientului de actualizare calculat de expertul financiar al reclamantelor luând în considerare cota fără risc de 4 % pentru perioada 2004-2010, ceea ce reprezintă în total 6 984 000 de euro, rotunjiți la 7 milioane de euro).

319 În această privință, trebuie arătat că Comisia nu contestă cu adevărat metodologia sugerată de expertul financiar al reclamantelor și preluată de Tribunal. Comisia se limitează să reia cu privire la acest aspect afirmația expertului său financiar, care indică doar în răspunsul la a patra serie de întrebări că expertul reclamantelor „efectuează mai degrabă calcule de capitalizare decât de actualizare pe durate determinate” și că „cea mai bună doctrină financiară recomandă mai degrabă scindarea perioadelor de observare în diverse orizonturi cu parametri particulari decât capitalizarea fără discernământ”. Or, trebuie să se constate că metodologia adoptată de expertul financiar al reclamantelor nu se întemeiază pe „capitalizarea” evocată de expertul financiar al Comisiei, ci are la bază actualizarea datelor la cota fără risc de 4 % pentru perioada 2004-2010, care corespunde unei cote rezonabile susceptibile de a se aplica perioadei avute în vedere. Comisia nu expune motive pertinente de natură să explice motivul

pentru care Tribunalul nu ar putea să utilizeze această metodă pentru a stabili cuantumul redevențelor care ar fi fost datorate dacă aceasta ar fi solicitat societății Systran autorizarea necesară pentru realizarea lucrărilor în litigiu.

320 Al doilea element care trebuie luat în considerare este un cuantum numit „suplimentar", care este necesar pentru a ține seama de alte elemente materiale pe care simpla acordare a redevențelor citate anterior nu le-ar putea repara. Astfel, plata *a posteriori* a cuantumului redevențelor care ar fi fost datorate dacă Comisia ar fi solicitat societății Systran autorizarea utilizării drepturilor de proprietate intelectuală în cauză pentru realizarea lucrărilor în litigiu nu poate, prin ea însăși, să repare prejudiciul suferit de această întreprindere începând din 2004.

321 În această privință, având în vedere înscrisurile de la dosar și în special diferitele atestări prezentate de reclamante pentru a stabili impactul comportamentului nelegal al Comisiei asupra activității și dezvoltării Systran, este necesar să se considere că activitatea și dezvoltarea acestei întreprinderi au fost afectate în fiecare an începând din 2004 la nivelul unei valori forfetare de 650 000 de euro (respectiv aproximativ 6 % din cifra de afaceri realizată în 2003).

322 Acest cuantum suplimentar, actualizat pentru anii 2004-2010, poate fi astfel stabilit la 5 milioane de euro (respectiv 0,65 milioane de euro, care corespund cuantumului forfetar anual citat anterior înmulțit cu 7,76, care corespunde coeficientului de actualizare calculat de expertul financiar al reclamantelor luând în considerare cota fără risc de 4 % pentru perioada 2004-2010, ceea ce reprezintă în total 5 044 000 de euro, rotunjiți la 5 milioane de euro).

323 În schimb, având în vedere înscrisurile de la dosar, nu este necesar să se admită că în prezenta cauză ar trebui să se țină seama, în cadrul unei aprecieri forfetare a prejudiciului suferit, de prejudiciul numit „viitor", evaluat de expertul financiar al

reclamantelor la 15 milioane de euro. Estimarea care este oferită în această privinţă nu are la bază date materiale suficiente, din perspectivă probatorie, pentru a justifica acordarea acestuia.

324 Ultimul element care trebuie luat în considerare în aprecierea forfetară a valorii daunelor interese este prejudiciul moral suferit. În această privinţă, trebuie arătat că, prin comportamentul său, Comisia a negat societăţii Systran drepturile de care aceasta putea beneficia din crearea sa. Acest comportament este cu atât mai grav cu cât, în calitate de instituţie, Comisia este la originea diferitelor dispoziţii de armonizare a dreptului Comunităţii în materia dreptului de autor care nu au fost respectate în prezenta cauză. Este, aşadar, necesară despăgubirea Systran pentru prejudiciul moral suferit din cauza comportamentului Comisiei.

325 În condiţiile în care însă reclamantele nu au expus motivele pentru care această despăgubire ar trebui stabilită la cel puţin 2 milioane de euro, pare adecvată, în cadrul determinării valorii forfetare a daunelor interese, obligarea Comisiei la plata unei despăgubiri pentru prejudiciul moral cauzat de comportamentul său evaluate la suma simbolică de 1 000 de euro.

326 Din cele de mai sus rezultă că o valoare forfetară a daunelor interese de 12 001 000 de euro trebuie acordată societăţii Systran în vederea despăgubirii acesteia pentru prejudiciul suferit din cauza comportamentului Comisiei, respectiv:

— 7 milioane de euro care corespund cuantumul redevenţelor care ar fi fost datorate din anul 2004 până în anul 2010 dacă Comisia ar fi solicitat autorizarea de a utiliza drepturile de proprietate intelectuală ale societăţii Systran pentru realizarea

lucrărilor referitoare la ameliorări, la adaptări și la adăugări la rutinele lingvistice enumerate în cererea de ofertă, care necesită deținerea accesului la elementele versiunii Systran Unix care sunt preluate în versiunea EC-Systran Unix a programului informatic Systran și modificarea acestora;

— 5 milioane de euro care corespund cuantumului suplimentar, respectiv impactul pe care comportamentul Comisiei l-a avut asupra cifrei de afaceri realizate de Systran în cursul anilor 2004-2010 și în general asupra dezvoltării acestei societăți;

— 1 000 de euro cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral.

C — Cu privire la celelalte măsuri decât acordarea de daune interese

1. Argumentele părților

327 Reclamantele susțin că principiile generale vizate la articolul 288 al doilea paragraf CE trebuie să permită repararea prejudiciului deja cauzat, dar și încetarea tulburării, contrar afirmațiilor Comisiei. Prin cererea lor referitoare la încetarea imediată a faptelor de contrafacere, reclamantele ar viza garantarea efectului util al hotărârii care urmează să fie pronunțată.

328 Comisia apreciază că măsurile cerute de reclamante, în plus față de acordarea unei despăgubiri pecuniare, nu pot fi luate de Tribunal. Astfel, Tribunalul nu ar putea, în exercitarea competențelor sale, să adreseze o somație instituțiilor sau să se substituie acestora din urmă.

2. Aprecierea Tribunalului

329 Reclamantele solicită Tribunalului să dispună, în primul rând, încetarea imediată a faptelor de contrafacere și de divulgare săvârșite de Comisie, în al doilea rând, confiscarea tuturor suporturilor deținute de Comisie și de societatea Gosselies pe care sunt reproduse dezvoltările informatice realizate de societatea Gosselies pornind de la versiunile EC Systran Unix și Systran Unix cu încălcarea drepturilor Systran, precum și predarea acestora către Systran sau, cel puțin, distrugerea controlată a acestora și, în al treilea rând, publicarea hotărârii, pe cheltuiala Comisiei, în ziare și reviste specializate, precum și pe site-uri internet specializate alese de Systran.

330 În această privință, trebuie amintit că o instituție al cărei comportament a fost declarat nelegal este obligată să ia măsurile impuse de executarea hotărârii Tribunalului (a se vedea, prin analogie, articolul 266 TFUE). Prin urmare, revine Comisiei sarcina de a trage toate concluziile care se impun pentru a se asigura că drepturile Systran asupra versiunii Systran Unix a programului informatic Systran sunt luate în considerare în ceea ce privește lucrările referitoare la versiunea EC-Systran Unix a acestui program informatic care aduc atingere dreptului de autor și know-how-ului Systran. În lipsa unei astfel de luări în considerare și dat fiind că prejudiciul reparat în prezenta cauză nu privește decât perioada cuprinsă între 2004 și ziua pronunțării hotărârii, Systran ar fi îndreptățită să sesizeze Tribunalul cu o nouă cerere având ca obiect repararea prejudiciului pe care l-ar putea suferi ulterior.

331 În sfârșit, în ceea ce privește cererea de publicare în diferite ziare și reviste, precum și pe site-uri internet, Tribunalul va difuza astăzi un comunicat de presă referitor la prezenta hotărâre. Acest comunicat de presă va putea astfel să fie preluat și difuzat în presa de specialitate. Reclamantele vor dispune astfel de o decizie judecătorească ce se pronunță asupra comportamentului Comisiei față de ele și de un comunicat de presă care poate face obiectul unei difuzări largi, ceea ce este în măsură să le dea satisfacție în această privință. Acest comunicat de presă permite de asemenea Tribunalului să repare în natură prejudiciul moral care constă în atingerea adusă reputației Systran prin comportamentul nelegal al Comisiei.

332 În consecință, Tribunalul consideră că interesele Systran sunt protejate suficient prin repararea pecuniară și că nu mai este necesară admiterea cererilor acesteia de reparare în natură.

Cu privire la cheltuielile de judecată

333 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a căzut în pretenții cu privire la cea mai mare parte a concluziilor sale, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor formulate în acest sens de reclamante.

334 Pe de altă parte, trebuie arătat că pregătirea diferitelor documente prezentate de reclamante în susținerea conținutului memoriilor lor sau pentru a răspunde la întrebările Tribunalului în ceea ce privește aspectele tehnice ale programului informatic Systran (raport, note tehnice și note de observații ale domnului Bitan), aspectele juridice ale acestuia (opinia profesorului Sirinelli), precum și evaluarea prejudiciului suferit (notele financiare ale domnului Martin) constituie cheltuieli necesare în legătură

cu prezenta procedură și trebuie, așadar, să fie considerate cheltuieli recuperabile în sensul articolului 91 litera (b) din Regulamentul de procedură.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a treia)

declară și hotărăște:

1) **Obligă Comisia Europeană la plata către Systran SA a unei despăgubiri forfetare de 12 001 000 de euro.**

2) **Respinge acțiunea cu privire la restul motivelor.**

3) **Obligă Comisia la plata cheltuielilor de judecată.**

Azizi Cremona Frimodt Nielsen

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 16 decembrie 2010.

Semnături

Cuprins

Situația de fapt ..... II - 6090

I — Cu privire la diferitele versiuni ale programului informatic Systran ..... II - 6090

II — Istoricul relațiilor dintre părți ..... II - 6091

A — Prima perioadă: de la Systran Mainframe la EC-Systran Mainframe ..... II - 6092

1. Contractele inițiale dintre WTC (și alte societăți) și Comisie ..... II - 6092

2. Contractul de colaborare dintre grupul Systran și Comisie ..... II - 6095

B — A doua perioadă: de la Systran Unix la EC-Systran Unix ..... II - 6104

C — A treia perioadă: începând de la cererea de ofertă din 4 octombrie 2003 .. II - 6109

Procedura și concluziile părților ..... II - 6111

În drept ..... II - 6114

I — Cu privire la admisibilitate ..... II - 6114

A — Cu privire la capătul de cerere prin care se solicită Tribunalului să oblige Comisia la repararea prejudiciului pretins ..... II - 6114

1. Cu privire la temeinicia acțiunii ..... II - 6115

a) Argumentele părților ..... II - 6115

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 6116

Observații cu privire la competențele în materie contractuală și extracontractuală ..... II - 6116

Examinarea cererii de despăgubiri prezentate de reclamante ... II - 6120

Examinarea elementelor invocate de Comisie în susținerea existenței unei autorizări contractuale de divulgare către un terț a informațiilor susceptibile de a fi protejate în temeiul dreptului de autor și al know-how-ului ..... II - 6126

2. Cu privire la lipsa de claritate a cererii introductive ..... II - 6135

a) Argumentele părților ..... II - 6135

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 6135

3. Cu privire la competența Tribunalului de a constata o contrafacere în cadrul unei acțiuni în răspundere extracontractuală ..... II - 6137

a) Argumentele părților ..... II - 6137

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 6138

B — Cu privire la celelalte capete de cerere ..... II - 6140

II — Cu privire la fond ..... II - 6142

A — Cu privire la drepturile invocate de reclamante și nelegalitatea comportamentului Comisiei ..... II - 6142

1. Cu privire la compararea diferitelor versiuni ale programului informatic Systran ..... II - 6143

a) Argumentele părților ..... II - 6143

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 6146

2. Cu privire la nelegalitatea comportamentului Comisiei ..... II - 6154

a) Argumentele părților ..... II - 6154

Cu privire la contrafacerea dreptului de autor ..... II - 6154

Cu privire la drepturile invocate în temeiul know-how-ului .... II - 6172

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 6176

Cu privire la drepturile invocate de reclamante în ceea ce privește versiunea Systran Unix a programului informatic Systran..... II - 6177

Cu privire la afirmația potrivit căreia drepturile deținute de Comisie îi permit să ignore dreptul de opoziție al reclamantelor... II - 6182

Cu privire la natura lucrărilor încredințate de către Comisie unui terț ..... II - 6187

B — Cu privire la prejudiciile suferite și la legătura de cauzalitate ..... II - 6202

1. Cu privire la prejudiciile suferite de Systran Luxembourg și la legătura de cauzalitate ..... II - 6202

a) Argumentele părților ..... II - 6202

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 6203

2. Cu privire la prejudiciile suferite de Systran și la legătura de cauzalitate ..... II - 6204

a) Argumentele părților ..... II - 6204

Cu privire la diferitele forme de prejudiciu, la realitatea sa și la legătura de cauzalitate ..... II - 6204

Cu privire la evaluarea inițială a pierderii de valoare a activelor necorporale ..... II - 6207

Cu privire la celelalte evaluări ale prejudiciului ..... II - 6209

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 6212

Cu privire la deprecierea titlurilor Systran Luxembourg ..... II - 6213

Cu privire la pierderea de valoare a activelor necorporale..... II - 6213

— Cu privire la evaluarea propusă inițial de reclamante II - 6214

— Cu privire la realitatea prejudiciului suferit de Systran și la legătura de cauzalitate dintre acest prejudiciu și comportamentul Comisiei ..... II - 6215

— Cu privire la evaluarea forfetară a prejudiciului ..... II - 6219

C — Cu privire la celelalte măsuri decât acordarea de daune interese ..... II - 6230

1. Argumentele părților ..... II - 6230

2. Aprecierea Tribunalului ..... II - 6231

Cu privire la cheltuielile de judecată ..... II - 6232